

Juāw

Juāw kot tanhmā Jejus kot amnhī nhīpēx to ho pa hā kagà

Juāw na pre kagàja nhīpēx. Na pre māānēn Wam Juāw nē Sikūn Juāw nē Hapuhā Juāw nē Apokarip nhīpēx. Juāw Paxis kêt axtem Juāw ò. Nē Jejus kôt mē pa ho mē pa xwỳnhjê hō na pre. Nē ÿ hā mē ahkre ho pa xwỳnhjê hō na pre. Nom kormā ā amnhī nhīpēx anhýr o pa hkêt ri na pre kēp tep kanhēr xwỳnh. Nē kēp Jejus kràmnhwì mex na pre. Jakamā na pre kagàja nhīpēx nē kamā Jejus kot tanhmā amnhī nhīpēx hā harē nē hā kagà. Nē tanhmā kapēr to hā kagà.

Na pre Jejus kēp Tǐrtüm Kra hā harē nē hā kagà. Nē ām pix kukwak ri Tǐrtüm wa kuri mē pahtír tǔm nē mē papa ho mē papa hā harē nē hā kagà. Ā na pre Juāwjā mē pamā Jejus jarē nē hā kagà anē.

Jejus te kot Tǐrtüm pyràk ā harēnh

*Matêwre 1.23; Juāw 8.12, 8.58, 10.30, 20.28;
māānēn Atre 10.36; Sikūn Korít 4.4; Piripos 2.6-11;
Korosē 1.13-17, 2.9; Xitre 2.13; Eprêw 1.1-4; Wam
Juāw 1.1-4, 5.20; Apokarip 1.17-18*

¹ Amnepê mā kormā mēmoj kêt ri nhūm kot Tǐrtüm kapēr o amnhīrít xwỳnhja Tǐrtüm kôt pa ho pa. Te kēp uràk nē pa. Wa kot amnhī nhīpēxja ām tipxi. Nē wa àhpumunh ām tipxi. Nē wa hkarō māānēn ām tipxi. Ām wa tipxi rāhā nē pa ho pa. ² Kormā mēmoj kêt ri na pre Tǐrtüm kapēr o

amnhīrīt xwȳnhta Tīrtūm kōt ri pa ho pa. ³ Nē Tīrtūm nhȳ hā na pre mēmoj piitā hā apē nē ho kato. Jao pyka ho kato nē kaxkwa ho kato nē gō xujanār o kato. Nē kamā mēmoj piitā Tīrtūm nhȳ hā ho kator pa. Kop apu mēmoj to kator kēt ronhȳx mēmoj amrakati kumrēx.

⁴ Nē Tīrtūm o amnhīrīt xwȳnhta pix kukwak ri na hte mēmoj piitā htīr nē pa. Nē ām pix kukwak ri na htem Tīrtūm ri htīr tūm nē pa ho pa. Nē te myyti kot mē pamā mēmoj piitā hirā ho pa pu mē kukwak ri mēmoj piitā omunh mexja pyrā nē na pre hte mē pahipiitā mē pamā mē pahte amnhī nhīpēx nyw nē mē pajamaxpēr nyw o amnhīrīt pu mē pahpri hā mar mex nē. ⁵ Ja kaxyw na pre wrȳ nē ri mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hkōt pa. Jao mē kot amnhī nhīpēx nyw jarē nhūm mē kot amnhī tomnuj xwȳnhjaja tee ri kuma nē kām mar prām kēt nē. Nē tee ri kām kapēr o hapēx prām kaprȳ.

Juāw Paxis kumrēx kot tanhmā Jejus jarēnh to hā harēnh

Matēwre 3.1-3; Makre 1.1-4; Rukre 3.2-6

⁶ Tā nhūm kormā Jejus mē kām kapēr o pa hkēt ri nhūm Juāw Paxis kumrēx mō nē hkukamā Tīrtūm nhȳ hā mē kām tanhmā harēnh to ho pa. ⁷ Mē kām mē kot amnhī nhīpēx nyw nhōr xwȳnh pē Jejus Kris kukamā mē kām harēnh o ri mē hkōt pa. Mē kot mar nē amnhī kaxyw Jejus kōt hamaxpēr kaxyw. ⁸ No Juāw Paxisja na pre hte mē kām mē kot amnhī nhīpēx nyw nhōr o pa hkēt nē. Na pre ām kot mē kām ñr xwȳnhta kukamā mē kām harēnh o pa. ⁹ Jakamā na pre hte mē kām harēnh o ri pa nē mē kām harēnh o:

—E ot pa mē amā mēhō jarēnh o ri ixpa. Kot mē pamā mē pahte amnhī nhīpēx nyw nhōr xwȳnhata. Koja tokyx mē pakamā pōj pu mē omu. Koja pōj nē mē piitā mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri pa. Mē pahte pahprī hā mar mex kaxyw. Anē.

*Tīrtūm kot mē ho hkra hprām xwȳnhjē jarēnh
Rōmān 8.14; Karatas 3.26; Epes 1.5*

¹⁰ Tā nhūm Jejus man kot mēmoj piitā ho kator xwȳnhata wyr wrȳ nē mē hkōt ri pa. No nhūm mē kot kēp mēmoj piitā ho kator xwȳnh ā omunh kēt jakamā na prem kapēr ma nē ām kuma nē amnhī kaxyw hkōt hamaxpēr kēt nē. ¹¹ Na pre wrȳ nē mē pakamā ī ho kato. Kēp mē pahpiitā mē pahto kator xwȳnh tā nhūm mē ohtō nē omu nē ām omu nē hkōt amnhī nhīpēx kēt nē. ¹² Na prem ām grēre nē kuma nē amnhī kaxyw hkōt hamaxpēr nē hkōt amnhī xunhwȳ. Hāmri nhūm amnhī tā mē omu nē mē kām:

—E nā ām hāmri. Ra mē ate amnhī kaxyw ixfōt ajamaxpēr nē ixfōt amnhī xunhwȳr jakamā na ka mē ixfukwak ri apē Tīrtūm kraa. Anē.

¹³ Na htem ā kēp Tīrtūm kra hprām xàj Jejus kōt amnhī xunhwȳr anē. No na htem mē katorxà nhōxà hkre rūm hapōx kōt kēp Tīrtūm kra hkēt nē. Rȳ amnhī krā hkōt tanhmā amnhī nhīpēx to kukwak ri kēp hkra hkēt nē. Ām Tīrtūm tām kot mē ho hkra pix kukwak ri na htem kēp hkra.

*Jesus wryk nē ī ho kator ā harēnh
Matēwre 1.20; māänēn Rōmān 1.2-4; Piripos 2.6-7;
Eprēw 2.9, 4.15; Wam Juāw 4.2*

¹⁴ Jakamā na pre Tīrtūm o amnhīrīt xwȳnhata mē pahwȳr wrȳ nē mē pakamā ī ho kato nē mē

pakamā pa. Kēp Tīrtūm Kra hā pixi mex na pre. Nē kot amnhī nhīpēxja te Tīrtūm kot amnhī nhīpēx pyrāk. Urāk nē mex o mex. Nē urāk nē mē pakutā nojarēt xwȳnh. Na pre hte katāt kōt Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hköt pa. Pa prem kuma nē mex o mex ã omu.

¹⁵ Nhūm Juāw Paxis na pre hkukamā mē kām harēnh o ri pa nē mē kām:

—E ra ixte mē amā harēnh o ri ixpa xwȳnhata na ra pôj. Te pa ixte wa nē ixkator pyrāk nom amnepê mā kormā ixfēt ri nhūm htīr rāhā nē pa ho pa. Ham ī ho kator tā kēp Tīrtūm Kra jakamā urāk nē rāhā ho rāhā hā pa xwȳnh na. Jakamā kot amnhī to rax o kot ijakrenh par. Anē.

¹⁶ Nē kēp mē pakutā nojarēt rāhā nē pa ho pa xwȳnh jakamā na hte mē pahto mex rāhā pu mē kukwak ri pamex nē ri papa ho papa.

¹⁷ Na pre finat Mojesja mē panhīgētjē mā Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hköt pa nē mē kām:

—Na pre Tīrtūm mē pahte tām amnhī nhīpēx o papa hā mē pamā karō. Jakamā kot puj mē kot mē pamā mēmoj tā karō xà hköt ã amnhī nhīpēx anhȳr o papa nē ra tām amnhī nhīpēx o papa. Anē.

Nhūm pre Mojesja ã mē kām kapēr o pa anē. Hāmri nhūm mē kuma no ãm tee ri kām Tīrtūm kōt tām amnhī nhīpēx o pa hprām kapry. Jakamā nhūm hpānhā Jejus Krisja wrȳ nē mē pamā kapēr õ ho kapēr o pa nē mē pamā:

—E mē ate Tīrtūm kōt amnhī nhīpēx o apa hkêt tā nhūm arī kām mē ajapē nē. Nē kām mē ato mex prām. Jakamā kot kaj mē amnhī to awȳ nhūm tanhmā mē akrā hto ka mē ra tām ri amnhī nhīpēx o apa. Æm hāmri na pa ã mē amā ja jarēnh anē.

Anhŷr o mē pamā Tīrtūm kapēr jarēnh o pa. Tīrtūm kapēr na mex o mex.

18 Nē aa mē pahtō mē pahte pano ho Tīrtūm pumunh kêt. Ām Kraja pix na kot no ho omunh. Kaxkwa kamā kuri ri pa ho pa jakamā kot omunh mex. Nē te kot Hipêêxâja pyràk jakamā na pre wrÿ nē hprī hā tanhmā kute hā mē pamā harēnh o pa. Jakamā na pu mē ra pahpiitā Tīrtūm kot amnhī nhîpêx ã omu nē mar mex nē.

Juāw Paxis kot mē kām Jejus jarēnh o pa hā harēnh

Matêwre 3.1-12; Makre 1.1-8; Rukre 3.15-17; māänēn Atre 19.4

19-28 Na pre Juāw Paxis ma hkwŷjê hkôt mē kām Jejus jarēnh o pa nhûm mē hkwŷjaja kuma nē amnhī kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhī xunhwÿ. Hämri nhûm Juāw Paxis ja hā mē omu nē Tīrtūm mā mē hkrā kumrā. Pyhti pê Jotāw nhîkjê hā krī pê Petān tā ri mē hkrā kumrār o pa. Hämri nhûm krī pê Jerujarē kamā Ijaew krâhtūmjaja harēnh ma nē ma hwÿr hkwŷjê rē. Mē kot tanhmā hkukjêr to nhûm kot mē kām tanhmā amnhī jarēnh to kaxyw. Jakamā nhûm mēõ patre hkwŷjê mē Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre kamā mē ho ajuta xwÿnh kwŷjê mē Parijew nhô xwÿnh kwŷjê mē nhûm mē ma hwÿr mra. Juāw Paxis wÿr mra nē omu nē kām:

—Pa. E ot pa mē awÿr mra. Kwa mē inhmā amnhī jarë. Apê mē atō na ka we? Xà ka na apê Tīrtūm kot mē ixkaxyw axām mā xwÿnhta na ka nà? Xà ka na pa htem amnhī wÿr akamā ijamak o ixpa? Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām: “Nà pa hkēt.”
Anē hāmri nhūm mē kām:

—Tô mān xep apê amnepê mā Tīrtūm nhŷ hā kapēr jarēnh xwŷnh pê finat Erisja. Hā na ka tanhmā amnhī to nē akupŷm atîr nē mē ixs̄kōt apa nà? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà ixpê Eris kêt. Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Tô mān xep apê finat Mojes kot mē kām harēnh o pa xwŷnhta na ka nà? Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē kē axte mē kām:

—Nà ixpê tām kêt. Anē.

Hāmri nhūm mē tee ri kot ã amnhī tā aprār anhŷrja ma nē kām:

—Kwa apê jajē hō hkēt tā na ka hte mē hkra kumrār o ri apa. Kwa nà akatât kôt mē inhmā amnhī jarē. Pa mē ama nē ma akupŷm mra nē mē kot awŷr mē ixrēnh xwŷnhjē mā tanhmā ajarēnh to. Tanhmā na ka hte mē kām amnhī jarēnh to ho ri apa? E kwa mē inhmā amnhī jarē pa mē ama. Anē.

Hāmri nhūm tā hpr̄i hā mē kām amnhī jarē. Amnepê mā mē hkukamā Tīrtūm nhŷ hā kapēr jarēnh xwŷnhjē hō pê finat Ijais kot hkukamā tanhmā harēnh to nē hā kagà xà hkōt nhūm mē kām amnhī jarē nē mē kām:

—Tôe. Nà kot paj ixpr̄i hā mē amā amnhī jarē ka mē inhma. Amnepêm Tīrtūm kapēr jarēnh xwŷnhjē hō pê finat Ijaisja na pre hte mē kām mēhō hkukamā harēnh o ri pa. Mēhō kot mē panhō Pahihti hkukamā htēm nē kapōt ã kutêp mē kām harēnh o pa xwŷnhta nhūm pre hkukamā harēnh o ri pa. Nē mē kām harēnh o:

Koja nhýrmā mēhōja kapôt ã mōn pôj nē mē kām tanhmā ujarēnh to ho ri pa. Nē mē kām ujarēnh o: "E mē inhma. Koja Tīrtūm tokyx mē pahwyr mē panhō Pahihti mē nhūm wrȳ nhūm mē piitā omu. Jakamā kwa mē tokyx kutēp tām amnhī nhípêx o ri apa. Te ho mē kot mēhō kutēp pry ho mex pyràk o amnhī nhípêx o ri pa. Jao amnhī nhī ho tām amnhī nhípêx nē tām axpēn nhípêx o ri apa. Pahihtita kutēp."

—Anhŷr o na pre hte finat Ijaisja kot Pahihti hkukamā harēnh o ri pa xwÿnhta kukamā harēnh anē. Tā paa. Pa na pre Ijaisja ã ixkukamā ijarēnh anhŷr o pa. Pa na pa hte ã Pahihti kutēp mē kām harēnh o ri ixpa anē. Tā ã ixte harēnh anhŷr xwÿnhta na ra mē pakamā pa ka mē kormā ja hā omunh kêt nē. Kukamā na pa hte mē piitā mē kot hköt amnhī xunhwyr ã mē omunh kaxyw gô pix o mē hkrā kumrār o ri mē hköt ixpa. Nom na pre ra mē pahwyr Tīrtūm kot mē pakaxyw ãm xwÿnhta tām mē pahwyr wrȳ. Àhpumunh tÿx o kot ijakrenh jakamā na pa hte ãm kukwak ri ixpa nē amnhī tā hā ixpijaàm o ri ixpa. Anē.

*Juāw Paxis kot mē kām Jejus jahkre hā harēnh
Matêwre 3.11; Makre 1.10; Rukre 3.22*

²⁹ Tā nhūm apkati nhūm Juāw Paxis amnhī wyr Jejus pumu nē mē kot mar o kuhê xwÿnhjê mā īhkra ho ahkre nē mē kām:

—E. Onēj Tīrtūm kot mē pakaxyw ãm xwÿnhta tē. Mē pahpê Ijaew na pu htem xatā pahte amnhī tomnuj pānhā amnhîrer kaxyw Tīrtūm mā pahkrit ôwêhti hkra nyw kwȳ hpa nē ho amnhī pānhā kām

amnhīrer o papa. No kêt htêm nēj koja nh̄rmā kām mē pahpiitā mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer pa. ³⁰ Na pa pre ra mē amā harēnh o: “Te pa ixte wa nē ixtator nē ixtir nē ixpa pyràk. Nom amnepêm kormā ixtkēt ri na pre htir rāhā nē pa ho pa. Nē ī ho wrȳk nē jar kator tā kēp Tīrtūm Kra jakamā uràk nē rāhā nē pa ho pa xwÿnh na. Jakamā kot amnhī to rax o kot ijakrenh par.” Anhȳr o pa pre mē amā harēnh o ri ixpa ka prem inhma.

³¹ —Ixte mē amā ã harēnh anhȳr tā ijaxwÿja kormā ixte kēp Tīrtūm Kra hā omunh kêt nē ãm hkukamā Tīrtūm nh̄y hā mē amā ã harēnh anhȳr o ri ixpa. Nē hkukamā Tīrtūm mā mē akrā kumrār o ri ixpa. Tā na pa kēp Tīrtūm Kra hā omu nē ã mē amā ahkre anē ka mē omu. Anē.

³²⁻³³ Nhūm pre ã Juāw Paxis mē kām Jejus jahkre anē nē mē kām:

—Nà Tīrtūm na pre ixte mē akrā kumrār o ixpa kaxyw inhmā hā karō. Tā na inhmā kot mē pakaxyw ãm xwÿnh ta o amnhīrīt nē inhmā harēnh o: “Koja nh̄rmā Ixkarōja mēhō hwȳr wrȳ nē kuri arīk. Ka ja hā omu nē kēp Ixkra hā omunh kurē kumrēx. Koja amnhī xō ri amnhī pyrà nē mē kām Ixkarō nhōr o pa nhūm mē hkarō mā agjē.” Anhȳr o inhmā harē. Tā na pa ra omu. Na pre Tīrtūm Karō kaxkwa rūm te tuuti pyrà nē hwȳr wrȳk o tē nē īkre hā xa. ³⁴ Pa ã kot hipêx anhȳr ã omu nē kēp Tīrtūm Kra hā omunh kurē kumrēx. Jakamā na pa ã mē amā ahkre nē mē amā harēnh anē. Anē.

*Juāw Paxis kôt pa xwÿnh wa kot Jejus kôt pa hā
wa harēnh*
Atre 19.4

³⁵ Tā nhūm apkati nhūm Juāw Paxis axte Jesus pumu. Kot hköt ri pa ho pa xwÿnh mē wa nhÿri xa nē omunh o xa. ³⁶ Nhūm ra mē hānh tē nhūm Juāw Paxis omu nē hköt ri pa xwÿnh wa kām:

—E onēj Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh ta tē. Nēj koja mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīre. Anē.

³⁷ Hāmri nhūm wa kuma nē omu nē ma hköt tē nē hā ajēt. ³⁸ Nhūm wa omu nē wa kām: “Pa mo na?” Anē nhūm wa kot kēp mē ahkre xwÿnh ā omunh jakamā kām:

—Nà wa ixte ma akôt ixtēm nē nhÿri anhōrkwy pumunh mā na pa wa akôt tē. Anē.

³⁹ Hāmri nhūm wa kām:

—Tōe. Nà wa kam nē rī ma ixs̄köt tē. Anē.

Hāmri nhūm wa kuma nē ma hköt wa tē nē ūrkwy hwyr pōj nhūm ra amÿkry nhūm wa hköt axà nē kuri ūr o kamàt hāmri nē kato nē ma akupym tē. ⁴⁰ Kôt htēm xwÿnhjē hōta na pre kēp Andre. Simāw Pêtre htō na pre. Nē kaxyw hōja. Wa kumā na pre Juāw Paxis Jesus jahkre nē harē nhūm wa ma hköt tē. Tā wa ra akupym wa tē. ⁴¹ Hāmri nhūm Andreja htō Simāw wyr tē nē kām:

—Kwa na pa wa jarāhā Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh ta pumu. Ma pu hwyr ka wa ixwar ano ho omu nà. Anē.

Ijaew kapēr kām “Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh” anhÿrja te kot Gres kapēr kām “Kris” anhÿr jarēnh pyràk. Ijaew na prem ā Jesus jarēnh anē nē harēnh o: “Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh.” Anhÿr o harē. ⁴² Jakamā nhūm ā Andreja htō mā harēnh anē nē ma akupym hwyr o tē. Nē wa hwyr

pōj nhūm wa omu. Wa kēp Juāw kra hā wa omu hāmri nē Simāw mā kapēr nē kām:

—Pa Simāw. Nà apē Simāw tā kot paj axte atā anhixi hō mē. Kot kaj māänēn apē Septi. Anē.

Mē pakapēr kām Septija te kēp “kēn” jarēnh pyràk. No Gres kapēr kām te kēp “Pêtre” jarēnh pyràk. No Ijaew kapēr kām kēp “Septi.” Jakamā nhūm pre Jejus ã Simāw Pêtre hā hixi mēnh anē.

*Jejus kot amnhī kôt Firipti mē Natānaew wa hwȳr
ã harēnh*

⁴³⁻⁴⁴ Tā nhūm apkati nhūm ra Jejus pyka pē Garirej wȳr nojarēt nē nhŷri Firipti pumu. Firiptija Andre mē Simāw Pêtre wa urâk nē krī pē Pesēj nhō xwȳnh na pre. Jakamā nhūm Jejus nhŷri omu nē amnhī kôt kuwȳ nē kām:

—E kwa ma ri ixfôt apa ho apa. Anē.

⁴⁵ Hāmri nhūm kuma nē ma tē nē nhŷri Natānaew pumu nhūm nhŷri pī hpàr parpē nhŷ nhūm omu nē kām:

—Kwa na pa jarāhā finat Mojes kot amnepêm mēhō hā kagà xwȳnh ta pumu. Tîrtûm kot mē pakaxyw ām xwȳnh ta na. Tîrtûm nhŷ hā kapēr jarēnh o mē pa xwȳnh jaja kot hkukamā harēnh nē hā kagà xwȳnh ta. Kép Najare nhō xwȳnh nē māänēn kēp finat Juje hkra. E kwa tokyx pu hwȳr ka ixfuxwar ano ho omu. Anē.

⁴⁶ Hāmri nhūm tee ri kot tanhmā harēnh to ja ma nē kām:

—Tk. Kokŷ. Najare nhō xwȳnh piitā kot amnhī to mexti hā kot kêt we hō kēp Tîrtûm kot mē pakaxyw ām xwȳnh. Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Kwa nà ã akapēr anhŷr kêt nẽ. Ma ixtkôt tẽ nẽ ixpyrà nẽ ano ho omu mān. Nẽ rĩ ã ri akapēr anẽ. Anẽ.

Hāmri nhūm kuma nẽ ma hkôt tẽ. ⁴⁷ Hāmri nhūm Jeus amnhī wŷr wa omu nẽ kuri mě kuhê xwŷnhjê mā Natānaew jarēnh kurê kumrēx nẽ harēnh o:

—E onēj Ijaew ōja mě pahwŷr hpôx o tẽ. Ām hāmri na hte tām amnhī nhípêx o pa. Na hte higêt finat Jako kurom hêx rom ri tanhmā mě kām amnhī to hêx to ho pa hkêt nẽ. Na hte ãm kapēr mex pix o ri kapēr o pa. Anẽ.

⁴⁸ Hāmri nhūm tee ri amnhī tā kuma nẽ kām:

—Kwa mēhō na pre ã amā ijarēnh anẽ? Aa ixte nhŷri apumunh kêt kumrēx tā ka ri ãm hāmri ã ijarēnh anẽ. Anẽ.

Hāmri nhūm kām:

—Nà mēhō kot tanhmā inhmā ajarēnh to hkêt. Ām pa na pa hte inhno ho apumunh o ixpa. Kormā Firipti kot awŷr htẽm nẽ amā ijarēnh kêt ri pa ra ixpri hā inhno ho apumu. Na ka kormā pīta parpê nhŷ pa apumu. Anẽ.

⁴⁹ Hāmri nhūm tee ri kot hpr̄i hā harēnh ã amnhī tā kuma nẽ kām:

—Kwa mě ijahkre xwŷnh. Pēr ãm hāmri apê Tīrtūm Kra kumrēx jakamā na ka ã ijarēnh anẽ. Xep ka na mě ixte amnhī wŷr akām ijamat o ixpa xwŷnhta na ka. Nà ka na apê mě ixpē Ijaew nhō Pahihti. Anẽ.

⁵⁰ Hāmri nhūm Jeus kuma nẽ kām:

—Nà ãm hāmri na ka ixte pī hpar pē apumunh ã ajarēnhja ma nẽ hkôt pix mā ixpē Tīrtūm Kra hā ixpumu. Tā kot kaj ja nhīrō pē axte mēmoj mex o kot ja jakrenh pumu. ⁵¹ Koja nhŷrmā kaxkwa

axkjē nhūm Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnhjaja kurūm axpēn japa ka mē omu. Finat Jako pyrà nē mē omu. Íxte Tīrtūm kot mē akaxyw ixām xwȳnh wȳr koja mē ā wrȳk nē amnhī nhīpēx anē ka ja hā mē omu. Kwa jam ajamaxpēr tȳx rāhā ho apa. Anē.

2

Jejus kot gō ho mē kām wīhti nhīpēx ā harēnh

¹Tā nhūm apkati axkrut nē hapēx nhūm Jejus arī Garirej kamā pa. Nhūm krī pē Kanā kamā axpēn mā wahōj wa rer kaxyw nhūm Jejus katorxà ma mē hwȳr mō. ²Hāmri nhūm mē amnhī wȳr Jejus mē hköt ri mē ixpa xwȳnhjē wȳ pa mē ijaxwȳja ma mē hwȳr mō nē ra mē hwȳr pōj. ³Hāmri nē mē hköt wa hā ixfīnh nē apku nē wīhti hkwȳ ho ixfōm o ixkrī. Tā nhūm ra wīhti mē kēp hapēx nhūm Jejus katorxàja harēnh ma nē Jejus mā harē nē kām:

—Xē Jejus. Na xep ra mē kēp wīhti hapēx pa. Xàt ka tanhmā mē ho ajuta hto mē? Anē.

⁴Hāmri nhūm kām:

—Tōe. Kwa tee ri ajamaxpēr kēt nē. Kot paj tanhmā mē kām ho. Nom kot paj kormā ixpē Tīrtūm kot mē akaxyw ixām xwȳnh ā pa kormā amnhī to amnhīrit kēt nē. Anē.

⁵Hāmri nhūm katorxà kuma nē mē kām mē àpēnh xwȳnhjē hwȳr tē nē mē kām:

—An koja Jejus mē awȳr tē nē tanhmā mē amā mēmoj tā karō hto ka mē ama nē kām ho anhȳr kurē kumrēx. Anē.

⁶Nhūm mē kuri kēn o poti kēp 6 nē kuhē. Piitā umpȳm rūnh kumrēx. Koja hō pyxi nē nȳt nē kamā gō kēp 80 rit nē hkwȳ kamā kēp 100 rit. Ijaew

na htem apkur kaxyw nē amnhī nhīhkra kuhōnh japjē rūnh nē kormā apkur. Nē apkur pa nē axte amnhī nhīhkra kuhō. Ā mē kot xatā amnhī nhīhkra kuhōnh jakamā nhūm pre htem amnhī ri ā poti rūnh kwȳ xunhwȳr anē. No nhūm ra hkaprȳ nē kuhē. ⁷ Hāmri nhūm Jejus tē nē omu mē àpēnh xwȳnhjē mā kām:

—E mē ma mra nē gō ru nē ho poti kuhē mūj piitā ho nȳt pa. Anē.

Nhūm mē kuma nē ma mra nē ho nȳt pa. ⁸ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà hāmri. Pānhā hō kamā gō hkwȳ janhi nē o tē nē mē anhō patrāw mā agō kē hkwȳ ho ixfō nē kamā ama. Anē.

Hāmri nhūm mē mar xà hköt kām hkwȳ janhi nē hwȳr o tē nē kām kugō. ⁹⁻¹⁰ Nom nhūm gōja arī kēp gō kumrēx kēt nē. Jejus kot tanhmā ho jakamā nhūm ra hpānhā kēp wīhti. Jakamā nhūm mēō patrāw wȳr hkwȳ ho tē nē kām kugō nhūm hkaki nē kamā ama. Nom Jejus kot gō ho hipēx ā omunh kēt nē. Ām htȳx ho wīhti kumrēx ā hkamnhīx nē mex kumrēx ā hkaki. Hāmri nē amnhī wȳr mjēn nyw xwȳnh mā hpa ho apē nhūm hwȳr tē nhūm kām:

—Kwa na htem wīhti mex o wa nē mē kām kugō hāmri nhūm mē hpenh pa nhūm mē rī kormā hköt omnu ho hapu nē mē kām kugō. Tā ka pēr mē axtem nē wam mē kām omnu nhōr pa hāmri nē kormā mex kumrēxja o hapu nē mē kām agō. Kēt wīhti ja na mex kumrēx. Ām mex o mex. Anē.

Jejus kot gō ho hipēx ā omunh kēt jakamā nhūm ā kām kapēr anē. Ām mē àpēnh xwȳnh pixjaja na prem ja hā omu. ¹¹ Nhūm Jejus kormā mē kām aa

mē kot mēmoj pumunh kêt õ ho anhŷr kêt tā krī pê Kanā kamā ã mē kām amnhī nhîpêx anhŷr o hkraz. Jao amnhī to rax o amnhī to rax ã mē inhmā amnhī to amnhîrit. Pa mē ixpê hkôt ri ixpa xwŷnhjaja ã kot amnhī nhîpêx anhŷr ã omu hāmri nē kêp Tîrtûm kot mē pakaxyw ãm xwŷnh ã omunh kurê kumrëx.

¹² Tā nhûm Jejus hpânhâ ma krī pê Kapanaū hwŷr mō. Pa mē hkôt ri ixpa xwŷnhjaja nē katorxà nē htôjaja pa mē ma ixpiitâ hkôt mō. Hāmri nē hwŷr pôj nē kamā mē hkôt ixpa hā ixtâ apkati grêre nē ma hpânhâ krī hō hwŷr ixpa.

*Jejus kot Tîrtûm nhôrkwy hwŷr àr ã harênh
Matêwre 21.12-13; Makre 11.15-19; Rukre 19.45-*

46

¹³ Tā nhûm ra arîgro pê Pas ahtêp o mō. Pasja ã mē ixpê Ijaew na pa htem amnepêm Tîrtûm kot pika pê Ejit rûm mē inhîgêtjê kator mā ijamaxpêr kaxyw axpêñ wŷr akuprō nē hâ ixfînh. Jakamâ nhûm Jejus ma hkwŷjê hkôt krī pê Jerujarê hwŷr mō. Pa mē ixpê hkôt ri ixpa xwŷnhjaja pa mē ma hkôt ixpa. Hāmri nē hwŷr pôj ¹⁴ nē Tîrtûm mā amnhî jarênh xâ hâ ixkre hwŷr mra nê ixkre puhâ kahêja wŷr agjê. Nhûm mē kamâ axtem nê mêmoy to wênê ho kuhê. Môx o wênê nê ôwêhti ho wênê nê tutre ho wênê ho kuhê. Mē kot haprôr nê ho Tîrtûm mā hkînh xâ kaxyw mē kâm ho wênê. Nê kâxpore ho pinhpanh xwŷnhjaja haxwŷja mē kuri hkrî. ¹⁵ Hāmri pa mē Jejus kôt mē hwŷr agjê nê ja hâ mē omu hāmri nhûm Jejus pê ja omnuj tŷx nê. Jakamâ nhûm tee ri mē omu hāmri nê amnhîm mry hkâ ho mē htak xâ nhîpêx nê ho ixkreja nê mē piitâ mē kator pa. Nê môx nê ôwêhti nê mêmoy piitâ kator pa. Nê kâxpore ho pinhîpanh xwŷnhjaja nhûm

mē kēp mē õ mēsti rēnh pa nhūm mē hikàxpore pykap rôrôk pa nē anhgrà nē hikwŷ. ¹⁶ Hāmri nhūm Jejus tutre ho wēnē xwŷnhjê mā kām:

—Kwa mē anhō tutre jamŷ nē tokyx ma mra. Na htem Inhípêêxà nhōrkwŷ kamā mēmoj to wēnē hkêt nē. Kēp mē ujaprôr xà hā ixkre hkêt. E kwa mē tokyx ma mra. Anē.

Nhūm pre ā mē kām kapēr anē nhūm mē tee ri kuma hāmri nē ma mrar kurê kumrêx. ¹⁷ Pa mē hkôt mē ixpa ho ixpa xwŷnhjaja ā kot mē hipêx anhŷr ā omu hāmri nē ra Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ā amnhī nhípêx anhŷrja kukamā hā kagàta mā ijamaxpēr kurê kumrêx. Kagà kot amnepêm Jejus kukamā te ra ā kapēr anhŷr pyràk o harēnh. Nē harēnh kot:

Na pa hte Tīrtūm nhōrkwŷ ho mex rāhā ho ixpa.

Nhūm mēmoj punuj hwŷr axà pa omu nhūm ja inhmā mex kêt nē.

Anhŷr o kot hkukamā harēnh jakamā na pa mē ā Jejus kot mē hipêx anhŷrja ā omu hāmri nē ra hkukamā hā kagàta mā ijamaxpēr kurê kumrêx.

Ijaew krähtūmjaja kot Jejus kukjêr ā mē harēnh

¹⁸ Tā nhūm Ijaew krähtūmjaja tee ri Jejus kot ixkreja nē mē kator ā omu hāmri nē hwŷr mra nē kām:

—Pa. Kwa mon ka ri ā Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreja nē mē kator anē? Mēhō na we mē ixwŷr amē ka ū hā ā mē hipêx anēhti? Nà xà Tīrtūm na mē ixwŷr amē? E mē inhmā aa mē ixte mēmoj pumunh kêt õ ho anē. Pa mē ja hā apumu hāmri nē Tīrtūm kot mē ixwŷr amēnh xwŷnh ā apumunh kurê kumrêx. E kwa tokyx mē inhmā ho anē. Anē.

19 Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām amnhī jarē. Nom amnhī tā kuxi nē mē kām awjarē nē mē kām:

—Nà kot paj aa mē ate mēmoj pumunh kêt õ ho pixi nē mē amā ho anē ka mē omu. Tīrtūm nhōrkwy jaa. Kot kaj mē agrà pa ixtā apkati axkrunēpxi nē akupỹm hipêx ka mē ja hā ixpumu.

20-22 Anhŷr o mē kām kapēr. No ām ixkreja jarēnh kêt nē. Na pre ām amnhī tā kuxi nē ā mē kām kapēr anē. Mē kot hpīr nhūm htyk ā apkati axkrunēpxi nē akupỹm htīr ā mē kām ā amnhī jarēnh anē. Te mē kot Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreta grành nhūm hā apkati axkrunēpxi nē akupỹm kot hipêx parta pyràk ā hā kuxi nē ā mē kām amnhī jarēnh anē. Jakamā nhūm mēhprī hā mar mex kêt nē. Ām tee ri kuma nē kām:

—Tk. Kwa ixkre ja na prem hipêx kaxyw nē hā amgrà xohtô rax nē hipêx. Hā amgrà pê 46 nē hipêx par kēnā kot ka kêt atā apkati axkrunēpxi pix nē akupỹm hipêx. Anē.

Mē kot hprī hā mar kêt jakamā na prem ā kām kapēr anē. Pa mē hkôt mē ixpa ho ixpa xwÿnhjaja ā mē kām kapēr anhŷrja ā kuma nē hā inhnohtȳx rāhā ho ri ixpa. Tā nhūm mē kot Jejus pīr nhūm hā apkati axkrunēpxi nē akupỹm htīr nhō arīgrotā ā pa mē kot ā amnhī jarēnh anhŷrja mā ijamaxpēr kurê kumrēx. Nē axpēn mā:

—Hêxta waa nē. Xep ām hāmri na pre Pahihti amnhī kukamā ā amnhī jarēnh anē. Mē kot hpīr nhūm htyk ā apkati axkrunēpxi nē akupỹm htīr ā amnhī kukamā amnhī jarēnh mex nē. Te mē kot Tīrtūm nhōrkwy grành par nhūm hā apkati axkrunēpxi nē akupỹm hipêx ā amnhī jarēnh

pyrak. Ām hāmri na pre amnhī kukamā ā amnhī jarēnh anē. Anē.

Jejus kot mē pajamaxpēr kōt mē pahpumunh ā harēnh

²³ Tā nhūm Jejus mē hkōt mē ixpa ho ixpa xwÿnhjaja arī Jerujarē kamā ri ixpa ho ixpa. Nhūm ra arīgro pē Pasja kato nhūm mē piitā hkīnh kaxyw axpēn wyr akuprō. Nhūm Jejus mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kēt kwÿ ho anhÿr o ri mē hkōt pa. Nhūm mē omu nhūm mē hkwÿjaja Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwÿnh ā hkōt hamaxpēr tā no ām hkōt hamaxpēr tÿx kēt nē. ²⁴ Jakamā nhūm Jejus amnhī tā mē hamaxpēr ā mē omu nē hamaxpēr o:

—Nà mē kot ixfōt hamaxpēr kryre xwÿnhjaja koja mē hā apkati grêre nē ixto hamakētkati nē htÿx ri pa. Anē.

²⁵ Jejus kot mē pahte pahtÿx ri amnhī tomnuj o papa hā mē pahpumunh par. Nē pahtÿx ri pajamaxpēr punuj o papa hā mē pahpumunh par. Jakamā na pre ā mē harēnh anē.

3

Jejus mē Nīkotē wa kot axpēn mā kapēr ā wa harēnh

Juāw 1.12-13; māānēn Wam Pêtre 1.23

¹ Tā nhūm Parijew nhō xwÿnhjē õ pē Nīkotē. Māānēn kēp Ijaew krähtūmjē hō. ² Jakamā na pre Jejus jarēnh ma nē kām omunh prām nē. Hāmri nē hkwÿ pymaj kamàt kām hwÿr tē nē omu nē kām:

—Pa mē ijahkre xwÿnh. E ot pa awÿr tē. Ra mē ixte apumunh mex. Tīrtūm na pre ate mē ijahkre ho apa kaxyw mē ixwÿr amē ka mē ixwÿr wrÿ.

Mēhō koja apyrà nē aa mē inhmā mē kot mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr o pa? Nà amrakati kumrēx. Kop apu Tīrtūm kot mē ixwȳr amēnh kêt ronhȳx ka ã amnhī nhīpēx anhȳr kêt nē. Anē.

³ Hāmri nhūm kuma nē tanhmā kām kapēr to. No ãm amnhī tā kuxi nē kām awjarē nē kām:

—Na htem piitā mē katorxà nhōxà hkre rūm hapōj. Tā Tīrtūm kām mē piitā axte mē hapōx prām. Jakamā kot kaj mē akator o axkrut kêt nē hāmri nē nhȳrmā Tīrtūm ri atīr tūm nē apa ho apa hkēt nē. Ām hkrajē pix na htem kuri htīr tūm nē pa ho pa. Jakamā kwa jam ajamaxpēr tȳx nē ri ho apa. Anē.

⁴ Hāmri nhūm Nīkotēja kuma nē tee ri ã kot kām kapēr anhȳrja kukamā hamaxpēr nē kām:

—Kwa ra ixāptār kēnā kot pa kêt tanhmā amnhī to nē akupȳm ixfatorxà nhōxà hkre hwȳr axà nē axte kurūm ixfato. Anē.

⁵⁻⁷ Hāmri nhūm Jejus kām:

—Nà na hte mē hkrarejaja mē katorxà nhōxà hkre rūm kagō hkōt hapōj hāmri nē kēp katorxà mē hipēêxà wa hkwȳy. Jao wa kot amnhī nhīpēx kôt amnhī nhīpēx o pa. Ja pyrà nē ka mē atō amā apē Tīrtūm kra hprām hā kot kaj amnhī to awȳ nhūm wa Ixkarōja akarō mā axà hāmri ka ra apē hkraa. Te ra axte akator pyrāk o amnhī nhīpēx. Nē te mē hkra kot katorxà nē hipēêxà wa kot amnhī nhīpēx kôt amnhī nhīpēx o pata pyrà nē apām Tīrtūm kot amnhī nhīpēx kôt amnhī nhīpēx o ri apa. Nom koja Tīrtūm mē wa Ixkarōja akarō mā àr kêt nē ka apē hkra hkēt nē. Jao te axte akator kêt pyrāk o amnhī nhīpēx. Jakamā na pa amā te ate akator pijakrut o amnhī nhīpēx pyrāk o amā ã ja jarēnh anē. Kwa

jam ajamaxpēr tŷx rāhā ho ri apa. No ama nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kêt nē.

⁸ —E pa ixprī hā amā ja jarē ka inhma. Na hte kôk kām nhŷhŷm àpêr prām xà hkôt àpêr o pa. Pu mē kamā ama no ãm pano ho nhŷhŷn mōr xà hkôt omunh kêt nē. Nē nhŷhŷm ma mōr xà hkôt omunh kêt nē. Ja pyrà nē na hte Tīrtūm mē wa Ixkarōja mē hkaxwŷnh mā agjē nē mē ho Tīrtūm kra nom nhŷm mēhprī hā kot tanhmā mē ho hā amnhī tā omunh kêt nē. Anē.

⁹ Hāmri nhŷm Nīkotē ã Jejus kot kām kapēr anhŷr ã kuma nē tee ri hamaxpēr nē kām:

—Kwa na pa ixprī hā amar kêt nē. Anē.

¹⁰ Hāmri nhŷm kām:

—Kwa mon ka hte Tīrtūm kapēr tūm o Ijaew jahkre ho apa tā aprī hā ixkapēr mar kêt nē? ¹¹ Ixte mēmoj pumunh xà hkôt ixte mē amā harēnh o ixpa htā ka mē apē Ijaew krāhtūmjaja mē amā ixkapēr mar prām kêt nē. Ñ mē ate anhŷr kumrēx. Kwa jam ajamaxpēr tŷx nē. ¹² Na pa ra Tīrtūm kot jar tanhmā amnhī nhŷpêx to hā harēnh o ixpa htā ka mē ãm ama nē ixkôt ajamaxpēr kêt nē. Jakamā xà kot pa hpānhā mē amā kaxkwa kamā tanhmā kot amnhī nhŷpêx to hā harē ka mē ama nē mar tŷx nē? Nà kot ka mē ama nē ãm ama nē hkôt ajamaxpēr kêt nē. ¹³ Mēhō na we ra ma kaxkwa hwŷr api nē kamā mēmoj mex pumu nē man akupŷn mē awŷr wrŷ nē mē amā tanhmā harēnh to? Nà amrakati kumrēx. Ñm paxipix ixpē Tīrtūm kot mē akaxyw ixām xwŷnh na pa pre amnē kurũm mē awŷr wrŷ hāmri nē ixprī hā mē amā tanhmā harēnh to ho ri ixpa.

14 —Amnepêm finat Mojesja kormã kapôt ã mẽ o pa ri na pre mẽ kãm kàx o kagã karõja nhïpêx nẽ kÿxpê mẽ kãm kunhô. Kagã kot mẽ hkamnhar xwÿnhjaja kot hwÿr rít nẽ omunh nẽ akupým mex kaxyw mẽ kãm kunhô. Tã ixpê Tirtûm kot mẽ akaxyw ixãm xwÿnh kot paj nhÿrmã kagã karõta pyrà nẽ kÿx pê pí kahpa hã ajêt. **15** Ka mẽ te mẽ kot kagã karõ pumunh nẽ akupým mexta pyrà nẽ amnhî kaxyw inhmã ajamaxpêr nẽ ixtkot amnhî xunhwÿ hãmri nẽ nhÿrmã Tirtûm mẽ wa ixri atîr tûm nẽ amex rãhã nẽ apa ho apa.

16 —Tirtûm kãm pika piitã hkôt mẽ apiitã mẽ ajapê htÿx. Nẽ mẽ ajapê xàj na pre ixpê Kra hã ixpyxi hã mẽ awÿr inhmë. Ka mẽ atõ amnhî kaxyw ixtkot ajamaxpêr nẽ ixtkot amnhî xãm. Hãmri nẽ nhÿrmã atyk tã nhûm Tirtûm akupým ato atîr ka wa ixtkuri atîr tûm nẽ amex rãhã nẽ apa ho apa. Hãmri nhûm Tirtûm aa amnhî nê nhÿhym amênh kêt kumrëx. **17** No mẽ ate amnhî tomnuj mÿrapê tanhmã ixté mẽ anhïpêx to kaxyw na pre mẽ awÿr inhmënh kêt nẽ. Am ixtkukwak ri mẽ atîr tûm nẽ mẽ amex rãhã apa ho apa hpräm xàj na pre mẽ awÿr inhmë pa mẽ awÿr wrÿ. **18** Jakamâ kot ka mẽ atõ amnhî kaxyw ixpê Tirtûm Kra hã ixtkot ajamaxpêr nẽ ixtkot amnhî xãm nhûm Tirtûm ixtâ apumu nẽ ate amnhî tomnuj mÿrapê tanhmã anhïpêx to hkêt nẽ. No kêt mẽ kot ixtkot amnhî xunhwÿr kêt xwÿnhjaja na Tirtûm ma mẽ kot amnhî xà htÿx kamâ hamak tûm xà hwÿr mẽ pa mä xwÿnhjê hã mẽ harë. Mẽ kot ixtkot amnhî xunhwÿr kêt mÿrapê. Anë.

Mẽ kot amnhî tomnuj o hpimxur präm kapry ã

mē harēnh

¹⁹ Nhūm Jejus arī Nīkotē mā kapēr nē kām:

—Na pre Tīrtūm amnē pika hwȳr mē awȳr inhmē. Mē ate amnhī tomnuj xwȳnh ā amnhī pumunh kaxyw mē awȳr inhmē. Tā nhūm mē ohtō nē amnhī tomnuj gryk ā kām kapēr mar prām kēt nē. Jao ixsaga nē kām ixkapēr mar prām kēt nē. ²⁰ Ra ixprī hā ixte mē kot tanhmā amnhī tomnuj to ho pa hā mē omunh mex jakamā mē kām ixkapēr mar prām kēt. Nē ixte mē kot tanhmā amnhī tomnuj to ho pa hā mē harēnh pymaj ixkōt kām pa hprām hkēt nē. ²¹ No kēt mē kot ixkōt amnhī xunhwȳr xwȳnhjaja na mē kot amnhī nhīpēx o pa hā hpijaàm kēt. Na htem àmnhīx ixkōt amnhī nhīpēx o pa. Jakamā koja mē piitā ja hā mē omu nē Tīrtūm kot tanhmā mē hkrā hto nhūm mē ra kām hkōt pix mā amnhī nhīpēx ho pa hprām ā mē omunh kurē kumrēx. Anē.

Nhūm pre ã Jejus Nīkotēja mā kapēr anē.

Juāw Paxis kot Jejus jarēnh o pa hā harēnh

Juāw 1.19-28

²² Tā pa mē ixpē Jejus kōt ri ixpa ho ixpa xwȳnhjaja Jejus kōt Jerujarē rūm ijapōj nē pika pē Jutej kwȳ kamā ixpa. Jejus nhȳ hā Tīrtūm mā mē hkrā kumrār o ri mē hkōt ixpa. ²³ Nhūm finat Juāw Paxis haxwȳja mē ixpyrā nē mē hkrā kumrār o pa. Krī pē Sarī htā krī pē Enō mȳri pyhti rax jakamā nhūm pre htem hwȳr mra nhūm kamā mē hkrā kumrā. ²⁴ Kormā mē kot haxār kēt ri nhūm kamā mē hkrā kumrār o pa.

²⁵ Rōm nhūm Ijaew hōja Juāw Paxis kōt mē pa ho mē pa xwȳnhjē hwȳr tē nē Juāw Paxis kot mē hkrā kumrār ā tanhmā mē hkukjēr to nhūm mē

kuma nē tee ri hā axpēn kukjēr o kuhē. ²⁶ Hāmri nē akupȳm Juāw Paxis wȳr tē nē kām:

—Kwa mē ijahkre xwȳnh. Pyhti pē Jotāw nhīkjē hā ate mēhō pumunh nē tanhmā mē inhmā harēnh to xwȳnhhta kōt mē pa ho mē pa xwȳnhjaja na xep htem apyrà nē mē hkrā kumrār o pa nhūm xep mē ra ohtō nē mē pahkaga nē mē hkōt pa. Kwa xà ja amā mex nà? Anē.

²⁷ Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tỳ ja mex kēnā. Tīrtūm kām hprām xà hkōt na htem mē hwȳr mra nhūm mē ixpānhā mē hkrā kumrā. Nà ja mex. ²⁸ Ixpē Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwȳnh kēt. Na pa pre ra mē amā ja hā amnhī jarē ka prem inhma. Ām hkukamā na pre Tīrtūm amnē inhmē pa mō nē ã jar ri ixpa anē.

²⁹ —Te ixte mē umre kot amnhī nhīpēx pyràk. Na htem axpēn mā mē rer kaxyw nhūm mē umreja myta wȳr tē nē hpa hā kupy nē ma ni hwȳr o tē nē axpēn mā wa kure. Hāmri nhūm hpānhā mēhōja axpēn tā wa hakre. Nhūm umreja wa kuri hkīnh nē mar o xa. Tā te ixte mē umre kot amnhī nhīpēx pyràk jakamā koja mē ma Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwȳnhhta wȳr mra nē kapēr ma pa mē harēnh ma nē ixkīnh nē. ³⁰ Na htem mē umre hā hkīnh kēt nē. Mjēn nyw xwȳnhja ã na htem hkīnh. Tā ja pyrà nē koja mē axte ixte mē kām Jejus jarēnh mar kaxyw ixwȳr mrar kēt nē. Ām hwȳr koja mē hpānhā mra nē tām mar o kuhē. Ja mex kumrēx. ³¹ Jejus kēp kaxkwa rūm amnē mē pahwȳr wrȳk xwȳnh jakamā kot amnhī to rax o kot mē pahpē piaka nhō xwȳnh jakamā Jejus kīnhā mē pahte mēmoj

piitā omunh tohtuj anhŷr. Nē pika nhō xwŷnhjê jamaxpēr pix o pajamaxpēr o ri papa.

³² —Na hte Jejus mē kām kaxkwa kamā kot mēmoj pumunh xwŷnh kwŷjē jarēnh o pa. Nē kamā kot mēmoj mar xwŷnh kwŷ jarēnh tā nhūm mē ohtō nē kuma nē ām kuma. ³³ No mē kot mar nē amnhī kaxyw hkôt hamaxpēr xwŷnhjaja na htem kuma nē axpēn mā harēnh o: “Nà ām hāmri na ā Tīrtūm kapēr jarēnh anē. Nà Tīrtūm kapēr mex kumrēx.” Anhŷr o axpēn mā harē.

³⁴ —Tīrtūm na pre mē pahwŷr Jejus mē nhūm amnē mē pahwŷr wrŷ nē Tīrtūm Karō nhŷ hā mē pamā kapēr jarēnh o ri mē pahkôt pa. ³⁵ Tīrtūm kām Krata japē htŷx kumrēx jakamā na pre īhkram mēmoj piitā haxâr pa nhūm urâk nē hihtŷx o hihtŷx nē mēmoj piitā ho amnhîptâr o pa. ³⁶ Jakamā mē kot amnhī kaxyw hkôt hamaxpēr nē hkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjaja koja mē nhŷrmā wa kuri htûr tûm nē mex râhā nē pa ho pa. No mē kot hkaga xwŷnhjaja koja mē ā amnhī nhîpêx anhŷr kêt nē. Koja Tīrtūm mē kot amnhī xâ htŷx kamā hamak tûm xâta wŷr mē rēnh pa. Anē.

4

¹ Tā nhūm Parijew nhō xwŷnhjaja Jejus jarēnh ma. Nē hkôt mē pa xwŷnhjaja ohtō rax o Juāw Paxis kôt mē pa xwŷnhjê jakrenh ā mē harēnh ma. Nē Jejus kot mē hkrâ kumrâr rax o Juāw Paxis jakrenh ā harēnh ma. ² Nom Jejus na pre mē hkrâ kumrâr kêt nē. Ām mē ixte hkôt ri mē ixpa ho mē ixpa xwŷnhjaja na pa prem kām mē hkrâ kumrâr o ri ixpa. ³ Jakamā nhūm Jejus amnhī tā Parijew nhō xwŷnhjê jarēnh ma hāmri nē mē kēp kato nē

hpānhā ma akupŷm Garirej wŷr mō pa mē ma hkôt ixpa.

Mēhō ni kot amnhī nh̄pêx nyw o amnhī nh̄pêx ã harēn̄h

Juāw 7.37-39; māänēn Apokarip 22.1, 22.17

⁴Tā pa mē mō nē kormā pyka pê Samar mā axà nē hkôt ixpa. ⁵Hāmri nē krī pê Sika hwŷr ixpôx o mō. Amnepêm finat Jako kot hkra Juje mā pyka nhōr xwŷnh tā krīja xa pa mē ra hwŷr ixpôx o mō. ⁶Nē amnepêm Jako kot gôm kakwŷnh ta wŷr pôj. Nhūm ra kaxkwa nh̄pôk ri myt nh̄y mē nhūm Jeus ra mrar ryy kurê hkēngrâ nē. Hāmri nē gôm kakwŷnh mŷ ri tēm nē hkôkôt o nh̄y. ⁷⁻⁸Hāmri pa mē kure nē mē ixâpkur xà jaaprôr kaxyw ma krīm ijapêx.

Rōm nhūm Samar nhō xwŷnh nija amnhīm gô runh mā tē nhūm Jeus omu nē kām:

—Kwa inhmā anhō gôta kwŷ pa ho ixfō. Anē.

⁹Nhūm amnhī jaêr pê amnhī tā kuma. Ijaew na pre htem Samar nhō xwŷnhjê kutā apkur rŷ mē hkôt ri pa rŷ mē ho mijen kêt nē. Rŷ mē kutā hkōm kêt nē. Tā nhūm Jeus ã gô hā nija wŷr anē nhūm tee ri amnhī tā kuma nē kām:

—Xê pēr apê Ijaew tā axtem nē ri gô hā ixwŷ. Xà ate ixpê Samar nhō xwŷnh ã ixpumunh kêt? Hān ka ri hā ixwŷ. Anē.

¹⁰Hāmri nhūm kuma nē kām amnhī jarē. No ãm amnhī tā kuxi nē kām kapēr nē kām:

—Nà aprī hā ate ixpumunh ro nh̄y ka kam gô hā ixwŷ pa amā hkwŷ. Inhō gô na axte mā. Tīrtūm kām amarī mē amā òr prām. Na htem ho ixfō hāmri nē mex nē htīr tūm nē pa ho pa. Anē.

11 Hāmri nhūm tee ri kot ã õ gô jarēnh anhŷrja
ã kuma nē htŷx ho gôm kakwŷnh kamã gô hã
hkamnhix nē tee ri hkukamã hamaxpêr nē kãm:

—Xê tanhmã kot ka kêt amnhĩ to nē inhmã
gôta kwŷ janhi? Mo kaxyw anhõ gô janhir xà?
Gôm kakwŷnhta upŷm rax kênã kot ka kêt tanhmã
amnhĩ to nê hkwŷ janhi. Nhŷhŷnh kot ka anhõ
gô jarēnh xwŷnhta kwŷ janhi pa ho ixsõ hāmri
nē ixtř tûm nē ixpa ho ixpa? **12** Mẽ inhõ gôm
kakwŷnhja amnepê mä mě panhigêt finat Jako nhõ
gôm kakwŷnh na pre. Jako hkwŷjaja na prem
hkakwŷ nhūm kamã gô kato nhūm pre htem hanhi
nē ho hkõm o pa. Nê hkrabajna nê hkrit piitã ho
hkõm o pa. Jakamã na pre mě ixpê hkanrêhã
htâmhwŷjê mä hkaga. Tâ xep axtem anhõ gô. Mẽ
kot ho hkõm nê htř tûm kaxyw na xep. Jakamã xê
xà ate amnhĩ to rax o mě panhigêt Jako jakrenh
mê? Anë.

13 Hāmri nhūm Jejus kãm:

—Nà mě anhõ gôta na htem ho ixsõ nê arî kãm
kôr o pa. **14** No ixte amã gô jarênh xwŷnhta kot ka
hkwŷ ho ixsõ hāmri nê axte amã kôr kêt kumrêx nê
apa. Nhūm te akaxwŷnh kãm hinore hprôt pyràk
o ka amnhĩ nhípêx. Hāmri nê te hinore kamã gôja
aa grà hkêt pyrà nê aa ajapêx kêt kumrêx. Nhŷrmã
atyk tâ akupŷm atř nê atř tûm nê amex râhã apa
ho apa. Anë.

15 Nhūm nije kuma hāmri nê kãm:

—Xôwehe? Xê tô tokyx inhmã anhõ gôta kwŷ. Pa
ho ixsõ nê axte inhmã kôr kêt nê ixpa. Nê axte
amnë amnhim gô janhir mä inhmrar kêt nê. Xê
tokyx inhmã hkwŷ mê? Anë.

Tỳx gô kumrēx ã hkamnhīx nẽ ã hã àhwŷr anẽ.

¹⁶ Hāmri nhūm kām:

—Tô ma akupŷm krīm tẽ nẽ amjēn japrō nẽ man akupŷn ixwŷr wa tẽ. Anẽ.

¹⁷ Hāmri nhūm tee ri kuma nẽ kām:

—Ma mo inhmjēn? Inhmjēn kêt na pa hte ri ixpa. Anẽ.

Hāmri nhūm kām:

—Tỳ. Nà ãm hāmri na ka ã amnhī jarēnh anẽ.

¹⁸ Na ka pre ra amjēn kēp 5. Nẽ my mẽ ri war apa xwŷnh ata te kēp amjēn pyràk nom kēp amjēn kumrēx kêt. Anẽ.

¹⁹ Hāmri nhūm amnhī jaêr pê kot ã kām kapēr anhŷrja ma hāmri nẽ kām:

—Xê pêr aprī hã ate ixpumunh par pyràk. Mān apê Tīrtūm nhŷ hã kapēr jarēnh o mẽ pa xwŷnhjê hō mān ka mē? ²⁰ Xê inhmā měmoj jarē. Nhŷhŷm kot paj wem axpēn kôt mra nẽ Tīrtūm mā mex o mex ã harē? Amnepê mā mẽ panhŷgêtjaja na prem hixêt mūj nhīmōk ã api nẽ hã kām amnhī jarē nẽ kām mex o mex ã harē. No mẽ apê Ijaew na ka htem krī pê Jerujarē pix kām mẽ ixte axpēn kôt mrar nẽ ã amnhī nhīpêx anhŷr ã mẽ inhmā karō. Xà hixêt nhīmōk ã mẽ ixte kām amnhī jarēnhja xà apê omnuj mē? Ma xà apê omnuj kêt? Anẽ.

²¹ Hāmri nhūm Jejus kām:

—Nà kot kaj mẽ nhŷrmā ãm Jerujarē pix kām rŷ hixêt mūj nhīmōk pix ã axpēn wŷr akuprō nẽ Tīrtūm mā amnhī jarēnh kêt nẽ. ²² Mẽ apê Samar nhō xwŷnhjaja mẽ ate Tīrtūm mā mex o mex ã harēnh o apa htā aprī hã kot amnhī nhīpêx ã omunh kêt. Nẽ tanhmā hamaxpēr to ho pa hã omunh kêt. No mẽ ixpê Ijaew na pa mẽ arom kot

tanhmā amnhī nhīpēx to nē tanhmā hamaxpēr to hā omunh mex. Mē inhīō kukwak ri koja Tīrtūm mē kot hköt amnhī xunhwyr xwÿnh piitā nē mē kot amnhī tomnuj rēnh pa. ²³ Tā koja mē piitā Mēpahpām Tīrtūm mā mex o mex ā harēnh kaxyw nhÿhym pa hkêt nē. Koja mē nhÿri pa xà kamā mē õpinh xà kaxwÿnh kām ā kām amnhī jarēnh anhÿr o pa. Ja na Tīrtūm kām hprām. No nhÿhym mrar nē nhÿri kuhê xà pix kamā kām amnhī jarēnhja nhūm kām hprām kêt nē.

²⁴—Nē Tīrtūmja mē pahpyrà nē ī hkêt jakamā na te kaxkwa nē pika piitā hköt pa ho pa. Jakamā na htem nhÿri pa nē õpinh xà kaxwÿnh kām amnhī kaxyw kām hamaxpēr nē kām mex o mex ā harē nhūm ra amnhī tā mē kuma. Ā mē kot amnhī nhīpēx anhÿrja na kām hprām. Anē.

²⁵ Nhūm pre ā Jejus nije mā kapēr anē nhūm kuma nē kām:

—Ma koja xep nhÿrmā Tīrtūm kot mē pakaxyw ām mā xwÿnh pē Krisja mē pahwyr wrý hāmri nē hprī hā mē pamā mēmoj piitā ho amnhīrīt pu mē kuma. Anē.

²⁶ Hāmri nhūm kām:

—Kwa nhūm paa. Ixte amā ixkapēr xwÿnhja ixpē Kris na pa. Jakamā na pa ixprī hā amā ā ixkapēr anē. Anē.

²⁷ Nhūm pre ā kām amnhī jarēnh anhÿrja rōm pa mē ixte hköt ri mē ixpa ho ixpa xwÿnhaja ra ixujaprōr pa nē akupŷn hwyr ixpôx o mra. Hāmri nē amnhī jaēr pē kot Samar nhō xwÿnh nita mā kapēr ā omu nē tee ri hkukamā ijamaxpēr nom tanhmā hā hkukjēr to hkêt nē. Nija kēp Samar nhō xwÿnh tā nhūm àmnhīx kām kapēr o nhÿ. Pa mē

omu nē ām omu nē tanhmā hā kām nē hkêt nē.
²⁸ Hāmri nhūm nita gōm kakwŷnh mŷr ri õ poti re
 nē ma akupŷm kr̄im tē nē hkwŷjê mā awjarē. ²⁹ Nē
 mē kām:

—Xê mē tokyx ma ixsôk gōm kakwŷnh wŷr mra
 nē mŷ ri mēhō my mūj pumu. Tîrtûm kot mē
 pahwŷr mēnh mā xwŷnhta na. Aa kot nhŷri ix-
 pumunh kêt tā kot hpr̄i hā ixpumunh par. Ixte
 tanhmā amnhī nhŷpêx to hā ixpumunh par. Xê mē
 ma ixsôk mra nē ixpyrà nē kapēr ã ama. Anē.

³⁰ Hāmri nhūm mē kuma nē ma hkôt Jejus wŷr
 mrar kurê kumrēx.

³¹ Rôm pa mē ixte Jejus kôt ri ixpa ho ixpa
 xwŷnhjaja tee ri mē ixâpkur xà ho Jejus ma nē kām:

—E ota mē panhôta. Kwa mēmoj py nē aku mān.

³² Anhŷr tā nhūm mē inhma nē tanhmā mē
 inhma amnhī jarēnh to. Nom amnhī tā kuxi nē
 amnhī jarē nē mē inhma:

—Nà kormā. Inhôja axtem na. Mē ate inhôja
 pumunh kêt. Anē.

³³ Hāmri pa mē kuma nē tee ri hā axpēn kukja nē
 axpēn mā:

—Kwa mān ra mēhō mē paxwakre kamā kām
 mēmoj to tē nhūm kukrē nà? Anē.

³⁴ Hāmri nhūm mē inhma nē mē inhma:

—Nà mēhō kot kêt ri inhma mēmoj to mra pa
 kuku? Kot paj kot mē awŷr inhmenh xwŷnhta mā
 tanhmā amnhī nhŷpêx to hāmri nē te ra ixâpkur
 mex nē hā xihtŷx mex pyrâk o amnhī nhŷpêx. Tā
 kot paj ã kām amnhī nhŷpêx anhŷr o ri ixpa râhā ho
 ijapêx pa. Jao te ixâpkur rax pyrâk.

³⁵ Anhŷr o mē inhma amnhī jarē. Hāmri nē ra
 Samar nhō xwŷnhjaja mē ixwŷr mrar ã mē omu nē

mē inhāmā tanhāmā mē harēnh to nom mē hā kuxi
nē mē harē nē mē harēnh o:

—Kot kaj mē axte mē atā mytwry kēp 4 hāmri nhūm ra mē apur kām mē anhōja hamỳnh mā tām nē. Nom kormā. E ka mē pahwyr mē mrar xwỳnh nēj pumu. Ra mē kot amnhī kaxyw ixtköt hamaxpēr nē ixtköt amnhī xunhwyr mā tām jakamā te mē apur kām ra mē anhō jamỳnh mā tām pyràk. Jakamā ka mē atō ma mē hwyr mō nē mē kot amnhī kaxyw ixtköt hamaxpēr nē ixtköt amnhī xunhwyr kaxyw mē kām ijarē. Hāmri nē te ate ixpur kām inhmā inhō jamỳnh xwỳnh pyràk o amnhī nhípêx.

36 —Jakamā koja mēhō kumrēx mē hwyr tē nē
mē kām Tīrtūm kapēr jarē hāmri nē te kēp ô pahi
mā hpur kām ahkre ho pa pyràk. Nhūm mē kot
mar xwýnhjaja kuma nom kormā hprī hā mar týx
kēt nē. Tā kot kaj mē atō wamta kôt mē hwyr tē
nē mē kot ijköt amnhī xunhwyr kaxyw aprī hā
mē kām ijarēnh o mē hköt apa hāmri nē te apē mē
anhō pahi mā hpur kām axujamýnh xwýnh pyràk.
Hāmri nhūm mē hkwýjaja mē ama nē ijköt amnhī
xunhwý nē ijköt ri amnhī nhípêx o pa. Hā koja
nhýrmā mē apyrà nē Tīrtūm mē wa ixri mex rāhā
nē htir tūm nē pa ho pa. Ka mē amnhī tā mē omu
nē akinh nē apa. Te mē kot mē hpur kām ahkre
xwýnhjaja nē mē kot hamýnh xwýnhjaja mēo rūnh
pumunh nē hkñhta pyràk.

37 —Na htem tōhā ã mē pur kām mē àpênh
xwÿnhjê jarënh anë nē mē harënh o: “Axtem
mē ahkre xwÿnhjaja nē axtem mē kot hamÿnh
xwÿnhjaja.” Anë. Tâ te mē ate mē ujarënh ja pyràk.
38 Na pa pre ra ma mē hwÿr mē arë. Mē ate aprî hã

mē kām ijarēnh nhūm mē kot mē amar nē amnhī kaxyw ixtkōt hamaxpēr nē ixtkōt amnhī xunhwyr kaxyw. Nom mē kajaja na ka prem akumrēx mē hwyr amrar nē mē kām ijarēnh kēt nē. Tirtūm kapēr jarēnh o mē pa xwÿnhjaja na prem kumrēx mē hwyr mra nē ixtukamā mē kām ijarēnh o ri mē hkōt pa. Te mē kot hpur kām ahkre ho pata pyràk. Tā kot kaj mē hpānhā mē kot amnhī kaxyw ixtkōt amnhī xunhwyr kaxyw aprī hā mē kām ijarēnh o apa. Jakamā te mē ate mē hpur kām mēo jamÿnh xwÿnh kot amnhī nhīpēxta pyràk. Anē.

*Mē hkwȳ kot amnhī nhīpēx nyw o amnhī nhīpēx
ā mē harēnh*

Sikūn Korūt 5.17; Wam Juāw 4.14

³⁹ Rôm nhūm Samar nhō xwÿnh kwÿjaja nija kot mē kām amnhī jarēnh ma hāmri nē uràk nē amnhī kaxyw Jeus kōt hamaxpēr. Na pre ra amnhī tā tanhmā mē kām Jeus jarēnh to nē mē kām harēnh o:

—Ma aa kot nhÿri ixpumunh kēt tā ra kot hprī hā ixpumunh par. Ixte tanhmā amnhī nhīpēx to hā ixpumunh par.

Anhÿr jakamā nhūm mē kuma nē uràk nē amnhī kaxyw hkōt hamaxpēr kurê kumrēx.

⁴⁰ Hāmri nē man mē ixwyr mra nē Jeus pumu nē amnhī wyr kuwÿ nē kām:

—Pa. E kwa mē tokyx anojarēt kēt nē. Mē ma mē ixtkōt mē inhō krī hwyr mō nē mē ixtkōt ri apa grire nē arī ma mō. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tōe. Nà kot paj mē anē. Anē.

Hāmri pa mē ma mē hkōt mō nē mē ō krī kamā mē hkōt ri ixpa hā apkati axkrut. ⁴¹ Nhūm Jeus

mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē hkōt pa nhūm mē axte ohtō nē kuma nē nita pyrà nē hkōt amnhī xunhwȳ. ⁴² Hāmri nē nita wȳr mra nē kām:

—E nà ām hāmri. Akumrēx na ka mē inhmā Jejus o amnhīrīt. Pa mē akōt ma hwȳr mra nē mē pam omu nē kapēr ā kuma. Jao apyrà nē amnhī kaxyw hkōt ijamaxpēr nē hkōt amnhī xunhwȳ. Pēr ām hāmri kēp pyka piitā hkōt mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer mā xwȳnhhta na. Anē.

Garirej nhō xwȳnhjaja kot Jejus pumunh ā mē harēnh

Matēwre 13.57

⁴³ Tā pa mē Jejus kōt Samar rūm ixfkato nē ma pika pē Garirej wȳr mō. Kamā Jejus nhō krī pē Najare htā pa mē hwȳr inhmōr kēt nē. ⁴⁴ Na pre ra Jejus mē inhmā tanhmā ō krī nhō xwȳnhjē jarēnh to nē mē harēnh o:

—Tīrtūm nhȳ hā kapēr jarēnh o mē pa xwȳnhjaja na htem amnhī nhō krī kamā mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o pa nhūm mē kuma nē ām kuma. Jakamā kot paj Najare hwȳr inhmōr kēt nē. Mē kām ixkapēr mar prāmre hā.

⁴⁵ Anhȳr jakamā na pa prem hwȳr inhmōr kēt nē. Pānhā nhām krī hō hwȳr mō nē hwȳr pōj hāmri nhūm mē amnhī wȳr Jejus pumu nē hkīnh nē. Na prem ra krī pē Jerujarē kamā arīgro pē Pas ā mē hkīnh kām tanhmā kot amnhī nhīpēx to ho pa hā omu. Jakamā amnhī wȳr omu nē hkīnh nē.

Jejus kot mēhō hkra ho mex ā harēnh

⁴⁶ Tā pa mē kormā Garirej kamā ixpa nē akupȫm krī pē Kanā hwȳr mō. Kamā na pre Jejus mē kām gō ho wīhti nhīpēx. Jakamā pa mē akupȫm

mē hwȳr mō. Nhūm mēō pahi nhō kōwenatōjē hō hkra myja kēp à htȳx nē nō. Nom Kanā kamā hkēt axtem krī hō pē Kapanaū kamā. ⁴⁷ Jakamā nhūm hipēēxāja tee ri hkra pumu hāmri nē ra Jeus kot Jutej rūm Kanā hwȳr hpōx ā harēnh ma nē hkra kaxyw kām hamaxpēr nē ma hwȳr mōr kurē kumrēx. Hāmri nē nhȳri omu nē hwȳr tē nē kām kapēr kām hihtȳx nē kām:

—Pa. E ot pa awȳr tē. Na ra ixsra ixpē htyk kaxyw. Kwa ixsamā axukaprī nē ma ixsot mō nē akupȳm inhmā ho mex. Anē.

⁴⁸ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Kwa pēr ām ixte mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kēt kwȳ ho anhȳr ā ixpumunh kōt pix mā na ka htem amnhī kaxyw ixsot ajamaxpēr. Nom amarī amnhī kaxyw ixsot ajamaxpēr kēt nē. Anē.

⁴⁹ Hāmri nhūm tee ri kuma nē kām:

—Kwa tokyx. Kot kaj tokyx ixsot amōr kēt koja ixpē ty. Anē.

⁵⁰ Hāmri nhūm kām:

—Nà koja apē htyk kēt nē. Ra ixte akupȳm amā ho mex kēnā. Māmrī ma akupȳm mō nē tokyx omu. Na ra akupȳm amā mex. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kaxyw hkōt hamaxpēr kurē kumrēx nē ma akupȳm hwȳr mō. Nē mōr o apkati. ⁵¹ Nē kormā ō krī hwȳr hpōx o mōr ri nhūm ra kām mē àpēnh xwȳnhjaja kutā mra nē nhȳri pry hā hkaxpa nē kām:

—Pa. Kwa na ra akra hkā hakry nē akupȳm amā mex. Anē.

⁵² Hāmri nhūm mē kuma nē hkīnh tȳx nē. Nē mē kām:

—Kwa xô wehe? Mẽmo ore hã na pre we ra hkà hakry? Anẽ.

Nhũm mẽ kãm:

—Nà jãä na pre kaxkwa nhípôk ri myt nhỹ nhũm hkà hakry nẽ akupým amã mex kurê kumrëx. Anẽ.

⁵³ Hämri nhũm mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Hêxta waa nẽ. Kwa pẽr ãm hämri Jejus kot inhmã akupým mex ã harênh xà hã ore kamã na pre akupým inhmã mex. Nà ãm hämri. Anẽ.

Hämri nẽ amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpẽr kurê kumrëx. Nhũm õrkwy kamã ri mẽ pa xwÿnhjaja uràk nẽ amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpẽr.

⁵⁴ Nhũm Jejus ã kãm hkra ho mex anẽ. Na pre ra piká pê Garirej kamã mẽ kot mẽmoj pumunh kêt õ ho anhýr o tipxi nẽ mẽ kãm gô pix o wíhti nhípêx. Tã ra pyka pê Jutej rûm akupým mẽ hwýr mõ nẽ ã akupým mẽ hkrata o mex anẽ.

5

Jejus kot himô mì ri akupým měhõ ho mex ã harênh

Juāw 7.23, 10.30-33

¹ Tã mẽ ixpê Ijaew mẽ ixte Tirtum ã ixfñh kaxyw Jerujarẽ hwýr akuprõ nhũm Jejus haxwýja ma hwýr mõ. Pa mẽ hkôt mẽ ixpa ho mẽ ixpa xwÿnhjaja ma hkôt mõ. ² Jerujarẽ kamã na himôja hikwy. Nhýhýnh mẽ kot krí hwýr ôwéhti ho gjéx xà htã hikwy. Himôja nhixi pê na Petes. Nẽ pu hã mẽ à xwÿnhjê nhíkwý xà hã ixfre kêp 5. ³ Piitã kamã na pre hte tanhmã mẽ à kute xwÿnhjaja hikwy. Mẽ nohkre xwÿnhjaja nẽ mẽ hyk o mẽ pa xwÿnhjaja nẽ mẽ ï kamã mẽ htyk xwÿnhjaja. Ám ahpýnhã tanhmã mẽ à kute xwÿnhjaja ixfre

hkwyja kamā akupym mex prām xāj hikwŷ. ⁴ Na pre hte Tīrtūm kapēr o mē wrŷk xwŷnhja tōhā himô hwŷr wrŷ nē gô xok. Hāmri nhūm mē à xwŷnhjê hō kot amnhī to wa nē kumrēx hwŷr wrŷk nē kamā mrōr xwŷnhja akupym mex. Kwŷjê rom akupym mex kurê kumrēx. Jakamā nhūm pre hte mē à xwŷnhjaja akupym mex prām xāj gô xok jamār o hikwŷ. ⁵ Jakamā nhūm mēhō myja ixkre hō kamā hikwŷ. Te omnuj nē arī hikwŷ hā amgrà xohtō rax nē. Ra hā amgrà kēp 38. ⁶ Jakamā nhūm Jeus mē hwŷr tē nē omu. Nē hprī hā omu nē hamaxpēr o:

—Kwa mūj na hte omnuj nē ri pa hkêt ã amgrà xohtō rax nē. E pa akupym ho mex.

Anhŷr o hamaxpēr hāmri nē kām:

—Pa. E kwa inhā amnhī jarē. Xà amā akupym amex prām? Anē.

⁷ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Ku nhūm. Inhmā tokyx akupym inhmex prām tŷx kumrēx kēnā. No mēhō kot tokyx inhmŷ nē mē kēp ixto wa nē ixkumrēx gô xok kamā inhm̄rōr? Na pa tee ri ixkumrēx hwŷr ixtēm nē inhmā inhm̄rōr prām nhūm mē xatā xpē amnhī to wa nē mra nē kamā mrō. Anē.

⁸ Hāmri nhūm Jeus kām:

—Tŷ? Tōe. E na ka akupym amex. E kānhmā xa nē akupip py nē ma akupym anhōrkwŷ hwŷr tē. Anē.

⁹ Hāmri nhūm kuma nē ra akupym mex nē kānhmā xa nē ri mra. Nē hkñh tŷx nē hikupip py nē ma akupym ūrkwŷ hwŷr tē. Ijaew nhō arīgromnu pē sap ã nhūm Jeus kot akupym ho mex ¹⁰ nhūm ma akupym pry hā hikupip py nē o tē. Nhūm Ijaew nhō pahi hkwŷja nhŷhŷn mra nē tee ri kot sap ã hpyr nē o htēm ã omu nē kām:

—Tk. Kwa mē pahpê Ijaew na pu htem mē panhō arīgromnu hā paxàpênh kêt nē. Finat Mojes kot ja nê mē pahkurê htā ka axtem nē akupīpta py nē nhÿhÿm o tē. Anē.

¹¹ Hāmri nhÿm mē kuma nē mē kām:

—Tỳ. Kot anhÿr tā kot ixto mex xwÿnhata na ā inhmā kapēr anē pa mar xà hkôt kupy nē akupÿm inhōrkwÿ hwÿr tē. Anē.

¹² Hāmri nhÿm mē tee ri kuma nē kām:

—Kwa mēhō na we ā ri amā karō anē? Anē.

¹³ Nhÿm kormā kot Jejus nhÿxi mar kêt jakamā kot mē kām ahkre kaxyw hakēx nē tee ri hkwÿjê kaêx ā hapêr rÿt o xa. Nom nhÿm mē ohtô nē pry hā mrar jakamā nhÿm tee ri hapêr nhÿm Jejus ra ma nhÿhÿm tē.

¹⁴ Tā nhÿm hā ahtÿmre nhÿm Jejus Tīrtûm mā amnhī jarënh xà hā ixkre hwÿr tē nē axà nē kot ho mex xwÿnhata pumu nē kām:

—Pa. E na ka ra akupÿm amex. Nom kwa kêr ka axte tanhmā amnhī tomnuj to ho ri apa hkêt nē. Kot kaj axte ā amnhī nhÿpêx anē hāmri nē apunuj tÿx o wam ate apunuja jakre kām ga. Anē.

¹⁵ Hāmri nhÿm kuma nē ma tē nē kato. Nē ma mē õ pahijê hwÿr tē nē mē kām:

—E na pa ra kot ixto mex xwÿnhata nhÿxi ma. Xep kêp Jejus. Anē.

¹⁶ Hāmri nhÿm mē hixi ma nē hā tanhmā axpēn mā ho kapēr punuj to. Mē õ arīgromnu hā kot mē ho mex o pa jakamā nhÿm mē axpēn jakwa kamā ri hixi ho rē nē nhÿri omu nē tanhmā hā kām àkjêr to. ¹⁷ Hāmri nhÿm amnhī tā mē kuma nē mē kām:

—Ku nhÿm. Inhÿpêêxà Tīrtûm na hte apkati mē tanhmā mē pahto mex to ho pa. Jakamā pa hte

uràk nē ã mē ho mex rāhā ho ri ixpa anē nē aa mēmo arīgro hā ja ho anhŷr kaga hkêt nē.

18 Anhŷr o mē kām amnhī jarē nhūm mē kuma nē kamā gryk tŷx nē. Nom mē õ arīgromnu hā kot mē ho mexja pix mŷrapê kamā gryk kêt. Māänēn Tīrtūm kēp hipêêxà hā harênhja mŷrapê nhūm prem kamā gryk tŷx kumrēx nē axpēn mā:

—Tk. Kwa na ã amnhī jarēnh anhŷr jao te kēp Tīrtūm pyràk ã amnhī jarē. E kwa pu mē kupī ri. Anē.

Tīrtūm Kra kot Hipêêxà nhŷ hā amnhī nhîpêx ã harênh
Juāw 14.10-13

19 Hāmri nhūm Jejus axte mē kēp Ijaew nhō pahijê mā kapēr nē mē kām:

—Na pa hte amnhī krā hkôt tanhmā amnhī nhîpêx to ho ri ixpa hkêt nē. Na pa hte Inhîpêêxà kot tanhmā amnhī nhîpêx to hā omunh xà hkôt uràk nē mē ho mex o ri ixpa. Kwa mē amnhī krā him ja jaxà nē kām ajamaxpēr tŷx nē ho apa.

20 —Inhîpêêxàja kām ijapêê. Na hte inhmā kot tanhmā mē ho mex to piitā ho amnhīrīt. Ixte omunh nē uràk nē ū hā tanhmā mē ho mex to ho ri ixpa kaxyw. Jakamā kot paj ãm akupŷm mē à xwŷnhjê ho mex pix o ri ixpa hkêt nē. Kot paj māänēn mē kām mēmoj mex o ja jakrenh o anhŷr o ri ixpa ka mē hā ixpumu nē ixfamā ano puma ho apa.

21 —Nē Inhîpêêxà kot akupŷm mē htyk xwŷnhjê ho htīr jakamā kot paj uràk nē akupŷm mē htyk xwŷnhjê ho htīr o ri ixpa. Anē.

*Mē htīr tūm nē mē pa mā xwȳnhjē jarēnh
 Juāw 3.16-17, 3.36, 6.27, 6.40, 6.60, 10.28, 17.2-3;
 Rōmān 6.23; Karatas 6.8; Xitre 1.2; Wam Juāw 2.25,
 5.11-13*

²² Nhūm Jejus arī mē kēp Ijaew nhō pahijē mā kapēr nē mē kām:

—Koja nhȳrmā Inhīpēêxāja mē htīr tūm nē mē pa ho mē pa mā xwȳnhjē jarēnh kēt nē. Ja kaxyw na pre pa ixām. ²³ Tā mē piitā mē kot ja hā ixpumunh nē ixtā hpijaàm o ri pa kaxyw na pre mē kaxyw ixām. Te mē kot Inhīpēêxā hā hpijaàmta pyrà nē pa ixtā hpijaàm o pa kaxyw. Jakamā koja mēhō ixtā hpijaàm kēt nē hāmri nē māänēn Inhīpēêxā hā hpijaàm kēt ã amnhī to amnhīrīt. Tām kot mē awyr inhmēnh kēnā. ²⁴ Jakamā koja mēhō ixkapēr ma nē amnhī kaxyw kot mē awyr inhmēnh xwȳnhta kōt hamaxpēr nē ixkōt amnhī xām. Hā koja nhȳrmā htyk tā ma mē kot amnhī xà htȳx kamā hamak o pa htūm xàta wȳr mōr kēt nē. Koja Inhīpēêxā akupȳm ho htīr nhūm wa ixri htīr tūm nē mex kumrēx nē pa ho pa. Jakamā koja mēhō ixkōt amnhī xām hāmri nē ra kēp wa ixri htīr tūm nē pa ho pa mā xwȳnh. Kwa mē jam ajamaxpēr tȳx rāhā ho apa.

²⁵ —No mē kām ixkapēr mar prām kēt xwȳnhjaja kēp Inhīpēêxā mē wa ixri mē htīr tūm nē mē pa mā xwȳnh kēt. Tā ixpē Tīrtūm Kra jakamā koja mē ixkapēr ma nē ixkōt amnhī xunhwȳ. Hā kot paj amnhī tā mē omu nē mē htīr tūm nē mē pa mā xwȳnh ã mē harē nhūm mē àmnhīx ri hkīnh nē pa ho pa. Kwa mē jam ajamaxpēr tȳx rāhā ho apa.

²⁶ —Nē Inhīpēêxā tām kēp mē ho mē htīr xwȳnh. Tā ixpē Kra jakamā na pre amnhī pyrà nē ja kaxyw ixām.

27 —Ra kot mē akaxyw ixām jakamā na pre māänēn ixte tanhmā mē ajarēnh to kaxyw ixām. Wa ixri mē atīr tūm nē apa ho apa mā xwÿnhjē hā mē ajarēnh rÿ wa ixri mē atīr tūm nē apa hkêt mā xwÿnhjē hā mē ajarēnh kaxyw. **28-30** Jakamā kot paj nhÿrmā ra mē htyk nē mē hikwÿ xwÿnh piitā mē kām ixkapēr nhūm mē inhma. Koja mē ixkapēr ma hāmri nē akupÿm htīr nē pika rūm hapôx pa. Hāmri nhūm mē kot kormā htīr ri Tīrtūm kapēr kôt amnhī nhÿpêx hkêt xwÿnhaja mē kot amnhī tomnuj myrapê ma mē kot amnhī xà htÿx kamā hamak tūm xàta wÿr ma hapêx pa. Nom nhūm mē kot amnhī to mex xwÿnhaja. Ra mē kot Tīrtūm kôt amnhī nhÿpêx jakamā koja mē ma Tīrtūm mē wa ixwÿr api nē wa ixri mex nē hkñh rāhā htīr tūm nē pa ho pa.

—Kot paj ja kaxyw tanhmā mē apiitā mē ajarēnh to. Nom kot paj amnhī krā hkôt inhmā hprām xà hkôt tanhmā mē ajarēnh to hkêt nē. Kot paj Inhÿpêêxà kot mē awÿr inhmēnh xwÿnhata nhÿ hā àhpumunh tÿx xà hkôt tanhmā mē ajarēnh to. Jao ãm hāmri mē ajarē. Kwa mē jam ajamaxpēr tÿx nē. No ã ixte mē amā amnhī jarēnh anhÿrja ma nē tee ri ajamaxpēr kêt nē. Anē.

Mē kot Jejus kēp Tīrtūm Kra hā harēnh xwÿnhjē jarēnh

Juāw 8.18; Wam Juāw 5.6-8

31 Nhūm Jejus arī mē kēp Ijaew nhō pahijê mā kapēr nē mē kām:

—E na pa ra tanhmā mē amā amnhī jarēnh to. Nom kop ãm papxipix ixte ã amnhī jarēnh anhÿr ronhÿx ka mē inhma nē ajamaxpēr o: “Ko. Na apu

ãm hãmri ã mẽ inhmã amnhã jarãnh anã rÿ apu ãm amnhã to hêx." Anhÿr o ajamaxp  . ³² Nom papxipix na pa hte ã amnhã jarãnh anhÿr k  t n  . Inh  p  ex   haxw  ja na hte ã ijarãnh anã. N   ãm hãmri na hte tanhm   ijarãnh to ho pa. T  rt  umja h  x k  t. ³³ No m   am   pika nh   xw  nhj   pix kap  r mar pr  m jakam   na ka prem finat Ju  w Paxisja w  y akw  j   r   nh  m m   ma hw  y mra n   ixt   hkukja nh  m m   k  m tanhm   ijarãnh to. N   hpr   h   m   k  m ijar  . ³⁴ No m   ap   pika nh   xw  nhjaja m   ate axp  n m   tanhm   ijarãnh toja na ixp   tanhm   kute hk  t. Koja m  h   tanhm   ixto kap  r punuj to r   tanhm   ijarãnh mex to pa amnhã jarãnh ma n   tee ri amnhã kukam   ijamaxp  r o ixkapr   hk  t n  . T   nom Ju  w Paxis kap  rja m   am   mex jakam   na pa ã m   am   harãnh anã. Ka m   ra kot tanhm   ijarãnh toja ma n   amnhã kaxyw ixk  t ajamaxp  r n   ixk  t amnhã xunhw   n   nh  rm   ty n   ma m   kot amnhã x   ht  x kam   hamak t  m x  ta w  y apa hk  t n  .

³⁵ —Ju  w Paxis na pre te kan   hp  k mex n   m  moj to amnh  r  t mex pyr   n   m   am   T  rt  um kap  r o amnh  r  t mex o pa. Ka prem te marip  tre kot kan   h   htu pyr   n   hw  y akupr   n   mar o akuh  . Nom hk  t ajamaxp  r t  x k  t n  . ³⁶ Na pre hpr   h   m   am   ijarãnh o ri pa.

—T   pa pam m   aw  r wr   n   Inh  p  ex   nh   h   m   akam   aa m   ate m  moj pumunh k  t kw   ho anh  r o ri ixpa. M   ate ja h   ixpumunh n   Inh  p  ex   t  m kot m   aw  r inhm  nh k  t ixpumunh kaxyw.

³⁷ —N   Inh  p  ex  ja m    n ixp   Kra h   m   am   ixto amnh  r  t. Ra m   anh  pinh x   kaxw  nh k  m

kot mē amā ixto amnhīrīt tā ka mē ama nē ām ama nē ixtkōt ajamaxpēr kêt nē. ³⁸ Mē amā mē ate hkōt amnhī nhīpēx o apa hprām kêt. Mē ate kapēr mar týx ronhŷx ka mē ixkapēr ma nē amnhī kaxyw ixtkōt ajamaxpēr kurê kumrēx. Ixpē Tīrtūm kot mē awȳr inhmeñh xwŷnh kēnā.

³⁹ —Nē Tīrtūm kapēr ã kagà htūm haxwŷja kot tanhmā ijarēnh to. Ka htem wa ixri atīr tūm nē apa ho apa hprām xàj kamā harēnh rāhā ho ri apa. Nē kot tanhmā pa ijarēnh to htā ka mē ixkapēr ma nē amnhī kaxyw ixtkōt ajamaxpēr kêt nē. Anē.

Ijaew nhō pahijaja kot Jejus kaga hā mē harēnh

⁴⁰ Nhūm Jejus arī mē kēp Ijaew nhō pahijē mā kapēr nē mē kām:

—Nē pa na ixte Inhīpēêxà mē wa ixri ixte mē ho mē htīr tūm nē mē pa mā xwŷnh ã mē harēnh tā ka mē amnhī kaxyw ixtkōt ajamaxpēr kêt nē. ⁴¹ Nom mē ate inhmx ã ijarēnh kêt tā ja ixpē tanhmā kute hkêt. Ām Inhīpēêxà pix kot inhmx ã ijarēnhja na inhmbā hprām. ⁴² Ra ixte mē apumunh mex. Mē amā Tīrtūm kīnh kêt. ⁴³ Tām kot mē awȳr inhmeñh tā ka mē ixpumu nē ixtkaga nē ixtkōt amnhī nhīpēx kêt nē. Nom koja mēhō amnhī krā hkōt mē awȳr tē nē tanhmā mē ajahkre hto ka mē ama nē hkōt amnhī nhīpēx kurê kumrēx.

⁴⁴ —Ām pika nhō xwŷnh pixjaja kot mē amex ã mē ajarēnhja na mē amā hprām. No Tīrtūm kot amnhīm mē amex ã mē ajarēnhja mē amā hprām ã mē ate amnhī jarēnh tā mē amā ja prām kêt. Jakamā na ka htem ixtkaga kumrēx. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tā nom kot paj pam nhīrmā Tīrtūm mā mē apē ixkwŷ hkêt ã mē ajarēnh kêt nē. Mo kaxyw kot pa kêt ri ã kām

mē ajarēnh anē? Finat Mojes tām koja ja hā kām mē ajarē. Na ka htem tanhmā ajamaxpēr to nē ajamaxpēr o: “Kot paj finat Mojes kot mē inhmā tanhmā kapēr to hkōt amnhī nhīpēx o ri ixpa hāmri nē nhīrmā Tīrtūm ri ixtīr tūm nē inhmx nē ixpa ho ixpa.” Anhīr o ajamaxpēr nom hkōt amnhī nhīpēx kēt nē. Mojes na pre hte pa ijarēnh o pa. Tā mē ate kapēr kōt amnhī nhīpēx ronhīy ka mē amnhī kaxyw ixfōt ajamaxpēr nē ixfōt amnhī xunhwȳ. No mē ate ixfaga jakamā koja Mojes tām Tīrtūm mā mē apē ixfagwȳ hkēt ā mē ajarē. ⁴⁷ Mē ate Mojes kapēr kōt amnhī nhīpēx kēt jakamā kot kaj mē māānēn ixfōt amnhī nhīpēx hkēt nē. Anē.

Nhūm pre ā Jejus Ijaew nhō pahijē mā kapēr anē.

6

*Jejus kot mē ho 5.000 nē mē kām mē ō hā harēnh
Matēwre 14.13-21; Makre 6.30-44; Rukre 9.10-17*

¹⁻⁴ Tā nhūm ra arīgro pē Pas ahtēp o mō. Pasja ā mē ixpē Ijaewjaja na pa htem axpēn wȳr akuprō nē hā ôwēhti hkra nyw kwȳ pa nē ī hkur o ixkrī. Amnepēm Tīrtūm kot pika pē Ejit rūm mē inhīgētjē kator kaxyw nhūm prem nojarēt nē ā hkwȳ hpar nē ī hkur anē. Tā arī mē ixpē mē hkanrēhā mē htāmnhwȳjaja jam ijamaxpēr pē ixfānh kaxyw ā amnhī nhīpēx anē. Jakamā nhūm Jejus pār krem axà nē ma himō pē Garirej ā rēr kaxyw ma xarmā mō nē rē. Himōja nhīxi hō pē na Tipe nhūm hā xarmā mō nē rē. Pa mē hkōt ixpa ho ixpa xwȳnhjaja ma hkōt ixpa.

Hāmri nhūm pika nhō xwȳnh kwȳjaja Jejus ma mōr kām omu hāmri nē ma gō kape hā pikap mē

inhīhkrep mra. Na pre ra Jejus mē kamā mē à xwÿnhjê ohtô nē akupým mē ho mex nhūm mē axte omu hāmri nē ma mē inhīhkrep gô mȳ ri hpar o pa.

Tā pa mē xarmā rē nē pàr rūm ijapój nē gô mȳ ri kÿxpê ixkrī hpa.

⁵ Hāmri nhūm mē inhīhkrep mē mrar xwÿnhjaja mē ixwyr hpôx o mra nhūm Jejus amnhī wyr mē omu nē mē inhīo pê Firipti mā kapēr nē kām:

—Kwa Firip. Mēmoj kot puj mē pahwyr mē mōr nējê mā ho anē nhūm mē kuku? Tanhmā kot puj mē amnhī to nē nhÿri mē kām mēmoj jaaprô nhūm mē kuku? Anē.

⁶ Ra tām kot tanhmā mē kām õ hto hā amnhī pumunh mex tā ã mē hā Firipti kamā hamak kaxyw mē hā hkukjér anē. ⁷ Hāmri nhūm kuma nē tee ri mē hkukamā hamaxpēr nē kām:

—Konēn. Mē ohtô rax kumrēx kēnā. Mo mē kaxyw mē pakàxpore rax? Kot pu mē pakàxpore ho 200 nē ho mē kām mēmoj jaaprôr tā nhūm mē ãm ho hkryre nē kuku nē ho ðhy htu hkêt nē. Mē ohtô rax o mē ohtô rax kēnā. Anē.

⁸⁻⁹ Hāmri nhūm mē inhīoja kuma nē Jejus wyr tē nē kām kapēr. Simāw Pêtre htō Andreja hwyr tē nē kām:

—E ota mēhō hkrata amnhī kôt õ hkwyr ho mō. No ãm grire. Na pāwti kēp 5 nē kaxyw õ tep axkrutre. No mē ohtô gri ã kot kêt mē hipêx pa. Anē.

¹⁰ Hāmri nhūm kuma nē hkôt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjê mā kapēr nē mē inhmā:

—Tōe. Nà hāmri. E mē kām anē kē mē hkrī pa. Anē.

Hāmri pa mē kām anē nhūm mē pō kamā hkrī hpa. Na prem ohtō kumrēx. Mēmyjē pixjaja kēp 5.000. Nē kaxyw mē hprō nē mē hkrajaja. Na prem ohtō ho ohtō. Tā piitā hkrī pa. [11-12](#) Hāmri nhūm Jejus mēhō hkrata pē õ pāwti jamȳ nē o xa nē Tīrtūm mā harē nē kām:

—Pa Papaj. Na ka hte mē inhmā mē inhō ho apa. Ām kapxipix amex o amex. Anē.

Hāmri nē mē inhmā pāwtija gō pa mē ô ri mē hkrī xwÿnhjē mā òr o mra nē ho mē piitā mē hipêx pa. Pāwtija ām hkryre htā nhūm Jejus tanhmā ho nhūm ra ohtō rax kumrēx. Jakamā pa mē ô ri mē kām òr o mra nē ho mē piitā mē hipêx pa. Nhūm Jejus hpānhā tep axkrutreta py nē mā ho anē nē Tīrtūm mā harē hāmri nē amnhī xō ri mē inhmā kugō pa mē mā ho anē nē. Te ho pāwti nhīpêx pyrà nē ho mē piitā mē hipêx. Hāmri pa mē ixpiitā apku nē inhōhy htu nhūm arī mēō jakrēx kwȳ hprā. Hāmri nhūm Jejus mē inhmā:

—E kwa mē hköt mra nē mēō jakrēx o akuprō kê omnu hkêt nē. Anē.

[13](#) Hāmri pa mē kuma nē ho akuprō nē kawà o 12 nē ho nŷt. Pāwti hkryreja ām kēp 5 pix tā nhūm Jejus tanhmā ho nhūm rūnh kumrēx. Jakamā pa mē hakrēx prār o kawà ho 12 nē ho nŷt pa. [14](#) Hāmri nhūm mē inhīhkrep mē mōr xwÿnhjaja amnhī jaēr pē Jejus kot mē kām mēō ho rax ã omu nē ri axpēn mā harēnh o:

—Kokŷŷ. Tām mān pre finat Mojesja amnepêm mē panhīgêtjē mā harēnh o ri pa. Tā ra mē pahwŷr wrŷ nà? [15](#) Kwa pu mē kām pakapēr kām paxihtŷx nē ma akupŷm amnhī kôt o mō nē amnhī kaxyw ām kê mē pahto amnhīptar o pa. Anē.

Hāmri nhūm Jejus amnhī tā mē kapēr ma nhūm ja kēp omnuj nē. Jakamā nhūm mē kēp kato nē ma hpānhā ahte nhýri hixēt ō hwȳr tē.

*Jejus kot gō krāhkà hā htēm ã harēnh
Matēwre 14.22-27; Makre 6.45-52*

16 Tā nhūm ra kamātre pa mē Jejus kōt ri ixpa ho ixpa xwÿnhjaja ma akupŷm himô hwȳr mra.

17 Nhūm kormā Jejus mē ixwȳr akupŷn htēm kēt jakamā pa mē tee ri kamā ama hāmri nē akupŷm pàr mā axà nē ma akupŷm Kapanaū hwȳr xarmā ixrēr o mō.

18 Pu nhūm ra kōk àpēr tȳx nhūm gō xatā kānhmā harī nē axpēn wȳr mra nē axpēn tak tȳx nē. **19** Pa mē kormā gō nhípôk ri mō. Nē tee ri rrēmti ho gō rēnh nhípêx kaprȳ nom kormā ixrēr kēt nē. Nē kormā inhmōr o ixtā 5 kirōm pix nē. Hāmri nhūm ra Jejus gō krāhkà hā hpar o mē ixkōt tē. Pa mē ixprī hā amnhī wȳr omunh mex kēt nē ixtȳx mēkarō hā hkamnhīx nē mē inhmā uma htȳx kumrēx. **20** Tā nhūm mē inhmā ixkapēr nē mē inhmā:

—Tk. Kwa mē amā ma hkēt nē. Pa na pa mē akōt tē. Anē.

21 Hāmri pa mē kapēr ma nē ixkīnh nē. Nē amnhī wȳr pàr kre hwȳr ho api nhūm axà pa mē xarmā ixrēr kurē kumrēx nē pàr kre rūm ijapôx pa.

Mē kot Jejus japēr mrar ã mē harēnh

22 Tā nhūm apkati nhūm xarpē mē kot Jejus wȳr mrar nhūm kot mē kām ō xwÿnhjaja tee ri hapēr o pa nē axpēn mā:

—Kwa nhýhŷm mān pre we tēē? Na pre hkōt ri mē pa xwÿnhjaja pix mē ō pàr kām ma akupŷm

xarmā mō nom nhūm Jejusja mē hköt htēm kêt nē. Nà mān kormā jar nhÿhÿm ri mrar jakamā pu mē kormā omunh kêt nē. Anē.

²³ Rôm nhūm Tipe rūm pàr kwÿja mē hwÿr pôj. Jejus kot mē apkur xà ho Tîrtûm wÿr nē mē kām ho rax xà hā pikata wÿr nhūm mōn pôj. ²⁴ Hämri nhūm mē amnhī wÿr omu nē tee ri pàr kām Jejus mē hköt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjê japêr hämri nē axpēn mā:

—E kwa pu mē ma mē hköt xarmā mō nē Kapanau kamā mē hapêr. Anē.

Hämri nē mē kām amnhī jarē nē mē õ pàr kwÿ hwÿr agjê nē ma mē hköt xarmā mōn rē. ²⁵ Hämri nē ra mē ixwÿr rē nē mē ixtköt pôj nē mē ixkaêx ã Jejus pumu nē hwÿr mra nē kām:

—Pa mē ijahkre xwÿnh. Kwa na pa prem tee ri xarpê ajapêr hämri nē man akôt mōn rē. Kwa tanhmā na ka pre we amnhī to nē man tēn rē? Anē.

²⁶ Hämri nhūm mē kām:

—Nà mēmo kaxyw na ka wem ri ijapêr o ri ixtköt apa? Ām jää mē ate ixtkutā axàpkur nē anhöhy htu jakamā na ka mē axte ixtkutā axàpkur pix kaxyw ijapêr o ri apa. No ixté ã mē amā amnhī nhípêx anhÿr ã ixpumu nē ixpê Tîrtûm Kra hā ixtköt ajamaxpêr kêt nē. Kwa mē ixpê Kra hā inhmā ajamaxpêr tÿx nē kêt wehe. Anē.

Jejus te kêp kaxkwa rūm mē paxàpkur xà maati pyràk ã kot amnhījarënh

²⁷ Nhūm Jejus arī hwÿr mē mrar xwÿnhjê mā kapêr nē mē kām:

—Kwa kér ka mē ri axàpkur xà pix kukamā ajamaxpêr o ri apa hkêt nē. Na htem mē apkur xà

kukwak ri Tīrtūm mē wa ixri htīr tūm nē pa ho pa hkēt nē. No kot kaj mē amnhī kaxyw pa ixtkōt ajamaxpēr nē ixtkōt amnhī xunhwȳ. Hā kot kaj mē ixtkukwak ri nhȳrmā atīr tūm nē wa ixri amex nē apa ho apa. Te ixpē mē kot mē apkur xà hkur nē ū hā htīr tūm nē pa ho pa xwȳnh pyràk. Ja kaxyw na pre Inhīpēêxà Tīrtūm mē awȳr papxipix inhmē pa mē awȳr wrȳ. Anē.

28 Hāmri nhȳm mē kuma nē kām:

—Kwa tanhmā kot paj wem amnhī nhīpēx to nhȳm Tīrtūm hā mē ixpumu nē mē ixto mex nē? Anē.

29 Hāmri nhȳm mē kuma nē axte mē kām amnhī jarē nē mē kām:

—Nā kot kaj mē amnhī kaxyw pa Tīrtūm kot mē awȳr inhmēnh xwȳnh kōt ajamaxpēr hāmri nhȳm ixtā mē apumu nē tanhmā mē akrā hto ka mē ajamakētkati nē axamnhīx akīnh nē tanhmā amnhī nhīpēx to ho ri apa. Anē.

30 Hāmri nhȳm mē kuma nē kām:

—Tōe. Kwa axte mē inhmā aa mē ixte mēmoj pumunh kēt ō ho anē. Pa mē ja hā apumu nē amnhī kaxyw akōt ijamaxpēr kurē kumrēx. E mēmoj kot ka mē inhmā ho anē? Kwa tokyx mē inhmā axte mēmoj tanhmā ho pa mē omu.

31 Amnepēm finat Mojes pyrà kot kapōt ā mē panhīgētjē ho pa ri na pre hte apkati mē mē kām mēō mē kot kām “manā” anhȳr xwȳnh ta gō nhȳm pre htem hkur o pa. Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ja jarēnh kot:

Na pre kaxkwa rūm mē hwȳr mē apkur xà rē nhȳm mē hkur o pa.

Anhŷr o kot harŷnh. Tā kot kaj Mojes nē apkati mē mē inhmā mē inhō ho ri apa pa mē ja hā apumu nē rī kormā amnhī kaxyw aköt ijamaxpēr japēr. Anē.

³² Hāmri nhūm mē kām:

—Xà Mojes na pre hte mē kām kaxkwa rūm mē apkur xà rŷnh o pa? Nà tām kêt. Inhípêêxà na pre hte mē hwŷr kurē nhūm mē hkawrà nē kuku nē kukwak ri hihtŷx nē htîr nē pa. Tā nhūm ra mē awŷr hpānhā pa ixpê Kra hā inhme. Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krām haxàr tŷx nē. ³³ Na pre Tīrtūm inhípêx o te amnepêm kot mē hwŷr kaxkwa rūm mē apkur xà rŷnhta pyrâ nē amnē pika hwŷr inhme. Jakamā te ixpê kaxkwa rūm mē apkur xà maati wrŷk xwŷnhta pyrâk. Mē ate amnhī kaxyw ixfôt ajamaxpēr nē ixfôt amnhī xunhwŷr hāmri nē ixfukwak ri wa ixri atîr tūm nē apa ho apa kaxyw. Anē.

³⁴ Nhūm pre ã Jejus mē kām amnhī jarŷnh anē nhūm mē kuma nom hprî hā mar mex kêt nē. Ām htŷx ho axtem mē apkur xà mex pix ã harŷnh ã hkamnhīx nē kām:

—Kwa tō mē inhmā mē apkur xà maatita kwŷgō pa mē apkati mē hkur o ri ixpa. Anē.

³⁵ Hāmri nhūm mē kuma nē amnhī tā mē kām:

—Nà mē apkur xà kumrêxja ām paa. Te ixpê mē apkur xà maati pyrâk. Jakamā kot kaj mē atô amnhī kaxyw ixfôt ajamaxpēr nē ixfôt amnhī nhípêx o apa hā kot kaj mē akînh nē apa. Te ra axâpkur nē anhôhy htu nē akînh o ri apa pyrâk. Jao amnhī tā ixpumu nē akînh nē ajamakêtkati nē ri apa.

³⁶ —Ra mē ate ixpumunh mex tā kormā amnhī kaxyw ixfôt ajamaxpēr kêt nē. Kwa mē ixkapēr

ma nē amnhī krām haxàr tÿx nē. ³⁷ Tīrtūm kot inhmā mē õr mā xwÿnhjaja koja mē ixpumu nē amnhī kaxyw ixtkôt hamaxpēr mex kurê kumrēx. Ā mē kot amnhī nhîpêx anhÿr xwÿnhjaja kot paj aa amnhī nê mē hanor kêt nē.

³⁸ —Nē ixte amnhī krā hköt kaxkwa rûm ixwryk nē inhmā hprām xà hköt tanhmā amnhī nhîpêx to ho ixpa kaxyw na pa pre ixwryk kêt nē. Inhîpêêxà kot mē awÿr inhmënh jakamā kâm hprām xà hköt pix mā na pa hte tanhmā amnhī nhîpêx to ho ri ixpa.

³⁹ —Tâ mo na hte Inhîpêêxà kâm hprām? Nà kot inhmā mē õr mā xwÿnh piitâ nhÿrmâ wa ixturi htîr tûm nê mex nê pa ho paja na kâm hprām. Jakamâ nhÿrmâ akupÿm mē htîr â arîgrotâ â ixte akupÿm mē ho htîr nhûm ixte âm pixire nê ho ixpikunor kêtja na kâm hprām.

⁴⁰ —Tâ kot ka mē atô ixpê Tîrtûm Kra hâ ixpumu nê amnhī kaxyw ixtkôt ajamaxpêr nê ixtkôt amnhī xâm. Hâ kot kaj nhÿrmâ atyk tâ pa akupÿm mē atîr xà hâ arîgrotâ â akupÿm ato atîr ka wa ixturi atîr tûm nê amex nê apa ho apa. Ja na Inhîpêêxâja kâm hprâm. Anê.

Nhûm pre â Jejus mē kâm amnhî jarênh anê. ⁴¹ Hâmri nhûm Ijaew nhô pahijaja mē kuri mar o kuhê nê tee ri kêt kaxkwa rûm mē apkur xà maati pyràk â amnhî jarênh ma nhûm ja mē kâm mex kêt nhûm mē kamâ gryk nê. ⁴² Jakamâ axpêñ mā ri harênh o:

—Tk. Kwa mo na ri â amnhî jarênh anê? Kêp mē panhîõ kênâ kot kêt ri kêt kaxkwa nhô xwÿnh â amnhî jarë. Kêp Juje mē Marir wa hkra na. Mê pahte katorxâ mē hipêêxâ wa omunh mex kênâ

kot kêt axtem nẽ kêp kaxkwa nhõ xwŷnh ã amnhĩ jarẽ. Anẽ.

43 Hämri nhũm amnhĩ tã mẽ kuma nẽ mẽ kãm:

—Kwa mẽ ã ijarẽnh anhŷr kêt nẽ. **44** Koja Inhípêêxà kot mẽ awŷr inhmẽnh xwŷnhhta tanhmã mẽ hkrã hto nhũm mẽ rĩ kormã amnhĩ tã ja hã ixpumu nẽ amnhĩ kaxyw ixtköt hamaxpẽr. Tã ã mẽ kot amnhĩ nhípêx anhŷr xwŷnhjaja koja mẽ nhýrmã htyk tã pa akupým mẽ ho mẽ htír nhũm mẽ wa ixri htír tûm nẽ mex kumrẽx nẽ pa ho pa.

45 —Amnepêm Tîrtûm kapẽr jarẽnh o mẽ pa xwŷnhjaja na prem ã ja jarẽnh anhŷr o:

Koja Tîrtûm mẽ hkrã kaxwŷnh kãm tanhmã mẽ kãm kapẽr o amnhírít to ho pa.

Anhŷr o harênh. Jakamã mẽ kot Tîrtûm kapẽr mar nẽ hköt amnhĩ nhípêx xwŷnhjaja koja mẽ määñen amnhĩ kaxyw pa ixtköt hamaxpẽr nẽ ixtköt ri amnhĩ nhípêx o pa.

46 —Nẽ mẽ apê pika nhõ xwŷnhjê hõ aa mẽ ate ixtkînhã ano ho Inhípêêxà pumunh kêt. Âm papxipix na ixte omunh. Kurûm na pa pre mẽ awŷr wrŷ. **47** Tã kot ka mẽ atõ amnhĩ kaxyw ixtköt ajamaxpẽr. Hã kot kaj nhýrmã wa ixturi atîr tûm nẽ amex nẽ apa ho apa. Kwa mẽ jam ajamaxpẽr tyx nẽ.

48 —Nẽ ixpê mẽ axâpkurxà maati jakamã pa na ixpê akupým mẽ ho mẽ htír xwŷnh. **49** Amnepêm mẽ panhîgêtjaja kormã kapôt ã mẽ pa ri mẽ kot “manã” anhŷr xwŷnhhta kur o ri pata ã na prem kukwak ri htír tûm nẽ pa ho pa hkêt nẽ. Na prem ri pa nẽ gaa nẽ rĩ hpigêt nẽ htyk pa. **50** Axtem kaxkwa rûm mẽ apkur xà maati jarẽnh xwŷnhhta

pix kukwak ri na htem nhýrmā htyk tā akupým htīr nē wa ixri htīr tūm nē mex nē pa ho pa. ⁵¹ Ām paa. Pa na htem inhī hkwȳ hkrē hāmri nē wa ixri htīr tūm nē mex nē pa ho pa. Na pa pre ra amnhī grōnh kōt mē awȳr wrȳ. Jakamā ka mē atō inhī hkwȳ hkrē hāmri nē nhýrmā atyk tā pa akupým ato atīr ka Tīrtūm mē wa ixri atīr tūm nē amex nē apa ho apa. Anē.

⁵² Nhūm pre ā Jejus Ijaew mā amnhī jarēnh anē. No ām mē kām amnhī tā kuxi nē amnhī jarē. Jakamā nhūm mē tee ri kuma hāmri nē tanhmā hā axpēn mā kapēr to. Mē kot hprī hā mar kēt nē ām mē kot ī hkwȳ hkrērja pix jarēnh mar jakamā tee ri hamaxpēr nē axpēn mā:

—Kwa tanhmā kot kēt we amnhī to nē mē pamā amnhī nhī hkwȳ gō pu mē kuku? Anē.

⁵³⁻⁵⁴ Hāmri nhūm amnhī tā mē kuma nē mē kām:

—Nà mē kot inhī hkwȳ hkrēr nē ixfamrō hkwȳ ho hkōm xwȳnh pixjaja koja mē nhýrmā Tīrtūm mē wa ixri htīr tūm nē pa ho pa. Ixte akupým mē ho mē htīr xà hā arīgrotā ā kot paj mē ho mē htīr nhūm mē wa ixri htīr tūm nē mex nē pa ho pa. No kot kaj mē inhī hkwȳ hkrēr kēt nē ixfamrō hkwȳ ho akōm kēt hāmri nē wa ixri atīr tūm nē amex nē apa ho apa hkēt nē. Kwa mē jam ajamaxpēr tȳx rāhā nē. ⁵⁵ Kēt inhīja kēp mē apkur xà maati na. Nē ixfamrōja kēp mē hkōm xà maati na. Jakamā na htem inhī hkwȳ hkrē nē ixfamrō hkwȳ ho ixfō nē ra kēp wa ixri mē htīr tūm nē mē pa ho mē pa mā xwȳnh. ⁵⁶ Jakamā kot ka mē atō inhī hkwȳ hkrē nē ixfamrō hkwȳ ho ixfō. Hāmri pa amnhī tā apumu nē akarō mā axà ka te apē pa pyrāk o amnhī nhīpēx o apa. ⁵⁷ Inhīpēxà kot mē awȳr inhīpēx xwȳnhata

kukwak ri na pa hte ixtīr tūm nē ixpa ho ixpa. Tā ja pyrà nē kot kaj mē inhī hkwȳ hkrē hāmri nē ixkukwak ri wa ixri atīr tūm nē apa ho apa mā xwȳnh.

⁵⁸ —Jakamā na pa ã mē amā ixpē kaxkwa rūm mē axàpkur xà maati hā amnhī jarēnh anē. Amnepêm mē panhīgētjaja na pre htem kapôt ã mēōta kur o pa hāmri nē gaa nē hpigēt nē htyk pa. No kêt pa koja mē inhī hkwȳ hkrē hāmri nē mē kurom wa ixri htīr tūm nē mex nē pa ho pa. Anē.

⁵⁹ Nhūm pre ã Jejus mē kām amnhī jarēnh anē. Kormā Kapanaū kamā Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre kamā ã mē ahkre anhȳr o xa.

*Mē ohtō nē mē kot Jejus kaga hā mē harēnh
Sikūn Korīt 3.6; Sikūn Pētre 3.16*

⁶⁰ Hāmri nhūm mē kot Jejus kôt mar o mē pa xwȳnhjaja ohtō nē ã kapēr anhȳrja ma nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr nē hā axpēn mā:

—Tk. Kwa pēr kapērja ãm ri katii. Mēhō koja we kuma nē hköt hamaxpēr nē hkamrō nē ī kur o ri hköt pa? Nà mē piitā mē kām ja mexti hā. Anē.

⁶¹ Hāmri nhūm amnhī tā mē kuma nē mē kām:
—Kwa xà ixkapērja mē apē omnuj? ⁶² Nà kot paj nhȳrmā ma akupȳm kaxkwa hwȳr api. Ixpē Tīrtūm kot mē akaxyw ixām xwȳnh ã ma akupȳm hwȳr api. Hāmri ka mē ã ixte amnhī nhīpēx anhȳr ã ixpumu nē rī kormā ixköt amnhī xunhwȳr japēr.

⁶³ Na htem mēmoj kur kukwak ri kēp Tīrtūm mē wa ixri htīr tūm nē pa ho pa xwȳnh kêt nē. Rȳ amnhī krā hköt tanhmā amnhī nhīpēx to ho kēp wa ixri htīr tūm nē pa ho pa mā xwȳnh kêt nē. Tīrtūm mē wa Ixkarō tām na hte mē hkarō mā agjē nē mē ho

Tīrtūm wa ixsuri mē htīr tūm nē mē pa ho mē pa mā xwÿnh. Tā ū hā na pa ã mē amā ixkapēr anē. Nom mē amā amnhī tā kuxi nē amnhī jarē. Tā kot kaj mē ixkapēr ma nē ixsot amnhī nhípêx. Hā kot kaj mē nhýrmā wa ixri atīr tūm nē amex nē apa ho apa. ⁶⁴⁻⁶⁵ No mē akwÿjaja na ka mē ixkapēr ma nē ãm ama nē ixsot ajamaxpēr kêt nē. Jakamā na pa ã mē amā ixkapēr anē nē mē amā: “Koja Inhípêêxàja tanhmā mē akrā hto ka mē rī kormā amnhī tā ixpumu nē amnhī kaxyw ixsot ajamaxpēr.” Anhýr o mē amā ixkapēr. Anē.

Nhūm ã Jejus mē kām kapēr anē. Ra kot mē hkukamā mē omunh mex. Ra kot amnhī kaxyw mē kot hköt hamaxpēr mā xwÿnhjē pumunh nē māänēn mē kamā kot mēō pahi nhíhkram haxàr mā xwÿnhja nhūm māänēn ra kot amnhī kukamā omunh mex. Jakamā nhūm ã mē kām kapēr anē. ⁶⁶ Hāmri nhūm mē kot hköt kapēr mar o mē pa xwÿnh kwÿjaja tee ri kuma hāmri nē hkaga nē axte hköt pa hkêt nē. ⁶⁷ Hāmri nhūm tee ri mē kot hkaga nē ma mē mrar ã mē omu nē mē ixpē hköt ixpa ho ixpa xwÿnh pē 12jē mā kapēr nē mē inhmā:

—Pa? No mē kajaja. Xà kot kaj mē uràk nē ixsaga nē ma akupÿm mra nà? Anē.

⁶⁸ Hāmri nhūm Simāw Pêtre kām:

—Nà kot paj mē akaga hkêt nē. Kapxipix na htem amnhī kaxyw aköt hamaxpēr jao kēp Tīrtūm mē war akuri htīr tūm nē pa ho pa mā xwÿnh. ⁶⁹ Ka na pre Tīrtūm mē ixwÿr amē. Jakamā na pa mē amnhī kaxyw aköt ijamaxpēr o ri ixpa. Nà kot paj mē aa akaga hkêt nē. Anē.

⁷⁰ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Nà ixte amnhī kaxyw mē apê 12jē rēnh tā na ka mē atō akwŷjē hkīnhā axtem nē Satanasti hkôt amnhī xāñ. Anē.

⁷¹ Nhūm pre ā finat Jut Kariot kot mē inhō pahijē nhīhkram haxàrja kukamā mē inhmā harēnh anē. Mē inhī ð na pre. Nē kēp Simāw Kariot kra na pre. Tā ra kot mē ūhkram haxàr kaxyw nhūm Jejus kot amnhī kukamā omunh jakamā ā mē inhmā harēnh anē.

7

Jejus tōjaja kot mē hkīnh wȳr amnhī kôt hwȳr ā mē harēnh

Matēwre 10.36, 13.57-58

¹ Tā nhūm Jejus arī Garirej kamā ri pa nē kormā akupŷm Jutej wȳr mōr kêt nē. Jutej kamā Ijaew nhō pahijaja ra kot hā àmnênh nhūm mē kot hpīr ā harēnh jakamā nhūm mē umaj kormā hwȳr mōr kêt nē.

² Tā mē ixpē Ijaew mē ixte ixfre hkryre nhīpēx nē hā ixkīnh ā arīgroja ra ahtēp o mō. Mē ixkīnhta ā na pa pre htem ixpiitā Jutej wȳr axpēn wȳr akuprō nē ahpŷnhā ri amnhīm ixfre hkryre nhīpēx nē kamā ixkrī. ³ Jakamā nhūm Jejus tōjaja hwȳr mra nē kām nojarēt nē amnhī kôt kuwȳ nē kām:

—E kwa tokyx pu mē pahkwŷjē hkôt. Ka mē kām aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhŷr o ri mē hkôt apa kē mē kām akapēr mar prām xwŷnhjaja ja hā apumu. ⁴ Na ka hte jar te apimxur pyràk o amnhī nhīpēx. E kwa tokyx ma pu mē hkôt. Anē.

⁵ Katorxà hkôt mē kēp Jejus tō htā kormā amnhī kaxyw hkôt hamaxpēr kêt jakamā na prem ā kām kapēr anē. ⁶ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà kormā. Kormā ixte mē kām amnhī to amnhīrīt xà hā arīgro kormā kator kēt. Jakamā kot ka mē amā mē hkōt amrar prām nē māmrī ma mē hkōt mra. ⁷ Koja mē apumu nē kām mē akurē hkēt nē. Nē mē akamā gryk kēt ka mē ri tanhmā amnhī nhīpēx to ho mē hkōt apa. No pa kot paj mē hwyr mō nē mē kām mē kot amnhī tomnuj o pa hā mē harēn o ri mē hkōt ixpa nhūm mē tee ri amnhī tā inhma nē ixkamā gryk nē. ⁸ Jakamā mē māmrī ma mē hkōt mō. Kot paj kormā. Kormā ixte mē kām amnhī to amnhīrīt xà hā arīgroja kormā kator kēt.

⁹ Anē nhūm mē tee ri kuma hāmri nē kure nē ma mē hkwýjē hkōt Jutej wyr mō. Nhūm Jejus kormā Garirej kamā ri pa hā apkati grêre. ¹⁰ Hāmri nē kormā ma hapu hā mē hkōt mō. Pa mē hkōt ri ixpa ho ixpa xwýnhjaja ma hkōt ixpa.

Mē kot ahpýnhā tanhmā Jejus jarēnh to hā mē harēnh

Juāw 7.37-44, 9.22, 10.19-21, 12.42-43

¹¹ Rōm nhūm ra mē ixpē Ijaew nhō pahijaja mē hkinhja kamā mē pikuprōnh xwýnhjē kaēx ā Jejus japēr o ri mra. Nē hā axpēn kukjēr o mra nē axpēn mā:

—Kwa nok? Nhýri mān we? Anē.

¹² Nhūm Ijaew piitā tanhmā axpēn mā Jejus jarēnh to ho pa. Nē kamā mē hkwýjaja harēnh o:

—Nà kot amnhī to mex o pa xwýnh na.

Anhýr o harēnh o pa. Nē kamā mē hkwýjaja axtem nē harēn nē harēnh o:

—Tk. Kot mē no kupyr o pa xwýnh kēnā. Anē.

¹³ Nom mē õ pahi pymaj mē piitā mē nom tanhmā harēnh to hkēt nē. Ām axpēn mā pix mā tanhmā harēnh to ho pa.

*Jejus kot mē hkīnh xwȳnhjē jahkre hā harēnh
Makre 3.22; Juāw 5.16*

14 Tā pa mē mē hwȳr pōj. Jejus mē pa mē hkōt ixpa ho ixpa xwȳnhjaja mē hwȳr pōj. Kormā mē hkīnhja hapēx kēt ri. Hāmri pa mē Jejus kōt Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā iixkreja wȳr mra nē agjē nhūm Jejus mē ahkre ho nhȳ. **15** Hāmri nhūm mē inhō pahijaja tee ri kot tanhmā mē ahkre hto hā kuma nē hā axpēn kukja nē axpēn mā:

—Kwa mē pahkīnhā kot Tīrtūm kapēr o istuda hkēt tā ā mē ahkre anē. Anē.

16 Hāmri nhūm amnhī tā mē kuma nē mē kām:
—Nā na pa hte amnhī krā hkōt tanhmā ri mē ajahkre hto hkēt nē. Ām kot mē awȳr inhmēnh xwȳnhhta nhȳ hā na pa hte ā mē ajahkre anhȳr o ri mē akōt ixpa. **17** Tā kot kaj mē amā Tīrtūm kām hprām xà hkōt amnhī nhīpēx prām hā kot kaj mē ixte ū hā iixkapēr ā ixpumunh kurē kumrēx.
18 Amnhī krā hkōt mē kām kapēr o ri mē pa xwȳnhjaja na htem mē kot mē mar nē mē hā hpi-jaàm pix kaxyw tanhmā mē kām kapēr to ho ri pa. No kēt pa na mē ate iixkapēr mar nē kot mē awȳr inhmēnh xwȳnhhta ā apijaàm pix kaxyw na pa hte tanhmā mē amā iixkapēr to ho ri ixpa. Jakamā ām hāmri na pa hte mē amā iixkapēr o ri ixpa.

19 —Finat Mojes na pre mē panhīgētjaja kot tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa nhūm Tīrtūm kot mē kām hā karō jarēnh o ri mē hkōt pa htā ka mē hkōt amnhī nhīpēx kēt nē. Tā ixte hkōt amnhī nhīpēx kēt ā ixto axēx nē mē ate ixpīr kaxyw ixtā amnhī jarēnh ri apa. Anē.

20 Hāmri nhūm mē ā Jejus kot mē kām kapēr anhȳrja ma nē hēx rom kām:

—Kwa mē ixtō na pa apīr mā ka ri ã mē ijarēnh anē? Amrakati kēnā. Kwa mān ka akrā axpā nà? Hā na ka ã ri akapēr anē. Anē.

21 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà ixte mē pahkôt xà hā arīgro hā akupȳm mēhō myta ho mex jakamā na ka prem ja hā ixpumu nhūm ja mē apē omnuj nē. Nē te ixte mē pahkôt xà hā arīgro hā ixpijaàm kêt xwÿnh pyràk ã ijarē. **22** Nom na ka htem ixpyrà nē mē panhō arīgromnu hā mēmoj tā axàpēnh o ri apa. E pa mē amā mēmoj jarē ka mē inhma. Na pre finat Mojes mē pamā mē pahte mē pahkra myre pê my kwryt kà jakàr ã mē pamā karō. Kukamā higētjaja kot kām ja hā karō xà hkôt. Jakamā na htem mē hkra myre hapōj nē hā semān pyxi nē hapēx nhūm mē kēp mēmy hkwrȳt kà jakà. **23** Mē pahkôt xà hā arīgro hā hō kator tāa nhūm mē hā semān pyxi nē mē panhō arīgromnu hō hā kēp my kwryt kà hkwy krāhta. Mojes kot Tīrtūm nhÿ hā ja hā mē pamā karō xà hkôt. Jao mē panhō arīgromnu hā apē. Tā pa pre mē apyrà nē arīgromnu hā ixàpēnh pê akupȳm mēhō myta ho mex ka mē ja hā ixpumu nē axtem nē ixtÿx ri ixte amnhī nhīpēx o ixpa xwÿnh ã ijarē nē mē ate ixpīr kaxyw ã amnhī jarē. **24** Kwa mē amnhī krā hkôt tanhmā mē harēnh to ho ri apa hkēt nē. Ām mē kot tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hā mē omu nē ajamaxpēr o: “Kwa xà we Tīrtūm kām ja mex nà?” Anhÿr o mān kêt mē ajamaxpēr nē rī kormā tanhmā mē harēnh to. Anē.

25 Hāmri nhūm Jerujarē nhō xwÿnh kwÿjaja ja hā kuma nē tee ri hkukamā hamaxpēr. Hāmri nē hā axpēn kukja nē axpēn mā:

—Kwa xà tām na mē panhō pahijaja mē kot hpīr kaxyw hā amŷnē? ²⁶ Ota jar mē pakamā ri pa htā nhūm mē ām omu nē kām tanhmā nē hkēt nē. Mān mē ām hāmri kēp Kris ã hkamnhīx jakamā kapēr ma nē ām kuma nē kēp Kris ã tanhmā ho hkēt nē. Anē.

²⁷ Hāmri nhūm mēhōja kuma nē kām:

—Tk. Nà kēp Tīrtūm kot mē pahwyr mēnh xwŷnhre hā. Kēp Najare nhō xwŷnh kēnā. Mē pahte hipêêxà mē katorxà wa omunh mex. No kēt Tīrtūm kot mē pahwyr mēnh mā xwŷnhta koja xep mē pahwyr kato pu mē nhŷhŷnh htēm xà hkōt omunh kēt nē. Anē.

²⁸ Rōm nhūm Jejus arī Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreja kamā mē ahkre ho nhŷ. Jakamā mē kot axpēn mā harēnh ã amnhī tā mē kuma nē mē kām:

—Xà mē ate aprī hā ixpumunh nē nhŷhŷnh ixtēm xà hkōt ixpumunh? Nà mē ate ja hā ixpumunh kēt. Na pa pre amnhī hkrā hkōt mē awyr inhmrōr kēt nē. Na pre mēhō mē awyr inhmrē. Nom kot mē awyr inhmrēnh xwŷnhja kormā mē ate omunh kēt. ²⁹ Ām papxipix na ixte omunh. Kurūm ixwryk xwŷnh na pa. Kot mē awyr inhmrēnh nhūm kurūm ixwryk jakamā ixte ixprī hā omunh par. Anē.

³⁰ Hāmri nhūm mē hkwŷjaja tee ri ã kot amnhī jarēnh anhŷrja ma nē ri axpēn mā harēnh o:

—Kwa Tīrtūm kot mē pahwyr mēnh ã kot amnhī to hēx kēnā. E kwa pu mē ã kot amnhī to hēx anhŷr ja ã unē nē haxà nà?

Anhŷr o axpēn mā hā amŷnē. Nom kormā mē kot unēnh nē haxàr xà hā arīgroja kormā kator kēt jakamā nhūm Tīrtūmja nē mē omunh mex nē

nhūm mē ām kām unēnh prām kapry. ³¹ No nhūm mē hkwȳja mē kurom kuma nē kēp Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwȳnh ā omunh kurê kumrēx nē amnhī kaxyw hköt hamaxpēr. Hāmri nē axpēn mā harēnh o:

—Kwa mān kēp Tīrtūm kot mē pahwȳr mēnh mā xwȳnhta mān nā? Mē pahtō kot pu urāk nē aa mē kām mē kot mēmoj pumunh kêt o anhȳr rax o ri papa? Amrakati kumrēx. Nā pēr tām kēnā. Anē.

Pôristi hkwȳ kot Jejus pynēnh kaxyw ā mē harēnh

³² Nhūm prem ā axpēn mā Jejus jarēnh anhȳr o kuhē hāmri nhūm Parijew nhō xwȳnhjaja hā mē kuma. Hāmri nē patre krāhtūmjē mē mē ma Jejus wȳr mēō pôristi hkwȳ rē nē mē kām:

—E mē ma Jejus wȳr mra nē unē nē man akupȳn o tē. Anē.

³³ Hāmri nhūm mē kuma nē ma hwȳr mra nē omu nom tokyx unēnh kêt nē. Kormā kapēr ā mar o kuhē. Nhūm Jejus arī mē kām kapēr o xa nē mē kām:

—Nā kot paj jar mē akôt ri ixpa hā mytwrȳ grêre hāmri nē ma akupȳm kot mē awȳr inhmēnh xwȳnhta wȳr api. ³⁴ Ka mē tee ri jar ijapēr o ri apa nom nhȳri ixpumunh kêt nē. Nē ma inhmōr xāta wȳr kot kaj mē atō ma ixxköt amōr kêt nē. Anē.

³⁵ Hāmri nhūm mē tee ri ā kot amnhī jarēnh anhȳrja ma nē axpēn mā:

—Kwa nhȳhȳm koja we ma mō pu mē hköt papa hkêt nē? Mān mē pahkwȳjaja kot Gresjē kamā mē pa xwȳnhjē hwȳr koja ma mō nē hpānhā mē hköt mē ahkre ho pa nā? Hā na ā mē pamā amnhī jarēnh anē? ³⁶ Mo na ri mē pahte tee ri hapēr o

papa hā mē pajarē nē mē pahte hkôt pamrar kêt
ã mē pajarē? Anē.

Tīrtūm Karō te kēp gô nyw pyràk ã harēnh
Juāw 4.13-14; Apokarip 22.1, 22.17

³⁷ Tā nhūm ra mē hkīnhja hapêx kaxyw hitep xà
hā arīgro maatija kato. Jakamā nhūm Jejus kànhmā
xa nē kÿxpê mē hpikuprōnh xwÿnhjê mā kapēr nē
mē kām:

—E te mē amā kôr o apa pyràk xwÿnhjaja. Mē
amnē ixwyr akuprō. Kot kaj mē amnhī kaxyw
ixkôt ajamaxpēr pa tanhmā mē ato ka mē apê
Tīrtūm mē wa ixri afîr tûm nē apa ho apa mā
xwÿnh.

³⁸ —Kot kaj mē ja hā amnhī pumu hāmri nē ma
mē kām ixkapēr jarēnh o ri mē hkôt apa. Te mē
kām kôr nhūm mē ate mē kām gô hkwÿ nhūm
mē kot ho hkōm pyràk o mē hipêx o ri mē hkôt
apa. Hāmri nhūm mē ama nē mē apyrà nē amnhī
kaxyw ixkôt hamaxpēr. Pa ixte tanhmā mē atoja
pyrà nē tanhmā mē ho nhūm mē apyrà nē kēp wa
ixri htîr tûm nē pa ho pa mā xwÿnh. Anē.

³⁹ Nhūm pre ã Jejus mē kām kapēr anē. No ãm
hā kuxi nē mē kām kapēr nē hprī hā harēnh kêt nē.
Tīrtūm Karō kot nhÿrmā mē kot amnhī kaxyw Jejus
mā hamaxpēr xwÿnhjê karō mā gjêxja nhūm ã mē
kām hā kuxi nē harēnh anē. No kormā akupým
kaxkwa hwyr àpir nē mex o mex nē hkrī hkêt
jakamā kormā mē hwyr Karō rēnh kêt nē.

*Mē kot ahpÿnhā tanhmā Jejus jarēnh to hā mē
harēnh*

Juāw 7.11-13, 7.25, 10.19-21

40 Hāmri nhūm mē kot Jejus mar o hkrī xwÿnhjaja
ã kapēr anhýrja ã kuma nē ahpÿnhā tanhmā
harēnh to nē harēnh o:

—Kwa finat Mojes pyrà nē kēp Tīrtūm nhÿ hā
kapēr jarēnh o pa xwÿnh na nà? Anē.

41 Nhūm kamā mē hkwÿjaja mē kām:

—Nà Tīrtūm kot mē pakaxyw ãm xwÿnhhta na.
Anē.

Nhūm kamā mē hkwÿjaja ja hā mē kuma nē mē
kām:

—Tk. Nà kēp Garirej nhō xwÿnh kēnā kot kêt
Tīrtūm mē pakaxyw ãm. **42** Tīrtūm kapēr ã kagà
htūm kot kēp Garirej nhō xwÿnh ã harēnh kêt.
Kêp Pahi Tawi hkanrēhā hkagrōt nyw jakamā koja
uràk nē Jutej kamā krī pê Perēj kamā kato. Jao koja
uràk nē kēp Jutej nhō xwÿnh.

Anhýr o ri axpēn mā harē. Mē kot htÿx Jejus pika
pê Garirej kamā kator ã hcamnhīx jakamā ã axpēn
mā harēnh anē. Nom pika pê Jutej kamā na pre
kato. Krī pê Perēj kamā. Tā no nhūm mē hkwÿjaja
ja hā mar kêt jakamā kēp Tīrtūm kot mē pahwyr
mēnh xwÿnh kêt ã hcamnhīx.

43 Jakamā nhūm mē ã ahpÿnhā axpēn mā harēnh
anē. **44** Nhūm mē hkwÿjaja ra kot unênh kaxyw tā
tokyx unênh kêt nē.

*Pôristi kot Jejus pynênh kêt ã mē harēnh
Matêwre 7.28-29*

45 Tā nhūm patre nhō pôristijaja. Mē kot Jejus
pynênh mā hwyr mrar tā hāmri ã kapēr anhýrja ã
kuma nē tee ri hamaxpēr nē unênh kêt nē. Nē aw-
janā nē ahte ÿ kamā ma akupÿm patre krâhtūmjē
mē Parijew nhō xwÿnhjē hwyr mra. Hāmri nhūm
mē omu nē mē kām:

—Pa nok? Tanhmā na ka mē amnhī to nē unênh nē ho amōr kêt nē? Anē.

46 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà na pa mē unênh kêt nē. Kapēr mex kēnā. Te kot mē pakapēr pyràk kêt jakamā pa mē tee ri kapēr ã kuma nē unênh kêt nē. Anē.

47 Hāmri nhūm Parijew nhō xwÿnhjaja mē kuma nē mē kām:

—Tk. Kwa mān ka mē ra mē uràk nē tanhmā kot amnhī to hēx toja ma nē hkôt ajamaxpēr nā?

48 Mē ixpē Parijew nhō xwÿnhjaja nē mē panhō pahijaja na pa htem hkôt ijamaxpēr kêt nē. **49** No kêt mē kot mar nē hkôt hamaxpēr xwÿnhjtijaja na htem mē ixkīnhā finat Mojes kapēr mar kêt nē. Ām Jeus kapēr pix na htem kuma nē hkôt hamaxpēr. Myrapē koja Tīrtūm tanhmā mē homnuj tÿx to nhūm mē rī amnhī pumu. Anē.

Nīkotē kot Jeus xyr pē kapēr ã harēnh

Juāw 3.1-21

50 Hāmri nhūm Nīkotēja mē mar o xa. Mē uràk nē kēp Parijew nhō xwÿnh tā na pre ra kamàt õ hā Jeus wyr tē nē kām kapēr. Jakamā tee ri hā mē kapēr ma hāmri nē yr pē mē kām kapēr nē mē kām:

51 —Tk. Kwa kormā mē pahte pahprī hā kapēr mar nē tanhmā kot amnhī nhīpēx to hā omunhre hā. Na pre finat Mojesja Tīrtūm nhÿ hā mē panhīgētjē mā ja jarēnh o:

Kēr ka mē aprī hā mē kapēr ã mē ama nē mē
kot amnhī nhīpēx ã mē omu nē rī kormā
tanhmā mē harēnh to.

Anhÿr tā ka mē kormā aprī hā Jeus kot amnhī
nhīpēx ã omunh kêt tā ra kot amnhī tomnuj xwÿnh
ã harē. Anē.

⁵² Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Tk. Kwa xà we uràk nē apê Garirej nhō xwýnh hā na ka ã yr pê akapēr anē? Xà Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kot Garirej nhō xwýnhjê hō kēp ỹ hā kapēr jarēnh o pa xwýnh ã harēnh? Nà ã kot harēnh anhýr kêt. Anē.

⁵³ Nhūm mē ã Nīkotē mā kapēr anē hāmri nē anhgrà nē Tīrtūm nhōrkwŷ rūm hapôj nē ma akupŷm ūrkwŷ hwýr àhkurê ho mra.

8

*Mēhō ni kot nhām mē mjēn o amnhīkati hā harēnh
Xiakre 2.10-13*

¹ Tā nhūm Jejus Tīrtūm nhōrkwŷ kamā mē ahkre hpa hāmri nē kato nē ma hixêt prêk pê Oriwêhti hwýr tē. Hāmri nē hā api nē nhýri nō nē ra gōr.

² Tā nhūm apkati nē myt kator o mōr mē nhūm kànhmā nhý nē akupŷm wrý nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre hwýr tē. No ãm kormā ixkre pu hā kahê hkre kamā nhý. Nhūm krī nhō xwýnhjaja omu nē hā htu rax nē nhūm tanhmā mē ahkre hto ho nhý. ³ Hāmri nhūm Parijew nhō xwýnhjê mē Tīrtūm kapēr tūm o mē ahkre ho mē pa xwýnhjaja hwýr mēhō nija o tē. Na ra ham mēhō pê mjēn o amnhīkati ho nō nhūm mē ja hā omu nē unē nē hpa hā kupy nē ma Jejus wýr hkjênh o mō. Hāmri nē mē kot mar o kuhê xwýnhjê kutā ãm nhūm xa. ⁴ Hāmri nhūm mē Jejus mā:

—E ot pa mē awýr jahti ho tē ka omu. Na ham mēhō pê mjēn o amnhīkati ho nō. Pa mē ja hā omu nē unē nē man awýr o tē. ⁵ E tanhmā kot puj mē hipêx to? Na pre finat Mojes Tīrtūm nhý hā mē panhígêtjê mā ja jarēnh o:

Koja mēnijē hō axtem nē nhām mēhō pē mjēn o amnhīkati ho nō ka mē ja hā omu nē apiitā ahpýnhā kēn rūnh jamȳ nē ho htak o apī.

Anhŷr o kot harēnh. No ka? Tanhmā kot kaj mē inhmā ja jarēnh to? Tanhmā kot paj mē hipêx to nhūm amā mex nē? E mē inhmā tanhmā mē ixte hipêx to jarē. Anē.

⁶ Nhūm mē ã hêx rom nija ã Jejus kukjēr anē. Kot mē kot hpīr nē mē kām kapēr nhūm mē kot hā mar nē mē hkrāhtūmjē hwȳr mōr nē kām kot Mojes kapēr kwȳm ri mē ahkre hā harēnh kaxyw nhūm mē hêx rom ã hkukjēr anē. Hāmri nhūm mē kuma nē tanhmā hā mē kām nē hkēt nē. Ām htȳx hikôt nē īhkrakrā ho pyka kagà ho nhŷ. ⁷ Nhūm mē tee ri omu nē axte hā hkukja nhūm kànhmā xa nē mē kām:

—Tôe. Nà kot ka mē atō aa tanhmā amnhī tomnuj to hkēt kumrēx ã amnhī pumu hāmri nē kam nē rī kaxyw kēn õ py nē akumrēx ho hkura. Kē akwȳjaja rī kormā akôt hkwȳ jamȳ nē ho htak. Anē.

⁸ Hāmri nē akupȳm hikôt nē pyka kagà ho nhŷ. ⁹ Hāmri nhūm mē tee ri kapērja kôt kuma hāmri nē mē kot mar o kuhē xwȳnhjē rūm anhgrà nē ma mra. Mē piitā mē kot amnhī tomnuj xwȳnh ã amnhī pumunh mex jakamā tee ri ã kot mē kām kapēr anhŷrja ma nē anhgrà nē ma akupȳm hpýnh nē axpēn kôt mrar o xa. Mēhpigēt kumrēx nē hpānhā mē nywjaja nhūm mē hpýnh nē ma axpēn kôt mrar o ām kām hapêx. Nhūm Jejus mēnija pix wa ahte mē kot mar xwȳnhjē kutā wa arīk. ¹⁰ Hāmri nhūm Jejus kànhmā xa nē nita mā kapēr nē kām:

—Pa? No mē kot ato kapēr xwÿnhata mē? Xà na mēhō kēn o akuranh kêt nē? Anē.

¹¹ Nhūm kām: “Ma amrakati.” Anē nhūm kām:

—Tôe. Nà kot paj ijaxwÿja tanhmā ato hkêt nē. E mamrī ma akupÿm anhōrkwÿ hwÿr tē. No ām kēr ka axte ã amnhī nhÿpêx anhÿr kêt nē. Ām kwarī ho kwarī. Anē.

Jejus kot hprī hā amnhī jarēnh

Juāw 1.4; Rõmān 13.12-14; Epes 5.8-14; Wam Tesarõn 5.5-8

¹² Tā nhūm arīgro hō hā nhūm Jejus axte Tīrtūm nhōrkwÿ hwÿr tē nē kamā mē ahkre ho nhÿ nē mē kām:

—Nà te ixpē mē piitā mē ō kanê pyràk. Na hte kanêja mē kām hirā mex nē nhūm mē kamā rīt mex o pa. Jao kamàt kô kamā ri pa hkêt nē. Ja pyrà nē na pa hte Tīrtūm kot amnhī nhÿpêx o amnhīrīt mex o ri ixpa. Kot ka mē atō amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr nē ijkôt amnhī xām hāmri nē tanhmā amnhī tomnuj to ho apa hkêt nē. Ām Tīrtūm kām hprām xà kôt pix mā tanhmā ri amnhī nhÿpêx to ho ri apa. Jao te ate kanê hpôk nhīrā kamā arīt mex pyrà nē apē wa ixri atīr tūm nē apa ho apa mā xwÿnh. Anē.

¹³ Hāmri nhūm Parijew nhō xwÿnhjaja tee ri ã kapēr anhÿr ã kuma nē kām:

—Tk. Kapxipix na ka ã amnhī jarēnh anē. Mēhō kot ã ate amnhī jarēnh anhÿrja kôt kot mē inhmā ajarēnhre hā. Jakamā kot paj mē ama nē ām ama. Anē.

¹⁴ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà mēhō kot ã ijarēnh anhÿr kêt tā no ām hāmri na pa mē amā amnhī jarē. Ixêx kêt. Mē

arom ixte nhŷhŷnh ixwrŷk xà hã amnhĩ pumunh mex. Nẽ mẽ arom ma akupŷm nhŷhŷm ixâpir xà hã amnhĩ pumunh mex. Jakamã ãm hãmri na pa ã mẽ amã amnhĩ jarênh anẽ. ¹⁵ Na ka htem amnhĩ krã hkôt tanhmã ri ijarênh to. No pa na pa kormã amnhĩ xwar tanhmã mẽ ajarênh to hkêt nẽ. ¹⁶ Ixte tanhmã mẽ ajarênh to ronhŷx pa ãm hãmri mẽ ajarë. Nhŷx pa ãm papxipix amnhĩ krã hkôt tanhmã mẽ ajarênh to hkêt nẽ. Nhŷx määnen Inhïpêêxà pê kot mẽ awŷr inhmënh xwŷnhta inhïhkô hã pa wa ãm hãmri axpën kôt tanhmã mẽ ajarênh to. Mẽ ate amnhĩ to mex ã mẽ ajarë rŷ mẽ ate amnhĩ tomnuj ã mẽ ajarë. ¹⁷ Tirtûm kapêr ã kagà htûm kot ja jarênh kot:

Koja mëhõ wa hamëxkrut nẽ tanhmã mëmoj jarênh to nẽ ãm axpën kôt harênh o htipxi. Hã kot kaj mẽ wa ama nẽ ãm hãmri wa kot harênh kôt ajamaxpêr kurê kumrêx.

¹⁸ Anhŷr o kot harênh. Tã pa ã amnhĩ jarênh anẽ nhûm Inhïpêêxà kot mẽ awŷr inhmënh xwŷnhta määnen ã ijarênh anẽ. Wa ixpijakrut tã ã wa ixte axpën kôt amnhĩ jarênh anhŷr jakamã kwa mẽ ixte tanhmã amnhĩ jarênh toja ma nẽ ijkôt ajamaxpêr kêt wehe. Anẽ.

¹⁹ Nhûm pre ã Jejus mẽ kãm kapêr anẽ. Hämri nhûm mẽ kuma nẽ kãm:

—No nhŷri na we anhïpêêxà ja? Anẽ.

Hämri nhûm mẽ kãm:

—Nà mẽ ate Inhïpêêxà pumunhre hã. Mẽ ate aprí hã ixpumunh ronhŷx ka mẽ määnen aprí hã Inhïpêêxà pumunh mex kurê kumrêx. Nom mẽ ate ixpumunh mex kêt jakamã na ka mẽ määnen omunh mex kêt nẽ. Anẽ.

20 Nhūm pre ã Jejus mē kām kapēr anē. Arī Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixbreja kamā mē ahkre ho xa. Mē kot kāxpore gjēnh xà kuri mē ahkre ho xa. Nhūm mē kām hkurē xwÿnhjaja tee ri kot tanhmā mē ahkre htoja ma nē kām unēnh nē haxàr prām nē. Nom kormā mē kot ã hipêx anhÿr ã arīgro kormā kator kêt jakamā nhūm Tīrtūmja nē mē omunh mex nē nhūm mē ãm kām unēnh prām kapry.

21 Hāmri nhūm Jejus arī mē kām kapēr o xa nē mē kām:

—Nà kot paj nhÿrmā mē arūm ixfato nē ma akupÿm api. Ka mē tee ri ijapēr nom nhÿri ix-pumunh kêt nē. Hāmri nē mē ate amnhī tomnuj o apa rāhā ty nē mē atō ixwÿr axàpir kêt nē. Anē.

22 Hāmri nhūm Ijaew nhō pahijaja tee ri ã kapēr anhÿrja ã kuma nē axpēn mā hā hpēr o pikēnh o kuhé nē axpēn mā:

—Kwa mān ra kot amnhī pīr kaxyw ã na ri hköt mē paxàpir kêt ã mē pajarēnh anē nà? Anē.

23 Hāmri nhūm amnhī tā mē kuma nē mē kām:

—Nà mē kajaja mē apē pyka nhō xwÿnh na ka mē. No pa na mē arom ixfê kaxkwa nhō xwÿnh jakamā mē pajamaxpēr kot axpēn pyràk kêt. **24** Kot kaj mē ixfê kaxkwa rūm ixwÿr kwywÿnh ã ixpumu nē amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr nē ixfôt amnhī xunhwÿr kêt hā kot kaj mē ate amnhī tomnuj o apa rāhā nhÿrmā atyk o mē kamjaja Tīrtūm mā amnhī pānhā amnhīre. Anē.

25 Nhūm Jejus ã mē inhō pahijê hkukamā mē kot amnhī nhÿpêx jarēnh anē nhūm mē tee ri amnhī tā kuma nē kām:

—Kwa mē atō na ka we ri ã mē inhmā akapēr anē? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà ra ixte mē amā amnhī jarēnh kēnā. Xàn ka mē kormā aprī hā inhmar kêt nē? ²⁶ Kot paj nhýrmā mē amā mē ate amnhī tomnuj piitā ho amnhīrīt pa. Na pa kot mē awyr inhmēnh xwÿnh ta pix xô ri tanhmā mē amā ixkapēr to ho ri ixpa. Ām hāmri na hte tanhmā mēmoj jarēnh to. Na hte hēx kêt nē. Anē.

²⁷ Nhūm pre ã Jejus mē kām Hipêêxà kot mē hwyr mēnh ã harēnh anhŷr tā no nhūm mē Hipêêxà kēp Tīrtūm ã hkôt hamaxpēr kêt nē. ²⁸ Jakamā nhūm mē kām:

—Nà koja mē nhýrmā pī kahpa hā inhô ka mē rī kormā aprī hā ixpē Tīrtūm rūm mē awyr ixwryk xwÿnh ã ixpumu. Nē ixte amnhī krā hkôt ixkapēr o ri ixpa hkêt ã ixpumu. Nē ām Inhípêêxà xô ri ixpri hā ixkapēr o ri ixpa hā ixpumu. ²⁹ Ixte kām hprām xà hkôt pix mā tanhmā ri amnhī nhípêx to ho ri ixpa jakamā na hte ixtānopxar mex o ijkôt pa ho pa. Koja aa ijkaga hkêt nē. Anē.

³⁰ Hāmri nhūm mē hkwÿja kuma nē hkwÿjê rom kapēr kôt hamaxpēr ³¹ nhūm amnhī tā mē omu nē mē kām:

—Nà ām hāmri na ka mē tā ijkôt ajamaxpēr. Tā kēr ka mē ijkôt amnhī xunhwÿ nē ixkapēr kôt pix mā ri amnhī nhípêx mex o ri apa. Hāmri pa ja hā mē apumu nē mē apê ijkwy kumrēx ã mē ajarē. ³² Ām hāmri na pa hte ã ixkapēr anhŷr o ri ixpa. Tā kot kaj mē ijkôt ri amnhī nhípêx o ri apa hāmri nē aprī hā inhmar tÿx nē. Nom na hte kormā mēmoj kot amnhī tā mē ato htÿx pyràk o mē

anhīpêx ka mē tee ri amnhī krā hkôt kām anhūrer prām kapry. Tā kot kaj mē ixfôt amnhī xunhwȳ nē ixfôt ri amnhī nhīpêx hāmri nē Tīrtūm nhȳ hā tām amnhī nhīpêx. Jao ȳ hā ate amnhī tomnuj mā anhūre. Anē.

³³ Nhūm pre ā Jejus mē kām kapēr anē hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Kwa mē ixpē mē pahpàr krax finat Apraāw kanrēhā htàmnhwȳ kēnā. Na pre mēmoj te kot amnhī tā ho htȳx pyràk o hipêx kêt nē. Jakamā mēmo kot we mē ixpē hkanrēhā htàmnhwȳjē ho htȳx ka we ri ā mē ijarēn anē? Nà amrakati kēnā. Tā kwa mon ka ā mē ijarēn anē? Anē.

³⁴ Hāmri nhūm Jejus hprī hā mē kām awjarē nē mē kām:

—Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krām haxàr tȳx nē. Nà mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwȳnhjaja te mē kot amnhī tomnuj tām ri kot amnhī tā mē ho htȳx pyràk o mē hipêx. Jakamā nhūm mē urer kêt rāhā nē pa ho pa. Nē ā amnhī nhīpêx anhȳr rāhā ho pa. ³⁵ Jakamā ixfñhā mē kēp Tīrtūm kwȳ hkêt. No pa na ixpē Tīrtūm Kra jakamā māänēn ixpē hkwȳ na pa. ³⁶ Tā mē kajaja. Kot kaj mē ixpē Tīrtūm Kra hā ixfôt amnhī xunhwȳ hā kot pa tanhmā mē ato ka mē ixpyrà nē apē wa ixkwȳy. Hāmri nhūm mē ate amnhī tomnuj te kot mē amā urer pyràk o mē anhīpêx ka mē ra wa ixfôt amnhī nhīpêx o ri apa. Anē.

Mē kēp Tīrtūm kra hkêt xwȳnhjê jarēn

³⁷ Nhūm Jejus arī mē kām kapēr nē mē kām:

—Nà ām hāmri na ka mē apē finat Apraāw kanrēhā htàmnhwȳ hā amnhī jarē. Nom mē apē hkanrēhā htàmnhwȳ htā uràk nē amnhī kaxyw

Tīrtūm kôt ajamaxpēr kêt nē. Jakamā na ka htem ixkapēr ma nē ām ama nē ixfaga. Nē axtem nē ixpīr mā. Kop apu Apraāw arī mē akamā pa ronhŷx ã inhīpêx anhŷr kêt nē. ³⁸ Na pa hte Inhīpêêxà hkôt pix mā ri amnhī nhīpêx o ri ixpa. No mē kajaja axtem nē mē ate nhām mē kapēr kôt amnhī nhīpêx jakamā na ka htem ixkīnhā Inhīpêêxà hkôt amnhī nhīpêx kêt nē. Anē.

³⁹ Hāmri nhūm mē tee ri amnhī tā kuma nē kām:
—Tk. Kwa mon ka ã mē ijarēn anē? Mē ixte Apraāw kôt amnhī nhīpêx o ri ixpa kēnā. Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà. Mē ate hkôt ri amnhī nhīpêx o apa ronhŷx ka mē uràk nē Inhīpêêxà kapēr kôt amnhī nhīpêx.

⁴⁰ No na ka mē ra axtem nē ixpīr mā. Ām hāmri na pre Tīrtūm inhmā awjarē pa ô ri tanhmā mē amā mēmoj jarēn to ho ri ixpa htā ka mē ra axtem nē ixpīr mā. Kwa xà na pre Apraāwja ã mē hipêx anhŷr o pa? Nà na pre ã mē hipêx anhŷr kêt nē.
⁴¹ Mē ate hkôt amnhī nhīpêx xwȳnhta axtem na. Kēp Apraāw kêt. Nē māänēn kēp Tīrtūm kêt. Anē.

Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Tk. Kwa nà ã mē ijarēn anhŷr kêt nē. Mē ixte Apraāw kôt amnhī nhīpêx xwȳnhtā kēnā. Tā ka ri axtem nē ã mē ijarēn anē. Mēhō hkôt kot pa kêt wem ri axtem amnhī nhīpêx o ri ixpa? Anē.

⁴² Hāmri nhūm mē kām:

—Nà mē ate Apraāw kôt amnhī nhīpêx ronhŷx ka mē ixpumu nē uràk nē amā ixprām nē. Apraāw kot hkôt amnhī nhīpêx o pa xwȳnhta tām kot mē awŷr inhmēnh nhūm mē awŷr ixwrŷk kēnā. Na pa pre amnhī krā hkôt man mē awŷr ixwrŷk kêt nē. Tām na pre mē awŷr inhmē pa wrŷ. ⁴³ Kwa mon ka

mē aprī hā ixkapēr mar mex kêt nē? Nà mē amā ixköt amnhī nhīpēx prām kêt jakamā na ka mē tee ri ixkapēr ma nē aprī hā mar mex kêt nē. ⁴⁴ Mē ate hköt amnhī nhīpēx xwÿnhta Satanasti na. Aa tām kot amnhī nhīpēx kêt kumrēx. Kēp mē hpar o pa xwÿnhjē hpām maati na. Nē kēp mē kām hēx o pa xwÿnhjē pām maati na. Ā kot amnhī nhīpēx kot anhŷr. Nē kām mē kapēr mex mar prām kêt o pa. Nē ām hēx pix o pa jakamā kēp mē hēx xwÿnhjē pām. Ā kot amnhī nhīpēx anhŷr xwÿnh tā ka htem hköt amnhī nhīpēx o ri apa.

⁴⁵ —Na pa hte kurom ām hāmri ixkapēr o ri ixpa. No mē kajaja mē apê hēx nhi xwÿnh maatija hkra jakamā mē amā ixkapēr mar prām kêt. ⁴⁶ Xà na ka pre mē atō ixtē tanhmā amnhī tomnuj to hā ixpumu? Nà amrakati. Ixtē amnhī to mex o ri ixpa xwÿnh na pa. Nē tām ixkapēr o ri ixpa xwÿnh tā ka mē inhma nē ām inhma nē ixköt ajamaxpēr kêt nē. Kwa mon ka mē ja hā ixpumunh nē ixköt ajamaxpēr nē ixköt amnhī xunhwŷr kêt nē? ⁴⁷ Tirtūm krajaja na htem kapēr mar tÿx nē hköt amnhī nhīpēx o pa. No mē apê hkra hkêt jakamā mē amā kapēr mar prām kêt. Anē.

Mē kot Jejus kēp Satanasti hkwÿ hā harēnh

⁴⁸ Hāmri nhūm mē ā Jejus kot mē harēnh anhŷrja ma nē kamā gryk tÿx kumrēx. Hāmri nē kām:

—Tk. Kwa ate amnhī tomnuj o apa xwÿnhti kēnā. Ra Satanasti hkwÿ pê mēkarōmnuti tanhmā kot akrā hto jakamā na ka ā mē inhmā akapēr anē. Anē.

⁴⁹ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà mēkarōmnuti kot tanhmā ixto hkêt. Na pa hte Inhīpêêxà hā ixpijaàm pix o ri ixpa. Tā mē ate ixtā apijaàm kêt jakamā māñen pa ixtā apijaàm kêt nē.⁵⁰ Na pa hte amnhī krā hkôt mē piitā mē kot ixtā hpipaàm prām xàj tanhmā mē kām ixkapēr to hkêt nē. No mē piitā mē kot ixtā hpipaàm o paja na Inhīpêêxà kām hprām. Tā koja nhýrmā amnhī nē ixtā mē hpipaàm kêt xwýnhjaja mē kot amnhī xà htýx kamā hamak tūm xàta wýr mē rēnh pa.

⁵¹ —Nē kot ka mē atō wa ixkapēr ma nē ixtā amnhī nhípêx. Hā kot kaj wa ixri atīr tūm nē apa ho apa. Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krām haxàr týx nē. Anē.

Nhūm pre ã Jejus Ijaew nhō pahijê mā kapēr anē.⁵² Nhūm mē kuma nē kām:

—Kwa pēr ãm hāmri na ka hte Satanasti nhý hā ã mē htīr tūm nē mē pa ho pa hā mē harēnh anhýr o ri axêx o ri apa. Finat Apraâw na pre ri paa nē ty. Tā mē kot Tīrtūm nhý hā kapēr jarēnh o mē pa xwýnhjaja na prem uràk nē rí paa nē māñen htyk pa. Tā ka axtem nē mē kot akapēr kôt amnhī nhípêx o mē pa xwýnhjaja ari htīr tūm nē pa ho pa hā mē harē. Nà na ka ãm mē inhmā mē ho axêx o xa.⁵³ Na pre mē pahpām Apraâwja kot amnhī to rax tā ty nē hapêx. Nhūm mē kot Tīrtūm nhý hā kapēr jarēnh xwýnhjaja māñen mē kot amnhī to rūnh tā htyk pa nē hapêx. Mē kot amnhī to rūnh tā htyk pa nē hapêx kēnā kot kêt mē tanhmā amnhī to nē ari htīr tūm nē pa. Æm mē ixte akapēr mar nē atā ixpijaàm pix prām xàj na ka ã mē inhmā mē htīr tūm nē pa hā mē harēnh anē. Nom na ka ã mē

harēnh anhŷr kaprŷ. Kot paj mĕ ri akapēr mar kêt nĕ. Anē.

⁵⁴ Hāmri nhūm mĕ kuma nĕ mĕ kām:

—Nà na pa hte amnhī krā hkôt mĕ ate ixtā apijaàm hprām xàj tanhmā mĕ amā ixkapēr to hkêt nĕ. Kot paj anē nĕ ām ixtŷx ã amnhī nhîpêx anhŷr kaprŷ. No Inhîpêêxà tām kām mĕ apiitā mĕ ate ixtā apijaàm o apaja nhūm kām hprām. Mĕ ate Tîrtûm kôt amnhī nhîpêx o apa hā amnhī to axêx xwŷnhta tām na kām mĕ ate ixtā apijaàmja nhūm kām hprām. Tā ka htem ã amnhī nhîpêx anhŷr kêt nĕ. Na ka htem ixkuk pumu nĕ axtem nĕ ixtē Satanasti nhŷ hā mĕ amā ixêx o ri ixpa hā ijarē.

⁵⁵ Mĕ ate Inhîpêêxà hkôt amnhī nhîpêx ã amnhī jarênh tā ām amnhī to axêx o ri apa. No pa na pa hte mĕ arom ām hāmri hkôt amnhī nhîpêx mex o ri ixpa. ⁵⁶ Amnepêm mĕ pahpâr krax Apraâwja na pre mĕ awŷr ixwryk kukamā ijarênh ma nĕ mĕ arom inhŷ hā hkînh tŷx nĕ pa. Anē.

Nhūm pre ã Jejus mĕ kām amnhī jarênh anē.

⁵⁷ Hāmri nhūm mĕ kuma nĕ tee ri kot mĕ kām tanhmā Apraâw jarênh toja ma nĕ kām:

—Tk. Xâ na ka pre finat Apraâwja ano ho omu? Nà kormā anyw kênā. Apraâw amnepêm htyk nĕ hapêx kênā kot ka kêt kot akukamā ajarênh mar nĕ hkînh tŷx ã harë. Xàn ka pre ano ho omu? Kormā akator kêt ri na pre amnepêm htyk nhūm mĕ haxâr kênā. Nà na ka ām mĕ inhmā amnhī to axêx. Te amnepêm mĕ hkukamā apa nĕ ate mĕ omunh nĕ mĕ harênh pyràk. Kwa akatât kôt mĕ inhmā awjarë. Anē.

Jejus kēp râhā ho râhā xwŷnh ã harênh

⁵⁸ Hāmri nhūm Jejus mĕ kām:

—Nà ixêk kêt. Ām hāmri na pa ã mē amā amnhī jarēnh anē. Amnepêm kormā Apraāw kator kêt ri na pa pre ixrāhā ho ixrāhā ixpa na pa. Ixrāhā ho ixrāhā ixpa xwȳnh jakamā na pa pre hte inhno ho Apraāw pumunh mex o ri ixpa. Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krā him haxār tȳx nē. Anē.

⁵⁹ Hāmri nhūm mē tee ri kot ã amnhī jarēnh anhȳrja ã kuma nē kamā gryk tȳx nē. Nē axpēn mā:

—Kwa tanhmā kot we amnhī to nē amnepêm rāhā nē pa ho pa xwȳnh ã amnhī jarē? Tīrtūm pix na rāhā ho rāhā pa xwȳnh. Anē.

Hāmri nē kamā gryk xàj kēn rūnh kwȳ kawrà ho ri hprōt nē kot ho htak o hpīr kaxyw. Nom nhūm ra amnhī tā mē omu nē mē kēp akunok nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkreja rūm kato nē ma tē.

9

Jejus kot no hkre xwȳnh o mex ã harēnh Makre 8.22-26

¹ Hāmri nhūm Jejus ma tē pa mē hkôt ri mē ixpa ho mē ixpa xwȳnhjaja ma hkôt mra. Hāmri nē nhȳri no hkre xwȳnh pumu. Katorxà nhōxà hkre rūm na pre no hkre nē kato. Hāmri nē ra hprēk nē hpry kamā àhwȳr o hkrī. ² Tā hāmri pa mē mra nē omu nē hā Jejus kukja nē kām:

—Kwa mēmoj mȳrapē na pre we myti nēj no hkre nē kato? Xà tām kot tanhmā amnhī tomnuj to mȳrapē nà? Xà katorxà rȳ hipēēxà kot amnhī tomnuj mȳrapē na pre ã no hkre nē kator anē? Anē.

³ Hāmri nhūm mē inhmā:

—Nà mēhō kot tanhmā amnhī tomnuj to mȳrapē no hkre nē kator kêt. Ām Tīrtūm kot ho mex nhūm

mē kot ja hā omunh kaxyw na pre ã no hkren kator anē. Tā kot paj Tīrtūm nhŷ hā no ho mex ka mē ja hā ixpumu. Na pa hte kormā jar pikap ri ixpa ri Tīrtūm mā tanhmā amnhī nhīpêx mex to ho ri ixpa. ⁴ Na htem arīgro hā mēmoj tā apê nhūm kamàt nhūm mē kām ure nē àpênh kêt nē. Ja pyrà nē na pu htem kormā pahtūr ri jar pikap ri papa ri Tīrtūm mā tanhmā amnhī nhīpêx to ho ri papa. Tā kot puj mē nhŷrmā ty hāmri nē axte jar ã amnhī nhīpêx anhŷr kêt nē. Jakamā kwa kēr pu mē ri jar pikap ri papa ri kām tanhmā amnhī nhīpêx mex to ho ri papa. ⁵ Na pa hte ã kām amnhī nhīpêx anhŷr jao te kanê hirā mex pyrà nē ixprī hā mē kām Tīrtūm kot amnhī nhīpêx o amnhīrīt mex o ri ixpa. Anē.

⁶ Nhūm pre ã Jejus mē inhmā amnhī jarēnh anē. Hāmri nē kot nohkre xwÿnhta no o mex kaxyw hikôt nē argôx mē nē ho gyw kwÿ nhīpêx nē kànhmā xa nē ho no kukō. ⁷ Hāmri nē kām:

—E ma gô gjênh xà pê Siroe hwÿr tē nē kamā amnhī no kuhō. Anē.

Mē pakapēr kām Siroeja mē kot kām: “Nhŷhým mēnh xwÿnh” anhŷr jarēnh pyràk. Tā nhūm Jejus hwÿr kumē nhūm ma hwÿr tē. Hāmri nē kamā amnhī no hā gyw kuhōnh pa jao rīt mex kurê kumrëx. Hāmri nē rīt mex ã amnhī pumu nē hkñh tÿx nē ma akupým ūrkwy hwÿr tē. ⁸ Hāmri nhūm ūrkwy kuri mē ūrkwy xwÿnhjaja nē mē kot pry kamā ahwÿr o hkrī hā omunh xwÿnhjaja amnhī jaêr pê ra rīt mex ã omu nē tee ri hā axpēn kukja nē axpēn mā:

—Kwa pēr pry kamā àhwÿr o hkrī xwÿnhta na nà? Anē.

⁹ Hāmri nhūm kamā mē hkwýjaja mē kām:

—Tỳ. Tām na. Anē.

Nhūm kamā mē hkwýjaja mē kām:

—Nà tām kêt. Axtem mēhō na. Te kot uràk nom tām kêt. Anē.

Anhýr o ri axpēn mā harē. Tā nhūm tām mē kām amnhī jarē nē mē kām:

—Tỳ pa kēnā. Pa na pa pre hte inhno hkre nē ri ixpa htā ra ixrīt mex. Anē.

¹⁰ Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Kwa no tanhmā na ka we amnhī to nē ra arīt mex?

¹¹ Anē nhūm mē kām:

—Nà mē kot kām “Jejus” anhýr xwýnhta na ixwýr tē nē ixkaxyw gyw kwý kagō nē ho inhno kukō. Hāmri nē mē kot gô mā: “Siroe” anhýr xwýnhta kamā ixte amnhī no kuhōnh kaxyw hwýr inhmā anē pa ma hwýr tē nē kamā amnhī no kuhō nē ixrīt mex kurê kumrēx. Anē.

¹² Hāmri nhūm mē kuma nē kām:

—No nhýhým na ato mex xwýnhja ma tē? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Konēn. Ixte nhýhým htēm xà hkôt omunhre hā. Anē.

¹³ Hāmri nhūm mē kuma nē ma Parijew nhō xwýnhjē hwýr o mō nē mē kām harē. ¹⁴ Nē mē kām:

—E ot pa mē awýr jahti ho tē. Na xep Jesusja jarāhā akupým kām no ho mex. Mē panhō arīgromnu htā nhūm hā no ho mex. Anē.

¹⁵ Hāmri nhūm mē tee ri mē kuma nē myta pumu nē kām:

—E mē inhmā amnhī jarē. Tanhmā na ka pre we amnhī to nē anohkre nē akrī htā ra ano mex nē? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà na pre Jejus gyw o inhno kukō nē inhmā anē pa gō ho amnhī no kuhō nē ixrīt kurê kumrēx. Anē.

¹⁶ Hāmri nhūm mē kuma nē tee ri Jejus ā axpēn kukjēr o kuhē nē axpēn mā harēnh o:

—Kwa mē panhō arīgromnu hā kot ho mex jakamā kēp Tīrtūm rūm mē pahwyr wrȳk xwȳnh kēt. Ām kot amnhī tomnuj xwȳnh kēnā. Anē.

Nhūm mē hkwȳjaja harēnh o:

—Kwa nà. Kot amnhī tomnuj xwȳnh ronhȳx àhpumunh tȳx kōt no ho mex kēt nē. Anē.

¹⁷ Hāmri nē hpānhā no mex xwȳnhta mā kām:

—No ka? Ate kot ano ho mex xwȳnh ā amnhī tā harēnh jakamā mēhō hā na ka hkamnhīx? Mēhō na wehe? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Konēn. Mān kēp Tīrtūm kapēr jarēnh o ri mē pa xwȳnh mān. Hā na ā inhno ho mex anē. Anē.

¹⁸ Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē axpēn mā:

—Kwa pēr aa nohkre hkēt kēnā. Na pre ām amnhī to hēx o pa. E kwa pu mē amnhī wȳr katorxà nē hipēēxà wa hā karō kē wa man tē nē tanhmā mē pamā harēnh to. Anē.

Hāmri nē wa hā karō ¹⁹ nhūm wa mē hwȳr tēn axà nhūm mē wa kām:

—Pa. E mē inhmā mēmoj jarē. Xà we wa akrata na ām ja nà? Xà tām na ka hte wa nohkre nē kator ā harē? Kwa tanhmā na we amnhī to nē ra rīt mex? Anē.

²⁰ Hāmri nhūm wa mē kām:

—Ŷŷ wa ixtre kēnā. Na pre wa ixpē nohkre nē kato. ²¹ Tā ra tanhmā amnhī to nē ra rīt mex. No wa ixtre kot ho mex xwȳnhta pumunh kēt. Kwa mē

tām mān hkukja nē ama. Ra àptar kēnā. Kē tām mān mē amā tanhmā amnhī jarēnh to ka mē ama.

²² Anhŷr o mē kām wa hkrata jarē. No ām wa kām mē uma nē ā mē kām kapēr anē nē mē kām Jejus nhīxi jarēnh kêt nē. Na pre Parijew nhō xwŷnhjaja ra Jejus nē mē kām kapēr nē mē kām:

—Ka mē atō Tīrtūm kot mē pakaxyw Jejus xām ā harē hāmri nē axte Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkreja wŷr agjêx kêt kumrēx nē rī amnhī pumu.

²³ Anhŷr o nē mē hkurê jakamā nhūm wa mē umaj ā mē kām hkra jarēnh anē nē kot ho mex xwŷnh nhīxi jarēnh kêt nē. ²⁴ Hāmri nhūm mē axte amnhī wŷr no mex xwŷnhta ā karō nē kām:

—Kwa akatât kôt mē inhmā amnhī jarē. Ate kot ano ho mex ā harēnh xwŷnhta na kot amnhī tomnuj pix o pa xwŷnh kēnā kot kêt ano ho mex. Jakamā kwa Tīrtūm noo mā akatât kôt mē inhmā amnhī jarē nē axêk kêt nē. Anē.

²⁵ Hāmri nhūm mē kām:

—Ko ixte ja hā omunh kêt. Ām ja pix na ixte omunh. Na pa pre inhno hkre nē ri ixpa htā ra ixrīt mex nē. Anē.

²⁶ Hāmri nhūm mē tee ri kot amnhī jarēnhja ā kuma nē kām:

—No tanhmā na we mytita amnhī to nē amā ano ho mex? Anē.

²⁷ Hāmri nhūm tee ri axte mē kot hā hkukjēr ā mē kuma nē mē kām:

—Kwa ra ixte mē amā ām hāmri amnhī jarēnh griā. Tā ka mē inhma nē ām inhma nē arī hā ixkukja. Mān ka mē amā hköt amnhī xunhwŷr prām hā na ka mē aprī hā ixkukja nà? Mē ate kot amnhī nhīpêx ā aprī hā harēnh mar nē hköt amnhī

xunhwŷr prām xàj na ka mē aprī hā amā harēnh prām nē. Anē.

²⁸ Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kamā gryk nē. Nē hā kām akir nē kām:

—Tk. Ka na ka hte kapēr kôt amnhī nhīpêx. No kêt mē pajaja na pa htem finat Mojes kapēr kôt pix mā amnhī nhīpêx. ²⁹ Mojes mā na pre hte Tīrtūm kapēr o pa. Jakamā pa htem ām hkôt pix mā amnhī nhīpêx o ri ixpa. No ate kot ano ho mex ā harēnh xwŷnhta mē ixte omunh kêt. Nē mēhō nhŷ hā kot tanhmā amnhī nhīpêx to ho pa xwŷnhja mē ixte omunh kêt. Anē.

³⁰ Hāmri nhūm tee ri mē kuma nē mē kām:

—Kwa kot inhmā inhno ho mex nhūm ra ixrīt mex tā ka mē tee ri hkukamā ajamaxpēr nē mēhō nhŷ hā kot ā amnhī nhīpêx anhŷr o pa hā omunh kêt ā amnhī jarē. ³¹ Mē pahte Tīrtūm kot amnhī nhīpêx ā omunh mex. Koja mēhō kot amnhī tomnuj xwŷnh mēmoj tā kuwŷ nhūm kuma nē ām kuma. No kêt mē kot hkôt ri amnhī nhīpêx xwŷnhjaja. Nē mē kot kām mex o mex ā harēnh xwŷnhjaja na htem mēmoj tā kuwŷ nhūm mē kuma nē mē kām tanhmā mēmoj nhīpêx to rŷ mē kām mēmoj gō. ³² Tā aa mē pahte mēhō kot mē no ho mex ā harēnh mar kêt tā nhūm ā Jejus inhmā inhno ho mex anē. ³³ Kēp Tīrtūm kwŷ hkêt ronhŷx pre inhno ho mex kêt nē. Anē.

³⁴ Hāmri nhūm mē kuma hāmri nē kām:

—Tk. Kwa pēr ām akator kôt ate amnhī tomnuj o ri apa htā na ka ā mē inhmā akapēr anē. Kwa ixkreja rūm akato nē ma atēm kurê kumrēx.

Anhŷr o kām kapēr hāmri nē mē amnhī nē hano nhūm kato nē ma tē.

³⁵ Tā nhūm Jejus ra mē kot amnhī nē hanor ā harēnh ma nē ma hapēr o tē nē nhÿri omu. Hāmri nē amnhī tā hkukja nom te nhām mēhō hā hkukjēr pyrà nē kām:

—Pa? Xàn ka ra Tīrtūm kot mē awÿr mēnh xwÿnhta amnhī kaxyw hkôt ajamaxpēr nà? Anē.

³⁶ Hāmri nhūm kormā kot no ho omunh kêt jakamā kêp Jejus ā omunh kêt nē. Na pre kormā no hkre nē ām kapēr pix ma. Tā ra akupým rīt mex nom kormā no ho omunh kêt nē. Jakamā nhūm Jejus hwÿr tē nē ā kām kapēr anē nhūm omu nē kormā kêp Jejus ā omunh kêt nē kām:

—Tỳ kot kaj inhmā ahkre pa omu nē hkôt amnhī xām kurê kumrēx. Anē.

³⁷ Hāmri nhūm kām:

—Kwa paa. Ixte amā ixkapēr xwÿnhta pa na pa. Anē.

³⁸ Hāmri nhūm kām:

—Kwa xôwehe Pahihti? Nà kot paj amnhī kaxyw akôt pix mā ijamaxpēr nē akôt pix mā amnhī nhípêx o ri ixpa. Anē.

Hāmri nē kutā hkōn krā ho tēm nē nhÿ nē kām mex o mex ā harēnh o nhÿ. ³⁹ Hāmri nhūm Jejus kām:

—Nà ixte mē apiitā tanhmā mē ajarēnh to kaxyw na pa pre kaxkwa rūm man mē awÿr wrÿ. Ahpÿnhā mē amā ixprām xwÿnhjē jarēnh nē ahpÿnhā mē kām ixprām kêt xwÿnhjē jarēnh kaxyw. Mē kām ixprām kêt xwÿnhjaja kot hprī hā Tīrtūm kapēr mar mex kêt tā na htem htÿx ri kot mar mex ā amnhī jarēnh o pa. Jakamā te mē nohkre xwÿnhjaja kot amnhī nhípêx pyràk. Nom koja mē Tīrtūm kapēr ma nē ixkôt amnhī xunhwÿr

japēr. Hāmri nē te ra rīt mex pyràk o amnhī nhípêx. Jao ra hprī hā Tīrtūm kapēr mar mex o pa. Anē.

⁴⁰ Nhūm pre ā Jejus kām kapēr anē. Nhūm Parijew nhō xwÿnh kwÿjaja kot kuri mar o kuhê xwÿnhjaja ā kapēr anhÿr ā kuma nē amnhī tā kām:

—Kwa nà. Xà we mē pajaja na ka ā mē inhnohkre hā mē ijarēnh anē? Xà mē ixte ixpri hā Tīrtūm kapēr mar mex kêt ā na ka mē ijarē nà? Anē.

⁴¹ Hāmri nhūm mē kām:

—Ŷÿ kop apu mē ate aprī hā kapēr mar mex kêt ā amnhī jarēnh ronhÿx ja mē amā mex nē. Tā mē ate aprī hā mar mex ā amnhī to axêx o apa jakamā na ka mē ra amnhī tomnuj tÿx nē. Na hte Tīrtūm ja hā mē apumu nē amnhīm mē ate amnhī tomnuj xwÿnh ā mē ajarē. Anē.

10

Ôwêhti jarênh

Matêwre 9.36, 12.11-12; Rukre 15.3-7

¹ Nhūm Jejus arī Ijaew mā kapēr nē mē kām:

—E pa mē amā awjarē ka mē inhma nē amnhī krā him haxàr tÿx nē ho apa. Mē hkrit ôwêhti kot paj mē amā harē ka mē inhma. Na hte ôwêhti jamār o pa xwÿnhjaja ôwêhti apkur kaxyw mē o pa hāmri nhūm kamât nhūm akupÿm kahê hwÿr mē o pa. Kahê jakwakreja ām pixii. Tā koja mēhō kahê xà hkôt hwÿr àr kêt nē axtem nē tē nē nhÿhÿnh kahê hā api nē ôwêhti hwÿr àr japēr nhūm mē omu nē kot hkwÿ ho àhkînh ā omunh kurê kumrëx.

² —No ôwêhti jamār o pa xwÿnhja na hte mē kurom katât kôt kahê jakwakre rûm ôwêhti hwÿr agjê. ³ Nhūm kahê xà jamār xwÿnhja amnhī wÿr

omu nē kām kahē xà rēnh kurê kumrēx nhūm axà. Na hte apkati mē ma nhÿhÿm apkur kaxyw mē o pa. Nē nojarêt nē mē kām akir. Ahpÿnhā tanhmā mē hixi kute hā mē omunh xà hkôt mē kām àkjér o pa. Hämri nhūm mē kuma nē hwÿr mra nē hā pikuprōnh pa nhūm mē ho hapôj nē ma nhÿhÿm ri mē apkur kaxyw mē o pa.⁴ Ma mē apkur kaxyw nhÿhÿm mē o pa. Nhūm ôwêhti ra kot kapēr mar mex jakamā ma àmnhīx ri hkôt apkur o pa.

⁵ —Na hte hamār o pa xwÿnh pix kapēr ma nē hkôt pa nē nhām mëhō hkôt ri pa hkêt nē. Kot kapēr mar kêt jakamā tee ri kuma nē umaj axkahkūm nē hprôt nē ma mra. Na hte ôwêhti ã amnhī nhÿpêx anē. Anē.

Jejus te kēp ôwêhti gjênh xà hā hakwakre pyràk

⁶ Nhūm pre ã Jejus mē kām ujarênh anē. Nē ujarênhja kamā amnhī kwÿjê jarē nē määñen tām amnhī jarē. Nom mē amnhī tā kuxi nē mē kām amnhī jarênh o te ho ôwêhti jarênh pyràk nhūm mē tee ri kuma nē mar mex kêt nē.⁷ Jakamā nhūm axte mē kām awjarē nē mē kām:

—E pa ixprī hā mē amā ixujarênhja jarē ka mē inhma. Te ixpê ôwêhti jagjênh xà hā hakwakre pyràk. Kwa mē ja ma nē amnhī krā him haxàr tÿx nē.⁸ Na pre ra ixfukamā mē ohtô nē te ãm hämri mē amā Tîrtûm kapēr jarênh pyràk o mē akôt ri pa. Nom mē amā hêx o pa. Te mē kot ôwêhti o àhkînh xwÿnhja kot amnhī nhÿpêx pyràk. Nom na hte ôwêhtija ãm hamār xwÿnh pix kapēr ma nē nhām mëhō kapēr mar kêt nē. Ja pyrà nē mē kot ixfukamā amnhī xunhwÿr xwÿnhjaja na htem Tîrtûm kapēr o hêx o mē pa xwÿnhjê ma nē ãm mē kuma

nē mē hköt amnhī nhīpēx kêt nē. Na htem ām ixkapēr pix ma nē ijköt pix mā amnhī nhīpēx o pa.

9-10 —Te ixpē ôwēhti gjēnh xà hā hakwakre pyràk. Na hte ôwēhti mēmoj punuj pymaj kahē hwyr agjē nē kamā mex nē kuhē. Nē kurūm hapōj nē ma apkur o pa. Ja pyrà nē mē kot ijköt amnhī xunhwyr xwýnhjaja koja mē ijkukwak ri hkīnh nē mex nē hamakētkati nē pa ho pa. Nē nhýrmā Tīrtūm mē wa ixri htīr tūm nē pa ho pa. Ja kaxyw na pa pre man mē awyr pika hwyr wrȳ.

—No ôwēhti ho àhkīnh xwýnhjaja na htem amnhīm ho ahkī nē kupa nē ma amnhīm o pa. Tā mē kot Tīrtūm kapēr o hēx o mē pa xwýnhjaja te mē kot jajaja kot amnhī nhīpēx pyràk. Anē.

Jejus te kēp ôwēhti jamār xwýnh pyràk

Eprēw 13.20; Apokarip 7.17

11 —Nē ôwēhti jamār mex xwýnhja koja nhýri mēhō kēp ôwēhti hōxpīr kaxyw hwyr htēm ā omu nē wa hā axpu. Nhūm ho àhkīnh mā xwýnhta ôwēhti jamār xwýnh pī nhūm ôwēhti nē ty. Tā ijkwyjaja hamakētkati nē mex nē pa kaxyw na pa pre amnhī grōnh kôt mē hwyr wrȳ. Jakamā kot paj te ôwēhti jamār xwýnh kot amnhī nhīpēx pyràk o amnhī nhīpēx.

12-13 —Nē na htem tōhā ôwēhti jamār xwýnh nhýhym pa kaxyw nē mēhō mā amnhīre nhūm wakre kamā kām hkrit jamār o pa. Kàxpore pix prām xàj kām hamār o pa. Jakamā koja nhýhýnh mry xoprē ra hwyr kato nhūm amnhī wyr omu nē umaj ôwēhti re nē ma hprōt nē tē. Kām ôwēhti japē hkēt ām kām htīr pix prām xàj ôwēhti mā hamaxpēr kêt nē rer pa nē ma tē. Nhūm mry

xoprêta ôwêhti hwȳr hprôt nẽ hkwȳ pynê nhūm hkwȳ umaj axkahkũm nẽ hprôt nẽ ma mra. No kêt pa na te ixte ôwêhti mã hamaxpér kêt nẽ kot rer nẽ ma hprôt nẽ htẽm xwȳnhta pyràk kêt. Kot paj aa ixkwȳjê rer kêt nẽ. Kot paj mẽ hkôt ixpa ho ixpa rãhã nẽ.

14-15 —Te ixte ôwêhti jamãr xwȳnh mex pyràk jakamã na pa hte uràk nẽ ahpýnhã mẽ kot ixkôt amnhã xunhwȳr xwȳnhjê pumunh mex o ri mẽ hkôt ixpa. Te mẽ kêp ixkrit ôwêhti pyràk nhūm te ixpê mẽ hamãr mex o ri mẽ hkôt ixpa nẽ aa mẽ rer kêt xwȳnhta pyràk.

—Nẽ mẽ kot ixkôt amnhã xunhwȳr xwȳnhjaja ra mẽ ixte amnhã nhípêx kôt axpën pumunh mex. Nẽ mẽ inhmã axpën japêê. Te Inhípêêxà mẽ wa inhmã axpën japê pyràk. Tã kot paj nhýrmã mẽ nê tanhmã amnhã nhípêx to.

16 —Mẽ kot ixkôt amnhã xunhwȳr xwȳnhjaja piitã kêp Ijaew pix kêt. Koja Ijaew kêt xwȳnh kwȳjaja määñen ixkapér ma nẽ ixkôt amnhã xunhwȳ nẽ ixkôt amnhã nhípêx. Jao ra te kêp ixkrit ôwêhti pyràk. Tã kot paj mẽ ho ixpimràà tã mẽ ho tipxi nẽ mẽ hamãr o ri mẽ hkôt ixpa.

17 —Nẽ mẽ kot ixkôt amnhã nhípêx o mẽ pa xwȳnhjaja mẽ mex kaxyw na pa pre amnhã grônh kôt mẽ hwȳr wry. Jakamã kot paj nhýrmã mẽ nê ty. Tã inhmã mẽ nê ixtyk puma hkêt jakamã na Inhípêêxà kãm ijapêê. Koja akupým ixto ixtr.

18 Kop apu inhmã mẽ nê ixtyk prãm kêt ronhýx mẽ kãm ixkurê xwȳnhjaja tee ri kãm ixpír prãm kaprì. Nom ixte mẽ kot ixkôt amnhã nhípêx xwȳnhjê nê amnhã grônh kôt mẽ hwȳr ixwryk kênã. Jakamã kot paj arí mẽ kãm amnhã grônh kôt amnhã gõ nẽ

arī mē kām xa nhūm mē ixpī. Nom kot paj akupȳm ixtīr. Mēhō koja tanhmā ixtō nē ixpīr o ixpī? Nà koja mēhō ixpīr o ixpīr kēt nē. Inhīpēēxà nhŷ hā kot paj nhŷrmā ã amnhī nhīpēx anē nē akupȳm ixtīr. Anē.

Nhūm pre ã Jejus mē kām amnhī jarēnh anē.
¹⁹ Hāmri nhūm Ijaew tee ri ã kot amnhī jarēnh anhŷr ã kuma nē kē axte axpēn kwȳm ri tanhmā harēnh to ho kuhē. ²⁰ Nē kamā mē hkwȳjaja harēnh o:

—Tk. Kwa mē mar kēt nē. Satanasti nhŷ hā na hte htŷx ri ã mē pamā amnhī jarēnh anhŷr o pa. Anē.

²¹ Hāmri nhūm mē hkwȳjaja mē kuma nē mē kām:

—Nà kot anhŷr kēt. Xà na htem Satanasti nhŷ hā ã kapēr mex anē nē ã mē no hkre xwȳnhjē ho mex anē? Nà kot anhŷr kēt. Satanastija ukaprīre hā. Anē.

*Ijaew nhō pahijaja kot Jejus kaga hā mē harēnh
 Juāw 5.18, 8.59*

²² Tā nhūm ra amgrà hapēx pa mē ixpē Ijaew akupȳm krī pē Jerujarē kamā axpēn wȳr akuprō. Axte mē ixte mē ixtīn kaxyw axpēn wȳr akuprō. Amnepēm mē inhīgētjaja kot akupȳm Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixtre ho mex pa nē ho Tīrtūm wȳr mā hamaxpēr nē hā ixtīn ã arīgroja ã pa mē hwȳr akuprō. ²³ Hāmri nhūm Jejus ma mē ixtō Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixtreta wȳr tē no ãm hwȳr àr kēt nē. Æm ixtre hpu hā kahē xà kape hā ri pa. Mē kot kām: “Pahi finat Sarumāw pa xà” anhŷr xwȳnhhta kamā ri pa. ²⁴ Hāmri nhūm kē ra mē

inhō pahijaja omu nē hā akuprō nē hēx rom kām kapēr nē kām:

—Kwa tokyx aprī hā mē inhmā amnhī jarē. Xà apē Tīrtūm Kra na ka nà? Xà ka na pre Tīrtūm mē ixkaxyw axām? Kwa aprī hā mē inhmā amnhī jarē pa mē ama. Mon ka hte aprī hā mē inhmā amnhī jarēn kêt nē? Na pa mē tee ri ate amnhī nhīpēx ā apumu nē akukamā ijamaxpēr rūnh kumrēx o ri ixpa. Xà ãm hāmri apē Tīrtūm kot mē ixkaxyw axām xwÿnhna na ka? Anē.

²⁵ Hāmri nhūm mē kām:

—Tk. Ra ixte mē amā amnhī jarēn xohtō htā ka mē inhma nē ãm inhma. Na pa hte xatā Inhīpēêxà nhÿ hā mē amā mē ate aa mēmoj pumunh kêt kwÿ ho anhÿr o ri ixpa ka mē ja hā ixpumu nē ãm ixpumu nē ixfköt ajamaxpēr kêt nē. ²⁶ Mē apē ixfkwy hkêt jakamā na ka mē ixfköt ajamaxpēr kêt nē. Te mē apē ixfkrit ôwéhti pyrà kêt. ²⁷ Ixfkwÿjaja na te ho ôwéhti kot hamār xwÿnh kapēr mar nē hköt ri pata pyrà nē ixkapēr ma nē ixfköt amnhī nhīpēx o pa. Ixpē mē õ pahihti hā mē kot ixpumunh mex jakamā na htem ixfköt amnhī nhīpēx mex o pa. Ixte ja hā mē omunh mex nē. ²⁸ Koja mē nhÿrmā htyk tā no ãm ixfkukwak ri akupÿm htñr hāmri nē Tīrtūm mē wa ixri htñr tūm nē pa ho pa nē aa hapêx kêt nhūm mēhō ixfpē mē utar kêt nē. Te inhīhkra hpo nhīpôk ri mē hkrī nhūm te mē hā inhīhkra pikamÿr pyrà nhūm mēmoj tee ri ixfpē tanhmā mē ho hprām kapry. ²⁹⁻³⁰ Inhīpēêxà tām kot inhmā mē õr kēnā. Hihtyx o kot mē piitā mē hakrenh par jakamā koja mē inhīhkra po nhīpôk ri hkrī nē māänēn Inhīpēêxà nhīhkra hpo nhīpôk ri hkrī. Te ixfpē Inhīpēêxà Tīrtūm pyrà jakamā mēhō

kot wa ixpē wa inhīhkra rūm mē utà? Nà amrakati kumrēx.

Anhŷr o mē kām amnhī jarē. ³¹ Hāmri nhūm mē te kēp Tīrtūm pyràk ã amnhī jarēnh ã kuma nē kamā gryk tŷx nē. Hāmri nē kot kēn o htak kaxyw ra kaxyw hkwŷ kawrâ ho ri hprōt. ³² Hāmri nhūm amnhī tā mē omu nē mē kām:

—Kwa ra ixte Inhīpêêxà nhŷ hā mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kêt kwŷ ho anhŷr rax o ixpa. Jao tanhmā mē ho mex to pix o ri ixpa. Tā ka mē axtem nē ã inhīpêx anhŷr kaxyw. Anē.

³³ Hāmri nhūm mē kām:

—Nà ã ate amnhī nhīpêx anhŷr ja mŷrapê hkêt. Kêt apê mē inhīo htā ri axtem nē te apê Tīrtūm pyràk ã amnhī jarēnhja mŷrapê na pa mē kēn o atak kaxyw. Na pu htem ã amnhī jarēnh anhŷr o papa hkêt nē. Anē

³⁴ Hāmri nhūm mē kām:

—No ām hāmri ixte ã amnhī jarēnh anhŷr kēnā. Tanhmā na Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kot ja jarēnh to wehe? Na pre Tīrtūm Ijaew nhō pahijê mā kapēr nē mē kām:

E mē ate inhŷ hā mē ho amnhīptar jakamā te mē apê pa ixpê Tīrtūm pyràk.

Anhŷr o kot mē harēnh. ³⁵ Ām hāmri na Tīrtūm kapērja. Tām kot ã mē harēnh kot anhŷr. Mē kot ï hā mē kām kapēr jakamā te mē kēp uràk ã mē harēnh anhŷr kēnā. ³⁶ Tā tām kot ã mē harēnh anhŷr tā hpānhā mē akaxyw pa ixpê Kra hā ixām nē mē awŷr inhmēnh nhūm ixwryk nē ixpê Kra hā amnhī jarēnh tā ka mē ja hā inhma nē ām inhma nē ixfôt ajamaxpēr kêt nē. Kwa mon ka mē ja hā ixpumunh nē ixfôt ajamaxpēr kêt nē? ³⁷ Kot

paj Inhīpēêxà mē wa ixàhpumunh kôt mē amā aa mē ate mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr kêt ka mē ja hā ipumu nē mē rī kam nē māmrī ixfot ajamaxpēr kêt nē. ³⁸ Mē amā ixkapēr mar prām kêt tā kwa ixte Tīrtūm pyrà nē aa mē ate mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr ã ipumu nē Inhīpēêxà mē wa ixte amnhī nhīpēx tipxi hkôt ajamaxpēr. Anē.

³⁹ Hāmri nhūm mē kuma nhūm ja mē kēp omnuj tȳx nē. Te kot Tīrtūm pyràk ã amnhī jarēnhja nhūm mē kēp omnuj nē. Jakamā nhūm mē ra kot unēnh nē ixfre rūm ho kator nē kapōt ã mēnh nē kēn ho htak kaxyw nhūm kē axte mē kēp akunok nē ma nhȳhȳm tē.

Jejus kot Jotāw nhīhkjē hā ri pa hā harēnh

⁴⁰ Tā nhūm Jejus ma tē nē pyhti pē Jotāw ã rē. Pa mē hkôt ri ipa ho ipa xwȳnhjaja ma hkôt mō. Finat Juāw Paxis kot Tīrtūm mā wam mē hkra kumrār o pa xāta wȳr. ⁴¹ Hāmri nhūm mē ohtō nē mē ixwȳr mra nē Jejus kapēr ma nē kot tanhmā amnhī nhīpēx to hā omunh o kuhē. Hāmri nē hā tanhmā axpēn mā kapēr to nē axpēn mā:

—Kwa ām hāmri na pre finat Juāw Paxisja mē pamā Jejus jarēnh o pa. Aa kot mē pamā mē pahte mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr kêt tā ām xatā hkukamā mē pamā harēnh o pa. Kēp Tīrtūm Kra hā Juāw rom hihtȳx o hihtȳx ã harēnh o pa. Nē Tīrtūm kot mē pakaxyw ām xwȳnh ã nhūm mē pamā harēnh o pa. Nà ām hāmri na pre ã mē pamā harēnh anē. Anē.

⁴² Hāmri nhūm mē ohtō nē amnhī kaxyw Jejus kôt hamaxpēr nē hkôt amnhī xunhwȳ.

11

*Rajare htik jarēnh
Juāw 5.21-29, 6.40*

¹ Rōm nhūm krī pē Petān kamā mēhō my pē Rajareja ra à htìx nē nō. Na pre htōx wa hamēxkrut. Hō kēp Matre nhūm hō kēp Marir. ² Marir na pre kormā arīgro hō hā kot Jejus o mex kaxyw mē hkuxwaxà ho hkuxwa nē amnhī kī ho hpar pōnh kaxyw. Nom kormā. Jakamā nhūm wa hkamyja wa kēp à htìx nē nō. ³ Hāmri nhūm wa tee ri hkukamā hamaxpēr nē ma krī hō hwȳr Jejus wȳr mēhō mē nhūm ma hwȳr tē. Nē hwȳr pōj nē omu nē kām:

—Pa Pahihti. E ot pa awȳr tē. Na ra amā akrāmnhwȳ japē htìx xwȳnhata à htìx nē nō nhūm htōx wa tee ri hkukamā hamaxpēr nē awȳr inhme pa tē. Kwa tokyx pu ma hwȳr tē ka akupȳm wa kām ho mex nà? Anē.

⁴ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Nà à htìx nē nōr tā koja akupȳm mex. Mē kot akupȳm mex ã harēnh mar hāmri nē Tīrtūm mē wa ixtā hpijaàm nē wa ixihtìx o wa ixihtìx ã wa ixpumunh kaxyw na ã à htìx nē nōr anē. Nē pa ixpē Tīrtūm Kra hā akupȳm ho mex ã ixpumunh nē ixtā hamaxpēr kaxyw na ã à htìx nē nōr anē. Anē.

⁵ Na pre Jejus kām Rajare mē htōx wa mē hapē nē. ⁶ Tā à htìx ã harēnh ma nē hwȳr mōr tokyx anhȳr kêt nē. Pa mē arī amnhīm hikranh xà kamā ri ixpaja o ixtā axte apkati axkrut. ⁷ Hāmri nhūm rī kormā hwȳr nojarēt nē mē inhma:

—E ma pu mē jarāhā akupȳm Jutej kamā Rajare hwȳr mō nē omu. Anē.

8 Hāmri pa mē tee ri ja hā kuma nē kām:

—Kwa ham mē panhō pahijaja kot kēn o atak o apīr mā tā ka ra akupŷm mē hwȳr akrà. Kwa pu mē hwȳr pamōr kêt nē nà? Anē.

9 Hāmri nhūm mē inhmā:

—Nà koja mē kormā tanhmā ixto hkêt nē. Kormā ixte Tīrtūm mā tanhmā amnhī nhīpêx to jatur xàm mēnhre hā. Te ixte kormā arīgro hā ixrīt mex nē ixpa pyrà nē kormā Tīrtūm kot mēmoj tā inhmā karō xà hkôt pix mā tanhmā amnhī nhīpêx to ho ri ixpa. **10** Tā kot paj hatur xàm kumē nhūm te myt ḥr nhūm ra kamàt kô pyràk nhūm mē rī kormā tanhmā ixto nē ixpī. Jakamā e ma pu mē hwȳr. Koja mē tokyx tanhmā ixto hkêt nē. Anē.

11 Hāmri nē mē inhmā Rajare jarēnh o:

—Na mē pahkràmnhwȳ Rajareta ra gōr nē nō. Tā kot puj mē ma hwȳr mō pa kumra. Anē.

12-13 Ra htyk ã omunh tā ã mē inhmā harēnh anē. Pa mē kuma nē ixtŷx ho ãm õt nē nōr ã hkamnhīx nē kām:

—Kwa mān ra akupŷm amnhī kām hamak o mōr jakamā na ra amnhī krit nē gōr nē nō. Kwa pu mē awjanā nē hwȳr pamōr kêt nē nà? Anē.

14 Hāmri nhūm mē inhma nē hprī hā mē inhmā harē nē mē inhmā:

—Nà na pre ty. **15** Nom kormā à nē hikwŷta ã na pa hwȳr inhmōr kêt nē. Tā kot paj ma hwȳr mō nē hā mē amā ixàhpumunh tŷx ã amnhī to amnhīrīt. Ka mē ja hā ixpumu nē amnhī kaxyw ixkôt ajamaxpēr tŷx o ri apa. Æ mē ate amnhī nhīpêx anhŷr kaxyw na pa kormā à nē nōr ã hwȳr inhmōr kêt nē. E ma pu mē hwȳr. Anē.

16 Hāmri nhūm mē inhīō pē Tomas pihipohti tee ri ā kapēr anhŷrja ā kuma nē mē inhmā:

—Tōe ma pu mē hkôt. Kê mē mamrī hkôt mē pahto hpimrāàtā mē panhīmex pa ri. Anē.

17 Tā pa mē ma hkôt mē hwŷr mō nē ra Rajare nhō krī hwŷr ixpôx o mō hāmri nē harēnh ma. Ra htyk nhūm mē kot haxàr ā arīgro pē kwat ā harēnh ma. **18-19** Nhūm Matre mē Marir wa hkamy ho hamak xàj arī mŷr o hkri. Jakamā nhūm Ijaew kwŷjaja Jerujarē rūm ma wa hwŷr mra. Mē kot wa kām kapēr nhūm tokyx akupŷm tām wa hkra kaxyw nhūm mē wa hwŷr mra. Wa ò krī pē Petānja Jerujarē hwŷr ām 3 kirōm pix jakamā nhūm mē ma wa hwŷr mra nē wa kuri wa kām kapēr o hkri. **20** Rōm nhūm Matre Jejus hpôx o mōr ā harēnh ma nē kānhmā xa nē man mē ixfutā tē. No nhūm Marir arī mŷr o nhŷ nē hkôt htēm kêt nē. **21** Hāmri nhūm Matre mē ixfutā tē nē mē ixfaxpa nē Jejus pumu nē mŷr kamā kām kapēr nē kām:

—Hêxta gâà nē Pahihti. Na pre ra wa ixfamy wa ixpê ty. Kop apu jar mē ixfot ri apa ronhŷx pre htyk kêt nē. Xê mon ka pre we tokyx mē ixwŷr atêmre hkêt nē? **22** Tā na pa arī akôt ijamaxpēr tŷx nē. Kot kaj mēmoj tā tanhmā Tirtum wŷr to nhūm ama nē tanhmā amā mēmoj to. Ra ixte ja hā apumunh mex kēnā. Anē.

23 Hāmri nhūm Jejus kuma nē kām:

—Kwa tee ri ajamaxpēr nē akaprī hkêt nē. Koja akamy akupŷm war amā htîr kām ga. Anē.

24 Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Ma koja anē. Nhŷrmā Tirtum kot mē piitā akupŷm mē ho htîr xà hā arīgrotā ā koja akupŷm htîr. Anē.

Kamy akupŷm htîr ã harênh mar tâ Jejus kot akupŷm ho htîr tokyx anhŷr ã hkamnhix kêt nê ã kâm kapêr anê.

25-26 Jakamâ nhûm kâm:

—Nà pa na ixpê akupŷm mĕ ho mĕ htîr xwŷnh. Jakamâ mĕ kot amnhî kaxyw ijkôt hamaxpêr nê ijkôt amnhî xunhwŷr xwŷnhjaja koja mĕ htyk tâ koja mĕ hkarõ Tirtûm mĕ wa ixri htîr tûm nê mex nê pa ho pa. Xà ate ja kaxyw ijkôt ajamaxpêr tŷx nà? Anê.

27 Hämri nhûm Matre kuma nê kâm:

—Xê nhûm. Apê Tirtûm Kra hă na pre mĕ ixkaxyw axâm. Ka na pa htem amnhî wŷr akâm ijamat o ixpa. Anê.

Hämri nhûm Jejus kâm:

—Nà ãm hämri na ka ã ijarênh anê. E ma akupŷm tê nê atôx mă anê kê tokyx man ixwŷr tê pa omu. Anê.

28 Hämri nhûm kuma nê ma akupŷm tê. Hämri nê Marir wŷr axâ nê kâm Jejus jarê. Kôt mĕ hkrî xwŷnhjê hkàx ã kâm harê nê kâm:

—An xê hämri amŷr kêt nê. Na ra mĕ pajahkre xwŷnhta hpôx o mō nê mûtar nhŷ nê atâ karõ. Anê.

29 Hämri nhûm kuma nê kànhmâxa nê ma mĕ ixwŷr htêm kurê kumrêx. **30** Hämri pa mĕ kormâ krîm ixpôx kêt nê. Arî Matreja Jejus wŷr htêm xâ kamâ arî ijkri. **31** Jakamâ nhûm Matre ma tê nê Marir mă Jejus jarê nhûm kato nê man mĕ ixwŷr tê. Hämri nhûm Jerujarê rûm wa hwŷr mĕ mrar xwŷnhjaja omu nê htyx kot hkamy hă pika pumunh nê mŷr kaxyw htêm ã hkamnhix nê man hkôt mra. **32** Hämri nhûm Marir mĕ hkukamâ mĕ

ixwŷr tē nē Jejus pumu nē hpar pê tēm nē kām kapēr pê hipô nē mŷr o nhŷ. Nē kām:

—Hêxta gâà nē Pahihti. Na pre ra wa ixkamy wa ixpê ty. Kop apu jar mē ixkôt ri apa ronhŷx pre htyk kêt nē. Hô mon ka pre we tokyx man mē ixwŷr atêmre hkêt nē? Anē.

³³ Hâmri nhûm Jejus kuma nē mŷr ã omu. Nē hkôt mē mrar xwŷnhaja mē mŷr ã mē omu nē kām mē hkaprî nē. ³⁴ Hâmri nē mē kām:

—Nhŷri na ka prem haxà? E mē hwŷr ixto tē pa omu. Anē.

Hâmri nhûm mē kuma nē ma hâ pyka hwŷr mē ixto mō ³⁵ nhûm Jejus mē urâk nē hwŷr mŷr o tē ³⁶ nhûm mē ja hâ omu nē axp n m :

—Kwa m n k m hap  ht x. H  na ho ama n  hwŷr mŷr o t . Anē.

³⁷ Nom nhûm m  hkw jaja axtem n  m  k m:

—Tk. Ra kot no hkre xw nhhta o mex t  mo na we tokyx man korm  ht r ri hwŷr ht m n  omunh n  akup m ho mex k t n ? Anē.

Jejus kot akup m Rajare ho ht r ã har nh

³⁸ T  pa m  ra k n kre kam  m  kot Rajare jax r x ta w r ixp x o m  nhûm Jejus hkapr  n  hwŷr t  n  omu. Nhûm prem ra k n rax o hitom ³⁹ nhûm omu n  m  k m:

—E m  akw jaja nh m inhm  n  kah  x  m . An .

Hâmri nhûm Matre kuma n  tee ri hamaxp r n  k m:

—X  ma Jejus. M  ri ã anh r k t n . Ra htyk ã ar gro k p 4 k n . M n ra hkat k n  hkro ht x kumr x. An .

⁴⁰ Hâmri nhûm kuma n  k m:

—Kwa ri ã ajamaxpēr anhŷr kêt nẽ Matre. Na pa ra amã ixkapēr nẽ amã ixkapēr o: “Kot kaj amnhĩ kaxyw ixbôt ajamaxpēr tŷx nẽ. Hã kot kaj Tîrtûm mẽ wa ixihtŷx o wa ixihtŷx xâja pumu.” Anhŷr o amã ixkapēr. Jakamã kwa ja kaxyw Tîrtûm mẽ wa ixbôt mân ajamaxpēr tŷx nẽ hkêt wehe. Anẽ.

Hâmri nhûm kuma nẽ kâm:

—Ma ãm hâmri na ka inhma akapêr. Ma kot paj kaxyw war amã ijamaxpêr tŷx nẽ. Anẽ.

⁴¹ Rôm nhûm mẽ kâm nhâm kën jakwa kre kahê xà mẽ. Hâmri nhûm Jejus Tîrtûm mân amnhĩ jarênh kaxyw kànhmã kaxkwa hwŷr rít nẽ kâm:

—Pa Papaj. Nà na pa hte tanhmã mêmôj tâ awŷr to ka inhma nẽ tanhmã inhma mêmôj nhîpêx to. Amex o amex Papaj. ⁴² Na ka hte ã inhma amnhĩ nhîpêx anẽ. Tâ pa jajê noo mân ã amã ixkapêr anẽ. Ate inhmar nẽ tanhmã Rajare hto nhûm mẽ kot ja hâ ixpumunh nẽ ixte anhŷr hâ pix mân tanhmã amnhĩ nhîpêx to ho ri ixpa hâ ixpumunh kaxyw. Nẽ ka ate mẽ hwŷr inhmeñh ã apumunh kaxyw. Anẽ.

⁴³ Nhûm pre ã Tîrtûm mân kapêr anẽ. Hâmri nẽ kŷx pê Rajare mân kapêr nẽ kâm:

—Pa Rajare. Kwa tokyx kànhmã nhŷ nẽ amnê mẽ ixwŷr tê nẽ akato. Anẽ.

⁴⁴ Puh nhûm akupŷm htûr nẽ hkupu xà râhâ tê nẽ mẽ ixwŷr kato nẽ xa. Arî hkuk nẽ îhkra nẽ hpar kupu râhâ mẽ ixwŷr kato nẽ xa. Hâmri nhûm Jejus mẽ kâm:

—Kwa mẽ atô nê kupu xà hpôt kê ma akupŷm õrkwŷ hwŷr tê. Anẽ.

⁴⁵ Hâmri nhûm mẽ kot Marir mẽ Matre wa hwŷr mrar xwŷnh kwŷjaja ã Jejus kot Rajare nhîpêx

anhŷr ã omu nẽ amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwŷr kurê kumrëx. ⁴⁶ Nom nhũm mẽ hkwŷjaja axtem nẽ omu nhũm ja mẽ kêp omnuj nẽ. Jakamã nhũm mẽ ma Parijew nhõ xwŷnhjê hwŷr mra nẽ mẽ kãm harë.

Mẽ kot Jejus pĩ ã amnhĩ grônh

Matêwre 26.1-5; Makre 14.1-2; Rukre 22.1-2

⁴⁷ Hämri nhũm Parijew nhõ xwŷnhjaja tee ri Jejus kot akupŷm Rajare ho htîr ã harën h ma hämri nẽ patre krâhtûmjê mẽ amnhĩ wŷr mẽ inhõ juisti ho akuprō nẽ axpën mã Jejus o kapêr punuj pê hã axpën mar o hkrî. Hämri nhũm měhõ mẽ kãm:

—Kwa tanhmã kot puj mẽ ho? Na ra mẽ kãm měmoj pumunh kêt kwŷ ho anhŷr rax o pa. ⁴⁸ Kot puj mẽ ãm omu nẽ tanhmã ho hkêt nhũm mẽ pahkwŷjaja kot ã amnhĩ nhípêx anhŷr ã omu nẽ htŷx ãm hämri ã kot amnhĩ nhípêx anhŷr ã hkamnhix. Hämri nẽ amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpêr nẽ hkôt amnhĩ xunhwŷ. Jao ra amnhĩ kaxyw kêp mẽ õ pahihti hã ãm. Koja mẽ ã amnhĩ nhípêx anẽ nhũm Rõm kamã pahihtija mẽ kot kator nẽ hpänhã Jejus xãm ã harën h ma. Hämri nẽ gryk xaj mẽ pahwŷr õ pôristi hkwŷ rẽ nhũm mẽ pahwŷr mra nẽ mẽ panhímex pa nẽ Tirtûm nhörkwŷ grành pa. Kwa tanhmã kot puj wem tokyx amnhĩ nẽ ho? Anẽ.

⁴⁹ Hämri nhũm Kajpas mẽ kãm kapêr. Kajpasja na pre amgràja kamã kêp měo patre nhõ pahi maati. Jakamã mẽ kãm:

—Nà na pa ra ijamaxpêr. Kwa mẽ inhma. ⁵⁰ Nà kot puj mẽ hpîr tokyx anẽ kê tapxipix ty pu mẽ arî mýrpê pahpiütâ pajamakêtkati nẽ ri papa. Anẽ.

⁵¹ Nhūm pre ã mē kām kapēr anē. Nom amnhī krā hkōt ã mē kām kapēr anhŷr kêt nē. Arī kēp mēō patre krāhtūmjē nhō pahi maati jakamā Tīrtūm nhŷ hā Jejus kot Ijaew nē tykja kukamā ã harēnh anē. Nom ja hā amnhī pumunh kêt nē. ⁵² Na pre Jejus mē ixpē Ijaew pix nē htyk kêt nē. Krī piitā hkōt Tīrtūm krajē nē na pre ty. Mē piitā mē kot axpēn to hkwŷ nē ri axpēn to pa kaxyw na pre mē nē ty. ⁵³ Hāmri nhūm ã Kajpas mē kām kapēr anē nhūm mē inhō pahijaja kuma nhūm ja mē kām mex nē. Jakamā nhūm mē kot tanhmā Jejus ã àmnênh to nhūm mē kot mē kām tanhmā hpîr to kaxyw ã axpēn mar anhŷr o pa. ⁵⁴ Jakamā nhūm Jejus axte mē noo mā ri pa hkêt nē. Hāmri ma krī pē Epraī hwŷr ma mō. Pa mē hkōt ixpa ho ixpa xwŷnhjaja ma hkōt ixpa. Epraïja kapôt ã krī na pre. Jakamā pa mē ma hwŷr mō hāmri nē kamā ri ixpa.

⁵⁵ Tā nhūm arīgro pē Pasja ra ahtēp o mō. Am-nepêm finat Mojes kot Ejit rūm mē panhīgêtjē kator mā hamaxpēr kaxyw na pa pre htem hā ixkīnh kaxyw Pas ã Jerujarē hwŷr akuprō. Na pa pre htem hwŷr pōj nē kamā Tīrtūm noo mā mē inhmex kaxyw tanhmā amnhī nhīpêx to.

⁵⁶⁻⁵⁷ Jakamā nhūm ra Ijaew ohtō nē ma Jerujarē hwŷr pa. Nē kām Jejus pumunh prām xàj Tīrtūm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre wŷr mra nē hwŷr agjē nē kamā hapēr nē axpēn mā:

—Kwa nok? Xà koja mē hpakīnh wŷr mōr kêt nē nà? Anē.

Nhūm Parijew nhō xwŷnhjē mē mē inhō patre krāhtūmjaja haxwŷja hapēr o kuhê. Nom mē kot axtem nē unē nē haxàr kaxyw. Jakamā mē kām hā karō nē mē kām:

—E kēr ka mē nhÿri Jejus pumu nē man mē ixwÿr mra nē mē inhmā harënh kurê kumrëx. Anē.

12

Marir kot Jejus kuxwa hā harënh

Matêwre 26.6-13; Makre 14.3-9; Rukre 7.36-50

¹ Tā nhūm ra Pas wÿr apkati grêre. Ra hwÿr apkati kêp 6. Jakamā pa mē ma akupÿm krī pê Petān wÿr Jejus kôt mō. Jejus kot akupÿm Rajare ho htîr xwÿnhta mē õ krī hwÿr pa mē akupÿm mō nē Rajare nhôrkwy hwÿr pôj nē mē hwÿr agjê. ² Hämri nhūm mē Jejus pumu nē hkînh nē. Nē mē inhmā mêmoy mex nhîpêx pa mē ixâpkur o ixkrî. Nhûm Rajare haxwÿja mē ixkutâ apkur o nhÿ. Nhûm htôx Matre mē inhmā mêtô ho pa nē mêtî hā unhwÿr o xa. ³ Hämri nhûm wa htôx Marir Jejus kukamâ tanhmâ hamaxpêr to nê hamaxpêr o:

—Ma kot paj tokyx mē kot mē ixpê hpîr kukamâ mē hkuxwaxâ ho hkuxwa. Anē.

Hämri nê kàx rax kâm mē hkuxwaxâja py nê o tê. Ra rit kahti hkôt hitep xà nhûm kupy nê hwÿr o tê. Mê kot mêmô htwÿm o mē hkuxwaxâ mex nhîpêxja na pre hâ kàxpore xohtô rax kumrëx. Jakamâ nhûm kupy nê Jejus wÿr o tê nê hpar ã hkapîr pa nê amnhî krâ hkî ho hpar grâ ho nhÿ nhûm ra ixkre kuxwa htÿx kumrëx. ⁴ Hämri nhûm mē inhîo pê Jut Kariotja. Kot kormâ mêt îhkram Jejus nhôr mât xwÿnhta tee ri ã kot amnhî nhîpêx anhÿr ã omu nhûm ja kêp omnuj nê ⁵ nhûm mêt inhmâ:

—Tk. Kwa pêr mêt hkuxwaxâ hâ kàxpore xohtô rax kumrëx tâ nhûm ri axtem nê Jejus par ã hkapîr pa. Mo na ma o htêm nê ho wêñê nê hpânha

kàxpore ho rax nē hpŷr nē ho mē kēp amrakati xwŷnhjê nhîpêx kêt nē? Kot ho w n  ronh x hp nh  k xpore ho rax kumr x n  kupy n  ho m moj japr r rax o rax. T  axtem n  amar  Jejus par   hkap r pa. An .

⁶ Te k m m  k p amrakati xwŷnhj e jap  pyr k t  k m m  hap  hk t.  m h x rom   kap r an . Na pre hte m  inhm  m  ixk xpore jam  n  m  ixk t m  inhm  ham r o pa. Nom t h  axtem n  m  ixp  hkw y ho ahk  n  ho amnh m m moj japr . Jakam  Marir kot m  hkuxwax  ho hap  par   omu n  tee ri hp nh  k xpore rax m  hamaxp r n  kam  gryk n    m  inhm  kap r an . ⁷ H mri nh m Jejus amnh  t  hamaxp r   omu n  k m:

—Tk. Kwa tanhm  k m akap r to hk t n . Ixtyk nh m m  kot ixkuxwa hkukam  na   inh p x an .

⁸ Na hte m  k p amrakati xwŷnhjaja m  ak t pa r h  n . Ka m  am  m mo ar igro h  tanhm  m  ho ajuta hto hpr m n  r  m  ho ajuta n  m  k m m moj g . No k t pa kot paj ri m  ak t ixpa ka m  ixto mex ry ho apa hk t n . Kot paj tokyx m  apiit  m  are. Jakam   m h mri na   inh p x an . An .

Patre kr ht mjaja kot Rajare h  amn nh   har nh

⁹ R m nh m Jerujar  nh o xwŷnhjaja ra Jejus Pet n w yr hp x   har nh ma n  kot omunh m  ma hw yr mra. No  m tapxipix pumunh m  hw yr mrar k t n . M  n n kot akup m ho ht r xwŷnhta pumunh m  nh m m  ma hw yr mra. ¹⁰⁻¹¹ Na pre ra Ijaew oht  n  Jejus kot akup m Rajare ho ht r   har nh ma h mri n  m  inh  patre kaga n  Jejus k t amnh  xunhw y. Jakam  nh m patre kr ht mjaja tee ri ja h  m  omu n  axp n m :

—Nà kot puj mē Jejus pix pīr kêt nē. Kot puj mē määñen hñkot Rajare pī hñmri nhñm wa hixi hamē mē kēp hapēx japēr. Anē.

Jejus kot Jerujarē hwÿr àr ã harënh

Matêwre 21.1-11; Makre 11.1-11; Rukre 19.28-40

¹²Tā nhñm apkati nhñm Ijaew Jerujarē kamā mē hñkñhja kryx nē Jejus ra mē hwÿr àhtêp o mōr ã harënh ma. ¹³Hñmri nē axpēn mā:

—Kwa ma pu mē mō nē pō hkwÿ jakà nē kutā ho mra. Anē.

Hñmri nē hkwÿ jakà nē hamÿ nē ma kutā ho mra. Hñmri nē ra hkaxpa nē omu nē hñkñh nē. Nē kām:

Pa. Nà ãm hñmri na ka mē ixwÿr mō. Tîrtûm na pre mē ixwÿr amē ka ã amõr anē.

Tîrtûmja mex o mex. ãm hñmri na pre mē ixwÿr amē.

Kot kaj mē inhõ pahi hpñnhã mē ixto amnhñptär o ri apa. Anē.

¹⁴Hñmri nhñm Jejus nhÿri jumñnre pumu nē hwÿr tē nē hã nhÿ nhñm mē pimrâatä ma akupÿm Jerujarē hwÿr mō. Tîrtûm kapér ã kagà htûm ra kot ja jarënh kot:

¹⁵Pa Jerujarē nhõ xwÿnhjaja. Kwa mē tee ri amnhñ kukamā ajamaxpér ho amā ma hkêt nē.

Ota mē anhõ pahi nyw ra mē awÿr jumñnre hã nhÿ nē hpôx o tē. Anē.

¹⁶No Jejus kôt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjaja pa mē ã kot amnhñ nhñpêx anhÿrja ã omu nē tee ri hkukamā ijamaxpér nē axpēn mā:

—Kwa mo na ri ã amnhñ nhñpêx anē nē jumñnre hã nhÿ nē mē hkôt mō? Anē.

Tā nhūm arīgro hō hā ty nē akupȳm kaxkwa hwȳr api pa prem hā omu hāmri nē kormā Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot hkukamā ā harēnh kot anhȳrja mā ijamaxpēr kurē kumrēx. Hāmri nē axpēn mā harēnh o:

—Kwa ām hāmri na Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ra ā Kraja jumēnre hā ūr nē mē hköt mōr ā hkukamā kot harēnh anhȳrta. Anē.

¹⁷ Hāmri nhūm Jejus kot Rajare mā kapēr pē akupȳm ho htīr ā omunh xwȳnhjaja arī nhām mē hkwȳjē mā ujarēnh o pa. ¹⁸ Nhūm mē kuma nē ma Jejus wȳr omunh mā mra. ¹⁹ Hāmri nhūm Parijew nhō xwȳnhjaja tee ri ja hā mē omu nē axpēn mā:

—Kwa na pu mē tee ri Jejus nē mē kām pakapēr kaprȳ nhūm mē pamar kêt nē ra piitā hköt amnhī nhīpēx o pa. Kwa nà. Anē.

Ijaew kêt xwȳnhjē jarēnh

²⁰ Tā nhūm ra Gres kwȳjaja Ijaew kôt hkīnh kaxyw ma Jerujarē hwȳr mē hköt mra nē mē īhkō hā Tīrtūm mā mex o mex ā harēnh o hköt mra. ²¹ Jakamā nhūm mē nhȳri mē inhīō pē Firipti pumu nē hwȳr mra. Firipti kēp pyka pē Garirej kamā krī pē Pesēj nhō xwȳnh nhūm Gres nhō xwȳnhjaja omu nē hwȳr mra nē kām:

—Pa. Kwa na pa mē inhmā Jejus pumunh prām nē. Tanhmā kot pa wem amnhī to nē omu nē kām ixkapēr? Anē.

²² Hāmri nhūm mē kuma nē ma Andre hwȳr mē o mra nē kām mē harē. Hāmri nē wa ma Jejus wȳr mē o mra nē kām mē harē nē kām:

—Pa Pahihti. Ota Gres nhō xwÿnhjaja kām apumunh prām nē awÿr mō. Mē pahkñhā mē kēp Ijaew kêt tā mē kām apumunh prām nē. Anē.

*Jejus kot amnhī kukamā amnhī jarēnh
Matêwre 16.24-28; māänēn Apokarip 2.10, 12.11*

²³ Hāmri nhūm Jejus mē omu nē mē kām tanhmā amnhī jarēnh to. Kot mē ohtô nē mē nē htyk nhūm mē kukwak ri Tīrtūm wa kuri htř tūm nē pa ho pa hā mē kām amnhī jarē nē mē kām:

—Nà na ra ixtyk ā arīgro hwÿr apkati grêre. Ixpê Tīrtūm kot mē akaxyw ixām xwÿnh jakamā kot paj mē apiitā mē anē ty hāmri nē akupÿm ixtř nē ma kaxkwa hwÿr akupÿm api. ²⁴ Mē axohtô nē nhÿrmā Tīrtūm mē wa ixri atř tūm nē apa ho apa kaxyw kot paj ā amnhī nhÿpêx anē. Kwa mē ā ixte amnhī jarēnh anhÿrja ma nē mē amnhī krām haxär tÿx nē ri hā apa. Te ixte mēmo hy kot amnhī nhÿpêx pyràk. Na htem pikap hagjé nhūm te htyk pyrà nē pika kaxwÿnh kām hikwÿ. Tā gaa nē higröt nē hprêk nē ô. Nē ô rax kumrêx. Hyja pyxire nē hikwÿ htā kamā ô rax kumrêx. Nom koja mē hkre hkêt nē nhūm ô hkêt nē. Na hte ā mēmo hyja amnhī nhÿpêx anē. Ja pyrà nē kot paj mē anē ixtyk kêt nē te mē kot mēmo hy hkre hkêt nhūm hprêk nē ô hkêêta pyràk ka mē ixfukwak ri Tīrtūm mē wa ixri atř tūm nē apa hkêt nē. Jakamā kot paj mē anē ty nhūm mē ijaxà. Hāmri pa akupÿm ixtř ka mē axohtô nē ixfukwak ri wa ixri atř tūm nē apa ho apa.

²⁵ —Nē koja mē ixpī pa mē anē ty. Tā mē ate ixkôt amnhī nhÿpêx o apa xwÿnhjaja. Koja mē ixtā mē apar mā tā kwa kér ka mē atyk pymaj ixfaga

hkêt nē. Kwār mē māmrī tanhmā ixtā mē ato ka mē nhýrmā Tírtūm mē wa ixri axte amnhī xà kamā ajamak kêt kumrēx nē atīr tūm nē amex nē apa ho apa. No kot kaj mē ixfñnhā jar amā amex pix prām hāmri nē nhýrmā wa ixri atīr tūm nē apa hkêt nē.

26 Kot kaj mē ã ixfñkot amnhī nhýpêx anhýr o ri apa hāmri nhūm mē kot inhýpêx pyràk o mē anhýpêx. Hāmri ka mē nhýrmā ma ixfñkot kaxkwa hwýr api nē kamā ixri atīr tūm nē apa ho apa. Hāmri nhūm Inhýpêêxà ixtā mē apumu nē mē ato mex kumrēx. Anē.

*Tírtūm kot Jejus mā kapēr ã harênh
Matêwre 3.17, 17.5*

27 Tā nhūm Jejus tee ri amnhī kukamā htyk mā hamaxpēr nē hkaprī htýx nē. Nē hkôt mē ixpa ho mē ixpa xwýnhjê mā amnhī jarē nē mē inhmā:

—Hêxta waa nē. Na pa tee ri amnhī kukamā ijamaxpēr. Nē tee ri amnhī xà htýx kamā ijamak kukamā ijamaxpēr pê ra amnhī kamā ixkahak nē. Nom ixte pika piitā hkôt mē kot ixfñkot amnhī xunhwýr xwýnhjê nē ixtyk kaxyw ixwrýk kēnā. Jakamā kot paj Inhýpêêxà kot mē kêp ixpytar kaxyw tanhmā amnhī to hwýr to hkêt nē. Anē.

28 Hāmri nē hpânhâ Hipêêxà mā kapēr nē kâm:
—Pa Papaj. Æm mēmoj pixi na inhmā hprām. Kê mē piitā ixfñkukwak ri amex o amex ã apumu. Ja na kêt inhmā hprām týx kumrēx.

Anhýr o Tírtūm mā amnhī jarē. Hāmri nhūm kuma nē kaxkwa rûm kâm kapēr. Kìxpê kâm kapēr nē kâm:

—Nà na pa pre ra ã mē kâm amnhī to amnhîrít anē nhūm mē ja hâ ixpumu. Tā kot paj axte

akukwak ri amnhī to amnhīrīt nhūm mē piitā axte inhmex o inhmex ā ixpumu. Anē.

29 Nhūm pre ā Tīrtūm Jejus mā kapēr anē. Hāmri nhūm mē kot mē ixfuri mar o kuhē xwÿnhjaja kuma no ām hprī hā kot kām tanhmā kapēr toja mar mex kêt nē. Nē htÿx ho ām mēmoj tā hkamnhīx. Jakamā nhūm mē hkwÿjaja axpēn mā:

—Kwa mo na wehe? Na mān katōtōk nā? Anē.

Nhūm mē hkwÿjaja mē kām:

—Nā na katōtōk kêt. Tīrtūm kapēr o wrÿk xwÿnh mān tanhmā kām kapēr to. Anē.

30 Hāmri nhūm Jejus mē kām:

—Nā Tīrtūm tām na inhmā kapēr. Nom pa ixte mar kaxyw inhmā kapēr kêt nē. Mē kajaja mē ate ixtā mar kaxyw na kÿx pē ā inhmā kapēr anē. Anē.

Hāmri nē mē kām:

31 —E hāmri. Kot paj tokyx mē apiitā mē ate amnhī tomnuj pānhā amnhīrer kaxyw tanhmā amnhī nhīpēx to. Jao mānēn Satanasti pē hihtÿx xà ho ijapēx. **32** Koja mē pī kahpa hā inhō pa kÿxpē ajēt. Tīrtūm kot mē awyr inhmēn tā nhūm mē ā inhīpēx anē pa ty. Jakamā koja pika piitā hköt mē ohtō nē ixköt amnhī xunhwÿ nē amnhī kaxyw inhmā hamaxpēr rāhā ho pa. Anē.

33 Mē ixte tanhmā htyk to hā harēn mar kaxyw nhūm pre ā mē inhmā amnhī jarēn anē. **34** Hāmri nhūm mē kot mē ixfuri mar o kuhē xwÿnhjaja tee ri kot htyk ā amnhī jarēnja ma nē kām:

—Kwa mē ixte amnhī wyr kamā ijamat o ixpa xwÿnhja htīr tūm nē pa ho pa xwÿnh na. Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot ā harēn kot anhÿr tā ka ā ri mē kot apīr nhūm atyk ā amnhī jarēn anē. Ate Tīrtūm kot mē ixwyr amēn xwÿnh ā amnhī jarēn

tā ã ri atyk ã amnhī jarēnh anē. Kwa xà apê mē ixte amnhī wyr kamā ijamat o ixpa xwÿnh kêt? Anē.

³⁵ Hämri nhūm mē kuma nē amnhī tā mē kām:

—Tý ixpê tām kēnā. Tā kot paj tokyx mē are. Jakamā kēr ka mē ixte arī mē akamā ixpa ri ixtköt amnhī xunhwÿ nē amnhī kaxyw ixtköt ajamaxpēr o ri apa. Te ixpê kanê hpôk pyràk jakamā na pa hte mē kām Tirtum kapēr o mē ahkre o ri ixpa. Nom kot paj kritpêm mē akôt ixpa ry hkêt nē. Jakamā kwa kēr ka mē tokyx te mē kot kanê hpôk nhîrā kamā ri mē pa xwÿnh kot amnhī nhîpêx pyrà nē Tirtum kôt amnhī nhîpêx o ri apa. Kormā mē akôt ixpa ri. Kot paj tokyx ma mō nhūm te ra kamât kô pyràk. Na hte kamât kô kamā mē pa xwÿnhjaja tee ri rít mex mā nom rít mex kêt nē. Nē mēmoj pumunh mex kêt nē. ³⁶ Jakamā kwa mē tokyx ixte arī mē akamā ixpa ri amnhī kaxyw inhmā ajamaxpēr nē ixtköt amnhī xunhwÿ. Te ixpê kanê hpôk nhūm kamā mē arít mex pyràk. Jao ixpyrà nē te mē apê kanê hpôk nhîrā mex pyràk o amnhī nhîpêx. Nē ixpyrà nē tām ri amnhī nhîpêx o apa. Anē.

Nhūm pre ã mē kām kapēr anē hämri pa mē kēp ixkato nē ma nhām mō.

Mē hkwyjaja kot Jejus kôt hamaxpēr kêt ã mē harênh

³⁷ Na pre hte Jejus mē noo mā mē kot aa mēmoj pumunh kêt kwÿ ho anhÿr rax o pa. Tā nom nhūm mē ohtô nē hā omu nē ãm hā omu nē kēp Tirtum kot mē pahwÿr mēnh xwÿnh ã hkôt hamaxpēr kêt nē. ³⁸ Nom ra mē hkukamā Tirtum nhÿ hā kapēr jarênh o pa xwÿnh pê finat Ijaisja mē hkukamā ja hā mē harē nē hā kagà. Nē hā kagà o:

Pa Pahi Maati. Nà ra ixte mē kām ajarēnh o ixpa
ryy htā no nhūm mē inhma nē ām inhma.

Nē mē kot axihtȳx o axihtȳx ã ajarēnh mar tā
no ām ajarēnh ma nē amnhī kaxyw akōt
hamaxpēr kēt nē. Anē.

³⁹ Mē kām Tīrtūm kapēr mar prām kēt jakamā na
prem māänēn Jejus kēp Tīrtūm kot mē pahwyr
mēnh xwÿnh hkōt hamaxpēr kēt nē. Nhūm pre
finat Ijaisja axte mē hkukamā ja hā mē harē nē mē
hā kagà. Nē hā kagà ho:

⁴⁰ Na pre Tīrtūmja tanhmā amnhī nē mē hkrā hto
nhūm mē hkōt hamaxpēr kēt nē.

Ra mē kot hihtȳx o hihtȳx ã omunh tā omu nē ām
omu.

Nē mē kot kapēr mar tā amnhī tomnuj kaga hkēt
nē.

Nē Tīrtūm kot mē nē mē kot amnhī tomnuj o hapēx
prām xàj hkōt amnhī xunhwyr kēt nē. Anē.

⁴¹ Kormā Jejus mē hwyr wrȳk kēt ri nhūm finat
Ijaisja hpimtir kām kot amnhī to rax kumrēx ã
omu nē hkukamā ã harēnh nē hā kagà anē.

⁴² Hāmri nhūm Ijaew krāhtūm kwÿjaja hkwÿjē
rom amnhī kaxyw Jejus kōt hamaxpēr nē hkōt
amnhī xunhwÿ. Tā Parijew nhō xwÿnhjaja kot
ã mē kot amnhī nhÿpēx anhÿr ã mē harēnh mar
pymaj ja hā amnhī to amnhīrīt kēt nē. Mē kot
Tīrtūm kapēr o mē ahkre xà hā ixkreja nē mē kator
pymaj nhūm mē kām amnhī to amnhīrīt kēt nē.

⁴³ Na prem hamaxpēr o:

—Nà kot paj ja hā amnhī to amnhīrīt nhūm mē
amnhī nē ixtomnuj nē. Hāmri nē amnhī pyrà nē
axpēn mā inhmex ã ijarēnh kēt nē.

Anhŷr o mē umaj amnhī kukamā hamaxpēr o pa. Nom Tīrtūm tām kot amnhīm mē mex ã mē harēnhja nhūm mē hkukamā hamaxpēr kēt nē.

Jejus kot Hipêêxà nhŷ hā kapēr ã harēnh

⁴⁴ Nhūm Jejus axte mē kām kapēr nē kȳx pē kapēr nē mē kām:

—Nà koja mēhō amnhī kaxyw ixfôt hamaxpēr hāmri nē ixfôt pix mā hamaxpēr kēt nē. Māänēn amnhī kaxyw kot mē awŷr inhmēnh xwŷnhja kôt hamaxpēr. ⁴⁵ Wa ixte amnhī nhîpêxja te tipxi pyràk jakamā koja mē tanhmā ixte amnhī nhîpêx to hā ixpumu nē te kot Tīrtūm kot amnhī nhîpêx ã omunh pyràk.

⁴⁶ —Nē te ixpê kanê hpôk nhūm inhîrâ kamā mē apa pyràk kaxyw na pre Inhîpêêxà mē awŷr inhmē pa mē awŷr wrŷ. Ixte kapēr o mē ajahkre ho ri mē akôt ixpa kaxyw. Jakamā koja mēhō amnhī kaxyw ixfôt hamaxpēr nē ixfôt amnhī xâm hāmri nē te kanê hpôk nhîrâ kamā rît mex o pa pyràk o amnhī nhîpêx. Jao amnhī nhîpêx nyw o amnhī nhîpêx o pa. ⁴⁷⁻⁴⁸ No mē kot ixfôpêr mar nē ãm mar xwŷnhjaja te māänēn Inhîpêêxà kapēr mar nē ãm mar pyràk. Mýrapê koja mē nhîrmâ ma kuwy hwŷr pa nē mē kot amnhī tomnuj mýrapê kamā pa ho pa. Tā no ã mē ate amnhī nhîpêx anhŷr o ri mē apa kaxyw na pa pre mē awŷr ixwrŷk kēt nē. Ixte mē ate amnhī tomnuj pânhâ amnhîrer par kaxyw na pa pre mē awŷr wrŷ.

⁴⁹ —Nē na pa hte amnhī krâ hkôt tanhmā ri mē amâ ixfôpêr to ho ri ixpa hkêt nē. ãm kot mē awŷr inhmēnh xwŷnhja nhŷ hâ na pa hte tanhmā mē amâ ixfôpêr to ho ri mē akôt ixpa. ⁵⁰ Tā mē kot

Tīrtūm kapēr mar nē amnhī kaxyw hköt hamaxpēr xwÿnhjaja koja mē nhÿrmā wa ixri htīr tūm nē mex nē pa ho pa. Jakamā na pa hte tanhmā kot inhmā karō hto xà hköt pix mā tanhmā mē amā ixkapēr to ho ri ixpa. Anē.

13

*Jejus kot hkwÿjē hpar kuhõnh ã harēnh
Rukre 22.24-27*

¹ Tā nhūm ra Pas ã mē ixkīnhta ahtēp. Pas ã na hte mē ixpē Ijaewjaja axpēn wÿr akuprō nē hā ôwêhti hkra nyw pa nē ho anē nē hkur o ixkrī. Amnepêm Tīrtūm kot pika pê Ejit rūm mē inhígêxjê kator kaxyw nhūm mē nojarêt nē ã hkwÿ hpar nē ho anhýr nē hkwÿ hkurta pyràk. Na prem nojarêt nē mē hkra my kot wa mē këp htyk pumaj ôwêhti hkra nyw kwÿ hpa nē ho anē nē ī hku. Jakamā nhūm arī mē ixpē mē hkanrēhā mē htàmnhwÿjaja ã mē kot amnhī nhípêx anhýrja mā ijamaxpēr nē hā ixkīnh kaxyw mē urák nē hkwÿ hpa nē kuku. Jakamā nhūm ra Pas ahtēp nhūm Jejus amnhī kukamā tanhmā hamaxpēr to kurê kumrēx. Ra ma akupým Hipêêxà hwÿr àpir xà hā arīgro hwÿr apkati grêre. Jakamā nhūm akupým nojarêt ã amnhī pumu nē kām mē pahte hköt amnhī xunhwÿr xwÿnhjê japê jakamā kām mē pajapê rāhā mē panê htyk mā.

² Tā nhūm myt axà pa mē Pas ã ixàpkur o ixkrī. Nhūm Simāw Kariot kra Jut Kariotja māänēn mē ixkutā apkur o nhÿ. Këp mē ixkwÿ htā nhūm pre Satanasti tanhmā hkrā hto nhūm ra axtem nē kot mē kām Jejus kurê xwÿnhjê nhíhkram haxàr kaxyw.

3-4 Tā pa mē kormā axpēn kutā ixàpkur kaxyw ixkrī hpa nhūm Jejus kànhmā xa nē hinôkà kapā nē toajti py nē ho amnhī krax pre. Kot amnhī to rax ā amnhī pumunh tā ja hā amnhī to jarkrar pē tanhmā ri mē inhnoo mā amnhī nhīpēx to ho pa hkêt. Kēp mē inhō pahi htā te kēp mē inhmā àpēnh xwÿnh pyràk o amnhī nhīpēx o pa. **5** Jakamā toajti py nē ho amnhī krax pre nē pasiiti hō py nē kamā gō hkwÿ ru nē ho mē ixpar kuhō nē toajti o mē ixpar grà ho mō. **6** Ā mē inhīpēx anhÿr o mō. Pê ra hpānhā Simāw Pêtre hpar kuhōnh kaxyw nhūm tee ri amnhī tā omu nē kām:

—Tk. Kwa apê inhmā axàpēnh xwÿnh kêt kēnā kot ka kêt ri axtem nē ixpar kuhō Pahihti. Apê mē inhō Pahi kēnā kot ka kêt ā mē inhīpēx anē. Anē.

7 Hāmri nhūm kām:

—Kwa nà. Kormā ate ja hā amnhī tā ixpumunh mex kêt. Nom kot kaj nhÿrmā aprī hā amnhī tā ixpumu. Anē.

8 Hāmri nhūm kām:

—Nà nom kot kaj ām ixpar kuhōnh kêt nē. Kwarī. Anē.

Hāmri nhūm Jejus kām:

—Tōe. Kot paj apar kuhōnh kêt nē ka te apê ixkwÿ hkêt pyràk. Anē.

9 Hāmri nhūm tee ri kuma nē kām:

—Tōe mamrī ixpar kuhō. Nom ixpar pix kuhōnh kêt nē. Māänēn inhīhkra kuhō nē ixkuk kuhō. Inhmā ixte apyràk prām tÿx kumrëx kēnā. Anē.

10 Hāmri nhūm Jejus kām:

—Nà amÿkry hkôt mē wÿr xwÿnhjaja na htem mex nē axte wÿr kêt rāhā hikwÿ. Na htem ām amnhī par pix kuhō nē hikwÿ. Ja pyrà nē Tirtūm

kot mē anē mē ate amnhī tomnuj ho hapēx par xwÿnhjaja te amÿkry hwÿr mē axwÿr nē amex pyràk. Ka mē te mē kot amnhī par pix kuhõntha pyrà nē axte tanhmā amnhī tomnuj to hāmri nē Tirtūm mā amnhī jarēnh kurê kumrēx kē anē amnhī katut kôt ate amnhī tomnujta mē nē ho hapēx. Na pre ra mē anē mē ate amnhī tomnuj o hapēx. No ãm mē apiitā hkêt. Ota arī mē anhõjā pyxire nē arī amnhī tomnuj rāhā ri pa. Jakamā te wÿr kêt nē arī grā htyk rax kām ri pa pyràk. Anē.

¹¹ Nhūm pre ã Jejus mē inhmā kapēr anē. Ra kot hprī hā mē kot kām hkurê xwÿnhjē mā õr mā xwÿnhja pumunh jakamā te wÿr kêt nē arī grā htyk rax kām ri pa pyràk ã ã harēnh anē.

¹² Tā mē ixpar kuhõnh pa nē akupÿm hinôkà py nē haxà nē nhÿ hāmri nē mē inhmā:

—E mēmo kaxyw na pa we ã mē apar kuhõnh anē? Kot paj ixprī hā mē amā amnhī jarē ka mē inhma. ¹³⁻¹⁴ Na ka htem ixto “mē ijahkre xwÿnh” nē ixto “pahihti” anhÿr o ijarēnh o ri apa. Æm hāmri na ka htem ã axpēn mā ijarēnh anē. Ixpē mē ajahkre xwÿnh nē māänēn ixpē mē anhō pahihti htā inhmā mē ate tanhmā axpēn nhÿpēx to ho apa hprām xàj na pa ã mē apar kuhõnh anē. Tā kēr ka mē ixpyrà nē tanhmā axpēn to mex to ho ri apa.

¹⁵ Jao amnhī kuxwar axpēn to mex pê mēmoj to axpēn kutā anojarêt rāhā ho ri apa. ¹⁶ Kwa mē ixkapēr ma nē kām amnhī krām haxàr tÿx rāhā ho ri apa. Mē ate amnhī to rax o ijakrenh kêt. Te ixpē mē anhō patrāw nhūm mē ate inhmā tanhmā amnhī nhÿpēx to ho apa xwÿnh pyràk. Nē te ixte mēmoj tā mē amā karō nhūm mē ate inhmar nē

inhmā tanhmā mēmoj nhīpēx to pyràk. Tā te ixpē mē anhō patrāw pyràk tā pa ã mē apar kuhōnh anē. Ka mē amnhī tā ixpumu hāmri nē amnhī xwar tanhmā axpēn to ajuta hto ho ri apa. No ri axpēn pumu nē ajamaxpēr o: “Tk. Nà ixte amnhī to rax o hakrenh kēnā kot pa kēt ri tanhmā ho ajuta hto. Kē tām mān pa ixto ajuta.” Anhŷr o ajamaxpēr o ri apa hkêt nē.

¹⁷ —E na pa ã mē amā ixujarēnh anē. Kot kaj mē inhma nē ixujarēnh kôt ã axpēn nhīpēx anhŷr o ri apa. Hā kot kaj mē akīnh nē ri apa. Anē.

Jejus kot amnhī tā hā àmnênh xwŷnh o amnhîrñt ã harênh

Matêwre 26.20-25; Makre 14.17-21; Rukre 22.21-23

¹⁸ Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—Kot kaj mē apiitā mē akīnh nē apa hkêt nē. Ixte mē arênh xwŷnhjaja mē apiitā mē apumunh mex. Jakamā na pa Tîrtûm kot mē apiitā mē ate amnhī tomnuj o hapêx par kēt ã mē anhîoja jarē. Tîrtûm kapēr ã kagà htûm kot harênh kot:

Izkutā apkur o ūr xwŷnhjê hō koja axtem nē mē
kot kām izkurê xwŷnhjê nhîhkram ijaxà. Kêp
ixkôt pa ho pa xwŷnh tā koja axtem nē ã
inhîpêx anē.

Anhŷr o kot harênh. Tā koja tokyx ã inhîpêx anē.

¹⁹ Nom kormā kot ã inhîpêx anhŷr kêt ri na pa hkukamā mē amā harē. Jakamā koja ã inhîpêx anē ka mē ja hā ixpumu nē ra ixte amnhī kukamā mē amā amnhī jarênh ta mā ajamaxpēr nē ixpē Tîrtûm rûm mē awŷr ixwrŷk xwŷnh kôt ajamaxpēr tyx kurê kumrêx.

20 —Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krā kamā kām ajamaxpēr tÿx o ri apa. Koja mēhō ixte mē hwÿr mē arênh xwÿnhjê hā tanhmā mē ato mex to. Hāmri nē te pa kot tanhmā ixto mex to pyràk. Nē koja mēhō tanhmā pa ixto mex to nē māänēn te kot mē awÿr inhmēnh xwÿnhhta tanhmā ho mex to pyràk. Anē.

21 Nhūm pre ã Jejus mē inhmā kapēr anē. Hāmri nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr nē hkaprī nē mē inhmā:

—Hêxta waa nē. Nà kot kaj mē atō mē kot kām ixkurê xwÿnhjê nhñhkram ijaxà. Kwa mē amnhī krā kamā ixkapērja mā ajamaxpēr tÿx nē. Anē.

22 Hāmri pa mē amnhī tā kuma nē tee ri axpēn pumunh o ixkrī. **23** Ixpê Juāw na pa pre ixpê Jejus kràmnhwÿ mex ã ïhkô hā ixàpkur o inhÿr **24** nhūm Simāw Pêtreja ixpumu nē inhmā nomgõr nē kawax pê inhmā:

—Kwa mē pahtō nhñxi hā hkukja nà? Anē.

25 Hāmri pa kuma nē Jejus mā kām:

—Kwa Pahihti. Mē ixtō koja we ã anhípêx anē? Anē.

26 Hāmri nhūm mē inhmā:

—Nà kot paj pâwti hō py nē guhkrax kām ho mry kagô nhek nē kot mē ïhkram ijaxàr mā xwÿnhhta mā kugô ka mē hkôt omu. Anē.

Hāmri nē kupy nē ho mry kagô nhek nē Simāw Kariot kra Jut Kariotja mā kugô nhūm kupy.

27 Pyrja kôt nhūm Satanasti tanhmā hkrā hto. Hāmri nhūm Jejus te kot kām amnhī to nojarêt pyràk o amnhī tā kām kapēr nē kām:

—E kwa tokyx nà. Anē.

28-30 Hāmri nhūm kuma nē kato nē ma kamàt kô kamā htēm kurê kumrēx. Hāmri pa mē ixàpkur o ixkrī xwÿnhjaja Jejus kot ã kām kapēr anhÿrja ã kuma nē tee ri hkukamā ijamaxpēr. Hāmri nē kot ma mē hkñh ã mēõ hkwÿy japrôr kaxyw ma htēm ã hkamnhix. Nhūm mē ixkwÿyjaja axtem Jejus kot mē kēp amrakati xwÿnhjê mā mēmoj nhōr ã kām karō nhūm ma mē hwÿr htēm ã hkamnhix. Kēp mē inhmā mē ixkàxpore jamār o pa xwÿnh jakamā pa mē ã ixtÿx mēmoj tā hkamnhix anē.

Jejus akupÿm nojarêt nē mē kām mēmoj tā karō hā harēn̄h

Matêwre 22.39-40; māänēn Wam Juāw 3.11-24

31-32 Hāmri nhūm Jejus mē inhmā:

—Nà kot kaj mē tokyx mēmoj pumu nē Tirtûm mā mex o mex ã harē nē ijaxwÿja inhmā inhmex o inhmex ã ijarē. Kot kaj mē tokyx mēmojta pumu kām ga.

33 —Te mē apê ixsra pyràk tā kot paj arī ri mē akôt ixpa grire hāmri nē ma akupÿm api. Kot kaj mē tee ri jar ijapêr o ri apa nom nhÿri ixpumunh kêt nē. Nē kormā tokyx ma ixkôt apa hkêt nē.

34 —E kot paj axte mē amā mēmoj tā karō. Kormā ixte mē amā ja hā karō hkêt. Kêr ka mē amā axpēn kñh o ri apa. Te pa inhmā mē ajapê pyràk o axpēn nhîpêx râhā ho ri apa. **35** Kot kaj mē ã amnhî nhîpêx anē nhūm mē akwÿyjaja ja hā mē apumu nē mē apê ixkwÿ hā mē apumunh kurê kumrēx. Anē.

Simāw Pêtre kot Jejus ã amnhî to hêx kukamā harēn̄h

Matêwre 26.31-35; Makre 14.27-31; Rukre 22.31-34

36 Nhūm Jejus ã kot mē ixrer nē ma nhÿhÿm mōr ã amnhī jarēnh anē hāmri nhūm Simāw Pêtre tee ri kot amnhī jarēnh ma nē kām:

—Kwa Pahihti. Nhÿhÿm kot kaj kêt mō pa mē akôt ixpa hkêt nē? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Nà ma inhmōr xàta wÿr kot kaj mē kormā ma ixkôt apa hkêt nē. Nom kot kaj mē nhÿrmā ma ixkôt apa. Anē.

37 Hāmri nhūm Simāw Pêtre kām:

—Kwa mo kot pa mē omu nē tokyx ma akôt inhmrar kêt nē? Inhmā akôt ixtyk pyma hkêt kēnā. Kwār mē māmrī atā ixpī. Inhmā ajapê htÿx kumrēx kēnā. Anē.

38 Hāmri nhūm Jejus kām:

—Xà ãm hāmri na ka ã inhmā amnhī jarēnh anē Simāw Pêtre? Xà amā ixkôt atyk pyma hkêt? Kwa o kora. Koja apkati hkôt krāhyre hkàr kêt ri ka ra mē umaj ate ixkôt apa hkêt ã amnhī tā axàprār o axkrunēpxi kām ga. Kwa amnhī krā kamā ixkapērja mā ajamaxpēr tÿx nē. Anē.

14

Jejus kot Tīrtūm nhō krījarēnh

Eprēw 11.16

1 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Kwa ã ixte mē amā amnhī jarēnh anhÿrja ma nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr nē akaprī hkêt nē. Arī amnhī kaxyw Tīrtūm mē wa inhmā ajamaxpēr tÿx rāhā ho ri apa. **2** Inhÿpêêxà nhō krī kamā ixkre xohtôô. Æm hāmri na pa ã mē amā harēnh anē. Tā kot paj ma akupÿm hwÿr api nē mē akutêp mā amā mē anhōrkwÿ ho mex. **3** Hāmri nē

ho mex pa nē rī man akupŷn mē awȳr wrȳ. Hāmri nē ma akupŷm amnhī kōt mē ato ixàpir pa ka mē Tīrtūm mē wa ixs̄kōt apa rāhā apa ho apa. Jakamā kwa mē ri akaprī nē apa hkēt nē. Anē.

*Jejus te kēp Tīrtūm wȳr pry pyràk
Epes 2.18*

⁴—Nē ma nhŷhŷm inhmōr xàta ra mē ate harēnh mar mex. Nē hwȳr pryja māänēn mē ate harēnh mar mex. Anē.

⁵ Hāmri nhūm Tomas tee ri kuma nē kām:

—Kwa mē ixte nhŷhŷm amōr xàta pumunhre hā kot pa kēt mē hwȳr pryja pumu. Anē.

⁶ Hāmri nhūm kām:

—Kwa paa. Te ixpē Inhīpêêxà hwȳr pry pyràk. Na htem amnhī kaxyw inhmā hamaxpēr nē ixs̄kōt amnhī xunhwȳ hāmri nē nhŷrmā ixs̄kukwak ri pix mā ma Inhīpêêxà mē wa inhō krī hwȳr api. Ixs̄kukwak ri pix mā na htem hprī hā Tīrtūm kapēr ma. Nē ixs̄kukwak ri pix mā na htem wa ixri htīr tūm nē pa ho pa. ⁷ Kot kaj mē aprī hā ixpumu nē māänēn te aprī hā Inhīpêêxà pumunh pyràk. Tā ra mē ate tanhmā ixte amnhī nhŷpêx to hā ixpumunh mex jakamā māänēn te ra mē ate Inhīpêêxà kot amnhī nhŷpêx ã omunh mex pyràk. Anē.

Jejus mē Tīrtūm wa kot amnhī nhŷpêx tipxi hā wa harēnh

Juāw 1.1, 10.30; Piripos 2.6; Korosē 2.9

⁸ Nhūm Jejus ã mē inhmā kapēr anē nhūm Firipti kuma nē kām:

—Kwa nom mē inhmā inhno ho Anhīpêêxà pumunh prām. Kot pa mē omu nē ixs̄kīnh tȳx kumrēx. Anē.

⁹ Hāmri nhūm Jejus kām:

—Kwa na pa pre ra mē akôt ri ixpa ryy nē. Ka mē aprī hā ixpumunh mex nē. Kêt ra mē kot ixpumunh mex xwýnhjaja te mē kot māänēn Inhípêêxàja no ho omunh mex pyràk. ¹⁰ Wa ixte amnhī nhípêxja ãm tipxi. Xà ate kormā amnhī krā hi mā ixkapēr jaxàr tÿx kêt? Inhípêêxà mē wa ixte amnhī nhípêxja ãm tipxi. Nē kot axpēn pyràk. Jakamā na pa hte amnhī krā hkôt ri tanhmā amnhī nhípêx to ho ri ixpa hkêt nē. Æm Inhípêêxà nhý hā na pa hte ri tanhmā mē amā ixkapēr to ho ri ixpa. Nē hihtyx xà ho tanhmā amnhī nhípêx to ho ri ixpa. Ka mē ja hā ixpumu nē te ano ho Inhípêêxà pumunh pyràk. ¹¹ Kwa mē ixkapēr ma nē hkôt ajamaxpēr tÿx nē. Inhípêêxà mē wa ixte amnhī nhípêxja ãm tipxi. Nē kot axpēn pyràk. Rÿ ka mē tee ri ja kukamā ajamaxpēr japêr hāmri nē ixte aa mē ate mēmoj pumunh kêt kwÿ ho anhÿr ã mān ixpumu nē ja hā wa ixte amnhī nhípêx tipxi kôt ajamaxpēr.

¹² —Kwa mē ixkapēr ma nē amnhī krā kamā amnhī krām haxàr tÿx nē. Mē ate amnhī kaxyw ixkôt ajamaxpēr xwýnhjaja kot kaj mē ixte tanhmā amnhī nhípêx to ho ixpa hā ixpumu nē ixkôt ã amnhī nhípêx anhÿr o ri apa. Kot paj akupým Inhípêêxà hwÿr api nē kuri ixpa ho ixpa. Ka mē ixwakre kamā ixıhtyx xà ho tanhmā mē akwÿjê mā amnhī nhípêx to ho ri apa.

¹³ —Nē kot kaj mē apê ixkwÿ hā tanhmā mēmoj tā ixwÿr to pa mē ama nē mē amā tanhmā mēmoj nhípêx to. Mē kot omunh nē Inhípêêxà mex o mex ã omunh kurê kumrëx kaxyw. ¹⁴ Nà kot kaj mē apê ixkwÿ hā mēmoj tā ixwÿ pa mē ama nē mē amā

tanhmā mēmoj to. Anē.

*Jesus kot mē pahwŷr Tīrtūm mē wa Karō rēnh ā
kot amnhījarēnh*

*Juāw 7.37-39, 16.7-17; Atre 2.1-4; māñen Rōmān
5.5; Wam Korūt 12.7-11; Epes 3.16; Wam Juāw 2.27*

15 Nhūm Jesus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Nà kot kaj mē amā ixkīnh hā kot kaj mē ixkapēr
köt pix mā ri amnhī nhīpēx rāhā ho ri apa.

16 —Kot paj akupŷm kaxkwa hwŷr api hāmri nē
mē ato Inhīpēêxà wŷ nhūm inhma nē mē awŷr
kot mē ato ajuta xwŷnh maatita rē nhūm man mē
awŷr wrŷ nē mē akaxwŷnh mā agjē. Hāmri nē mē
aköt tanhmā mē ato ajuta hto ho pa rāhā ho pa.

17 Wa Ixkarō koja mē awŷr kurē nhūm mē amā
agjē. Hāmri nē hprī hā mē amā Tīrtūm kapēr o
amnhīrīt o mē aköt pa ka mē aprī hā mar mex
nē. No mē kēp Tīrtūm kra hkêt xwŷnhjaja koja hprī
hā wa Ixkarō jarēnh mar kêt nē. Mē kot wa ixköt
amnhī xunhwŷr kêt jakamā koja mē hkarō mā
gjēx kêt nē. Ām mē ate ixköt amnhī nhīpēx o apa
xwŷnhjē pix wŷr koja wrŷ nē mē awŷr agjē nē mē
akamā pa ho pa.

18 —Nē ixte mē arer nē ma inhmōr mā tā kot kaj
mē te mē hā awrāre pyrā nē ahte atŷx ri apa pyrāk
kêt nē. Kot paj te pa akupŷn mē awŷr ixwrŷk pyrā
nē mē awŷr wa Ixkarō rē nhūm mē akām agjē nē
mē akamā pa ho pa.

19 —Nē koja tokyx mē kot amnhī kaxyw Tīrtūm
mā hamaxpēr kêt xwŷnhjaja axte ixpumunh kêt
nē. No mē papajaja kot puj mē tokyx axte nhŷri
axpēn pumu.

—Nē kot paj akupŷm ixtîr hāmri nē ixtîr tûm nē ixpa ho ixpa ka mē ixkukwak ri ajaxwŷja nhÿrmâ Tîrtûm mē wa ixri atîr tûm nē apa ho apa.

20—Tâ koja wa Ixkarô mē awŷr wrŷ nē mē akarô mā agjê ka mē aprî hâ Tîrtûm mē wa ixte amnhî nhÿpêx ã wa ixpumunh mex kurê kumrêx. Te wa ixte amnhî nhÿpêx tipxi pyràk o ka mē hâ wa ixpumu. Nê määñen mē papajaja te ra mē pahtipxi nê ri mē papa pyràk ka mē hâ amnhî pumunh mex kurê kumrêx.

21—Nê mē kâm ixkînh xwÿnhjaja na htem ixkapêr ma nê hkôt amnhî nhÿpêx o pa. Jakamâ nhûm Tîrtûm ixtâ mē omu nê kâm mē hapê htŷx nê. Pa määñen amnhî tâ mē omu nê inhmâ mē hapê htŷx nê. Jakamâ kot paj mē kâm amnhî to amnhîrît nhûm te mē kot no ho ixpumunh pyràk. Anê.

Nhûm pre ã Jejus hkôt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjê mā amnhî jarênh anê. **22** Hâmri nhûm Jutre hôja. Jut Kariot kêt axtem Jutre hôja Jejus axte kot mē inhmâ pix mā kot amnhî to amnhîrît ã harênhja ma nê kâm:

—Kwa aprî hâ mē inhmâ mêmoj jarê mē ijahkre xwÿnh. Mon ka mē kêp akwŷ hkêt xwÿnhjê mā axte amnhî to amnhîrît kêt ã amnhî jarê? Nê ãm mē papxipix mā amnhî to amnhîrît ã amnhî jarê? Anê.

23 Hâmri nhûm kâm:

—Nà mē amâa ixkînh xwÿnhjaja na ka htem ixkapêr ma nê hkôt amnhî nhÿpêx. Nhûm Inhîpêêxâ ja hâ mē apumu nê ixtâ kâm mē ajapê htŷx nê. Hâmri pa wa mē akôt ixpa ho ixpa. Jao mē amâa amnhî to amnhîrît mex o ixpa. **24** Na pa hte amnhî krâa hkôt ri mē kâm ixkapêr o ixpa hkêt nê.

Ãm Inhīpêêxà nhŷ hã na pa hte mẽ kãm ixkapẽr o ri ixpa. Kot mẽ awŷr inhmẽnh xwŷnhta nhŷ hã. Tã nhūm mẽ kãm inhmar prãm kêt jakamã na pa hte wa mẽ kãm mẽ apyrà nẽ amnhĩ to amnhĩrít o ixpa hkêt nẽ.

²⁵ —E na pa kormã ixte mẽ akôt ri ixpa ri ã mẽ amã amnhĩ jarênh anẽ. ²⁶ Tã koja Inhīpêêxà ixpãnhã mẽ awŷr wa Ixkarõ rẽ. Ixte hã mẽ amã ixâhwŷr xà hkôt. Hämri nhūm man mẽ awŷr wrŷ nẽ mẽ akaxwŷnh mã agjê nẽ mẽ akôt ri tanhmã mẽ ato ajuta hto ho pa. Nẽ ra ixte ã mẽ amã ixkapẽr anhŷrja koja hprí hã mẽ amã ho amnhĩrít mex nẽ. Ka mẽ amnhĩ krã kamã kãm ajamaxpẽr nẽ hã ano htŷx nẽ ho apa. Anẽ.

*Jejus kêp mẽ pajamakêtkati nhõr xwŷnh
Rõmân 5.1; Karatas 5.22; Piripos 4.7; Korosë 3.15*

²⁷ Nhūm Jejus arĩ mẽ inhmã kapẽr nẽ mẽ inhmã: —Nẽ mẽ kêp ixkwŷ hkêt xwŷnhjaja na htem tee ri amnhĩ kukamã hamaxpẽr o ri pa. Jao hkaprí nẽ pa. No pa na pa hte mẽ kurom ijamakêtkati nẽ ixkñh nẽ ri ixpa ho ixpa. Tã kot paj tanhimã mẽ ato ka mẽ ixpyrà nẽ ajamakêtkati nẽ axàmnhix akñh nẽ ri apa. Jakamã kwa mẽ ixte amnhĩ jarênh ma nẽ tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpẽr o amã ma ho ri apa hkêt nẽ.

²⁸ —Na pa pre ra mẽ amã ma ixàpir nẽ nhŷrmã man akupŷn mẽ awŷr ixwrŷk ã mẽ amã amnhĩ jarẽ. Tã na pa ra ma akupŷm Inhīpêêxà hwŷr ixàpir mä. Kot amnhĩ to rax o kot ijakrenh. Kot paj akupŷm hwŷr api nẽ kuri inhmex nẽ ixpa ho ixpa. Tã ka mẽ amã ixkñh hã kot kaj mẽ ma akupŷm hwŷr ixàpir ã ijarênh ma nẽ inhŷ hã akñh nẽ.

29 —Kormā ma akupȳm ixàpir kêt ri na pa ã mē amā amnhī kukamā amnhī jarēn̄ anē. Kêr pa mēmo arīgro hā ma akupȳm api ka mē ja hā ixpumu nē ajamaxpēr o: “Nà ãm hāmri na pre mē inhmā amnhī kukamā akupȳm Hipēêxà hwȳr àpir ã amnhī jarē.” Anhȳr o ajamaxpēr. Jao ixköt ajamaxpēr tÿx rāhā ho ri apa.

30 —Kot paj tokyx axte tanhmā mē amā ixkapēr to hkêt nē. Mē kēp ixkwÿ hkêt xwÿnhjê nhō pahihti Satanastija na ra kot tanhmā ixto kaxyw. Nom koja tee ri tanhmā kām ixto hprām kaprÿ. Kurom ixihtÿx o ixihtÿx o ixte hakrenh par jakamā koja tanhmā ixto hkêt nē. **31** Kwär kām tanhmā ixto hprām xà hköt tanhmā ixto pa omu. Inhmā Inhÿpêêxà hköt ixte amnhī nhÿpêx prām jakamā kot paj jahti mā arī xa nhūm te tanhmā kot ixto pyràk o inhÿpêx nom tanhmā ixto hkêt nē. Mē ate inhmā Inhÿpêêxà japê htÿx ã ixpumunh kaxyw kot paj ã mē anoo mā amnhī nhÿpêx anē. Nē mē ate ixte kām tanhmā amnhī nhÿpêx to ho ri ixpa rāhā mē kot ixpîr ã ixpumunh kaxyw. E hāmri. Ma pu mē mō nē amnhī to Tīrtūm wÿ. Anē.

Nhūm pre ã Jejus hköt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnhjê mā kapēr anē. Pa mē kuma nē kànhmā ixkuhê nē inhnojarêt nhūm axte mē inhmā aw-jarē.

15

*Jejus te kēp mēmo krô pyràk
Karatas 2.20; Wam Juāw 2.28*

1 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Nà te ixpê mēmo pī pē “uwa” anhŷr xwŷnhata kahkô maati pyràk. Nē Inhîpêêxàja te kot uwa hkre nē hamâr o pa xwŷnhata pyràk. ² Nē mē kot ixtô amnhî xunhwŷr xwŷnhjaja te mē kot uwa kahkô rûm krô pyràk. Na hte mē hkwŷjaja htŷx ri kêt ixtwŷ hâ amnhî jarênh ã amnhî to hêx. Jao te kot krôja râ htâ ô hkêt pyràk. Koja râ htâ ô hkêt nê nhûm kot hamâr xwŷnhja tee ri omu nê kahkô nê krâhta nê kumê. No koja ô mex nê nhûm omu nê hkînh nê. Hâmri nê râ nê ô rax kaxyw tanhmâ ho mex to. Tâ na hte Tîrtûm uwa krô jamâr xwŷnhata pyrà nê ã mē ate ixtô amnhî xunhwŷr xwŷnhjê nhîpêx anê. ³ No mē kajaja na ka prem mē kot ixtwŷ hâ amnhî to hêx xwŷnhjê rom ixkapêr mar tŷx nê. Nê amnhî kaxyw inhmâ ajamaxpêr nê ixtô amnhî nhîpêx mex o apa. Jao te mē ate krô râ nê ô rûnh pyràk o amnhî nhîpêx.

⁴ —Na hte krôja amnhî krâ hkôt ô hkêt nê. Âm kahkô pix kukwak ri na hte râ nê ô. Ja pyrà nê kot kaj mē ixtukwak ri pix mä inhmâ hpräm xâ hkôt ri tanhmâ amnhî nhîpêx to ho apa. Jakamâ kwa kêr ka mē ixkapêr pix mân mar o apa pa mē akôt ixpa ho ixpa. ⁵ Te ixpê kahkô nhûm te mē apê krô pyràk jakamâ kot kaj mē inhmâ hpräm xâ hkôt tanhmâ amnhî nhîpêx to ho ri apa nê te krô râ nê ô rûnh pyràk o amnhî nhîpêx. No kot kaj mē amnhî krâ hkôt ri amnhî nhîpêx o ri apa nê te krô grâ nê ô hkêt pyràk o amnhî nhîpêx.

⁶ Na hte uwa krô nhô dõnja nhŷri hâ krô grâ pumu hâmri nê kahkô nê hakâ nê ma o mra nê kuwy kamâ kurê nê ho hxêt pa. Ja pyrà nê mē kot htŷx ri ixtô amnhî xunhwŷr ã amnhî jarênh

xwÿnhjaja koja mē nhÿrmā amnhī xà htÿx kamā hamak rāhā ho pa.

⁷ —Tā no mē kajaja. Kêr ka mē ixkapēr kôt pix mā amnhī nhÿpêx rāhā ho ri apa. Te mē pahtipxi nē ri papa pyràk o amnhī nhÿpêx. Hāmri nē māmrī amā hprām xà hköt mēmoj tā Tīrtūm wÿ nhūm ama nē amā mēmoj tā ate hwÿr xàta kôt kugō. ⁸ Kot kaj mē Inhÿpêêxà mē wa ixkapēr kôt amnhī nhÿpêx o ri apa nhūm mē piitā ja hā mē apumu nē hamaxpēr o: “Hêxta waa nē. Jajaja na htem Tīrtūm kot amnhī nhÿpêx o amnhī nhÿpêx o pa. Mān Tīrtūmja mex o mex.” Anhÿr o hamaxpēr.

⁹ —Nē na pa hte Inhÿpêêxà kām ijapê pyràk o inhmā mē ajapê nē. Tā kēr ka mē amarī inhmā mē ajapê hā ri ixköt amnhī nhÿpêx mex o apa. ¹⁰ Na pa hte ãm Inhÿpêêxà kapēr kôt pix mā ri amnhī nhÿpêx o ri ixpa. Jakamā na pa hte kām ijapê hā ixkñh nē ri ixpa. Tā kēr ka mē ixpyrà nē ixkapēr kôt pix mā tanhmā amnhī nhÿpêx to ho ri apa. Nē ixpyrà nē inhmā mē ajapê hā amnhī pumu nē akñh nē ri apa.

¹¹ —E na pa ã mē amā ixkapēr anē. Mē ate inhm̄ar nē ixpyrà nē axàmnhīx ajamakêtkti nē akñh nē ri apa kaxyw. Tā kēr ka mē ã amnhī nhÿpêx anē nē te pa ixte ã amnhī nhÿpêx anhÿr pyràk. Anē.

Jesus kot mē pamā axpēn kñh tÿx ã mē pamā karō

¹² Nhūm Jesus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—E kēr ka mē te inhmā mē ajapê pyràk o mē amā axpēn japê ho mē amā axpēn kñh o ri apa. Jao axpēn to mex o ri axpēn kôt apa. ¹³ Koja mēhō kām hkràmnhwÿjapê htÿx nē nhūm ra mēhō mēmo

m̄yrapē kot kēp hp̄īr mā nhūm tee ri hā omu nē nē kām amnhī mē nhūm kupī. Hāmri nhūm mē ja hā omu nē kām hkrāmnhw̄y japē ht̄yx ā nē ht̄yk ā axpēn mā harē.

14-15 —E kot paj axte mē apē inhmā mē axàpēnh xw̄ynh ā mē ajarēnh kēt nē. Na hte mē ō patrāwjaja hprī hā kām mē apēnh xw̄ynhjē mā amnhī jarēnh kēt nē. Na htem ām mē apēnh pix ā mē kurē. Nom mē kajaja mē ate ixkapēr mar nē hkōt pix mā amnhī nh̄ipēx jakamā kot paj hpānhā mē apē ixkrāmnhw̄y hā mē ajarē. Na htem axpēn to hkrāmnhw̄y nē ma nh̄yh̄ym pa kaxyw nē tanhmā amnhī kukamā hkrāmnhw̄y mā amnhī jarēnh to. Tā mē apē ixkrāmnhw̄y jakamā na pa hte ā amnhī kukamā mē amā amnhī jarēnh anē. Nom ja pix jarēnh kēt nē. Na pa hte māänēn Inh̄ipēêxà xō ri mē amā mēmoj piitā ho amnhīrīt o mē akōt ixpa.

16 —Nē mē kajaja na ka prem ixpē mē akrāmnhw̄y kaxyw ixām kēt nē. Pa na pa pre amnhī kaxyw inhmā mē aprām. Ixkapēr kōt pix mā ri mē ate tanhmā amnhī nh̄ipēx to ho apa kaxyw. Te uwa krō ô rūnh nē aa grā hkēêta pyràk. Jakamā kot kaj mē mēmoj tā Inh̄ipēêxà w̄y nhūm mē ama nē mē ate mēmoj tā hw̄yr xà hkōt amā kugō.

17 —E. Kwa kēr ka mē amā axpēn kīnh nē tanhmā axpēn to ajuta hto ho axpēn mā mēmoj kutā ano-jarēt pix o mān kēt ri apa. Nā ja na kēt inhmā hprām. Anē.

*Mē kot Jejus kw̄yjē kamā gryk xw̄ynhjē jarēnh
Matēwre 10.22; māänēn Juāw 7.7, 17.14; Wam
Juāw 3.13*

18 —Nē koja ixkwȳ hkêt xwȳnhjaja kām mē aprām nōkati. Tā kēr ka mē amnhī tā mē omu nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kêt nē. Ixkumrēx na prem kām ixprām nōkati. Tā koja mē mā ixtā mē ato anē nē kām mē aprām kêt nē. **19** Mē apē mē hkwȳ ronhȳx mē amnhī tā mē apumu nē kām mē ajapē nē. Nom apē mē hkwȳ hkêt. Ra ixte amnhī kaxyw mē arênh jakamā na htem tee ixtā mē apumu nē kām mē akīnh kêt o kām mē akurē nē. **20** Koja mē ixtā hpijaàm kêt nē nē māänēn mē atā hpijaàm kêt nē. Nē mē anhīpēx o te mē kot pa ixpē mē anhō patrāw nhīpēx pyràk. Ka mē ixpyrà nē amnhī xà htȳx kām ajamak o ri apa. Na pa pre ra mē amā ja jarē. Nom koja mē akwȳjaja jajē rom te ra mē kot ixkapēr mar nē hkôt amnhī nhīpēxta pyrà nē māänēn mē akapēr ma nē hkôt amnhī nhīpēx o pa. Kwa kēr ka mē ixkapērja mā mān ajamaxpēr tȳx rāhā ho ri apa.

21 —Koja mē ixtā tanhmā mē anhīpēx to. Mē kot Tīrtūm kapēr kôt amnhī nhīpēx kêt jakamā koja mē ã ixtā mē anhīpēx anē. Tīrtūm kot mē awȳr inhmēnh kôt hamaxpēr kêt nē ã mē anhīpēx anē. **22** Ixwrȳk nē mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o ri ixpa htā nhūm mē inhma nē ãm inhma nē ixkôt amnhī nhīpēx kêt nē. Jakamā koja mē kot amnhī tomnuj xwȳnh ã amnhī to hpimxur kêt nē.

23 —Nē koja mēhō kēp ixprām nōkati nē māänēn te kēp Inhīpēêxà prām nōkati pyràk. **24** Na pa pre mē piitā mē hkôt aa mē kot mēmoj pumunh kêt kwȳ ho anhȳr o ri mē hkôt ixpa nhūm mē hā ixpumu. Æm papxipix na pa pre ã amnhī nhīpēx anhȳr o ri mē hkôt ixpa nhūm mē hā ixpumu. Kēp ãm mē kot ja hā ixpumunh kêt ronhȳx prem axpēn

mā ijarēnh o: “Tk. Mē pahte mēhōja nhŷhŷnh mē pahwŷr hpôx ã omunhre hā kot puj kêt mē ri hā pahpijaàm o ri papa.” Anhŷr o nhŷx prem axpēn mā ijarē. Tā ra mē kot ja hā ixpumunh mex tā axtem nē Inhîpêêxà mē wa mē kâm wa ixsurê nē. Jao mē kot amnhî totnuj xwŷnh ã amnhî to hpimxur kêt nē. ²⁵ No Tîrtûm kapēr ã kagà htûm kot mē hkukamā mē harênh nē mē hā kagà nē kot mē hā kagà kot:

Mêmô tanhmâ kute mŷrapê na htem kâm ixsurê?

Nà ãm amarî na htem kâm ixsurê ho pa.
Anê.

Tā ã ixtâ kagà kot anhŷr xà hkôt na htem ã kâm ixsurê anê. Jakamâ koja mē mânñen ixtâ kâm mē akurê nē. Nom kér ka mē arî mē kâm ixkapêr jarênh o ri mē hkôt apa nê tee ri amnhî kukamâ ajamaxpêr kêt nê.

²⁶ —Nê tokyx ma akupým Inhîpêêxà hwŷr ixâpir mā tâ kot paj hwŷr pôj nê aa mē ato ijamatêktati hkêt nê. Kot paj amnhî pânha mē awŷr wa Ixkarõ rê. Mē kot kâm: “Mê kutâ nojarêt xwŷnh maati” anhŷr xwŷnhta kot paj mē awŷr kurê nhûm ixpânha mē awŷr wrŷ nê mē amâ agjê nê hprî hâ mē amâ Tîrtûm mē wa ixto amnhîrît o ri mē akôt pa. ²⁷ Kot kaj mē ama hâmri nê ma mē piitâ mē hkôt ri mē kâm ixkapêr jarênh o ri apa. Na pa pre ra mē kâm Tîrtûm kapêr jarênh ryy ho mē hkôt ri ixpa ka mē ixsôr ri inhmar o apa ry nê. Jakamâ kér ka mē ixwakre kamâ arî mē kâm ixkapêr jarênh o ri mē hkôt ri apa. Anê.

16

¹ Nhûm Jejus arî mē inhmâ kapêr nê mē inhmâ:

—Nē mē kot nhýrmā ixtā tanhmā mē anhípêx to nhūm mē ate tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr nē mē umaj ixkaga pymaj na pa hte ã mē amā ixpri hā mēmoj jarēnh ry anē. ² Kot kaj mē kām ixkapēr jarēnh o ri apa nhūm mē hkwýjaja tee ri mē ama nhūm ja mē kēp omnuj nē. Nhūm mē Tirtum kapēr o mē ahkre xà hā ixkreja rūm amnhī nē mē ajano nē mē akwýjē hpar o pa. Hāmri nē hamaxpēr o: “E pu mē axte mē hkwýjē pynē nē mē kupa. Tirtum kām ja mex kēnā.” Anhýr o htýx hamaxpēr o pa. ³ Mē kot hprī hā Inhípêêxà mē wa ixkapēr mar mex kêt nē ã htýx wa inhmā ja mex ã wa ijarēnh anē. ⁴ Nom mē ate ixköt amnhī xunhwýrta krax kām na pa pre ã mē amā mē harēnh anhýr kêt nē. Arī mē aköt ixpa kēnā. Kot ka mē ixköt apa rāhā amā mē uma hkêt nē. Tā pa ra akupým inhnojarêt nē ã mē amā mē harēnh anē. Jakamā koja mē nhýrmā ã mē anhípêx anē ka mē amnhī tā mē omu nē ra ixte mē akukamā ã mē harēnh anhýrja mā ajamaxpēr kurê kumrēx nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr kêt nē. E kwa ixkapērja mān mē amnhī krā him haxar týx nē ri hā apa. Anē.

Jesus mē Tirtum wa hkarō jarēnh

⁵⁻⁶ Nhūm Jesus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:
—E na pa ra kot mē awýr inhmēnh xwýnhta wýr ra akupým inhnojarêt ka mē ixte amnhī jarēnh ã inhma nē akaprī nē. Nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr tā mē atō aprī hā ma inhmōr xà ã ixkukjēr kêt nē. Rý inhmā: “Kwa mo kaxyw kot kaj kêt mē ixre nē ma akupým mō? Xà we ja amā mex?” Anhýr o mē atō ixkukjēr kêt nē. ⁷ Kêt ma akupým ixapirja mē amā mex kumrēx. Kop

ãm akupým ixàpir kêt ronhýx mẽ amã mẽmoj kutã nojarêt xwýnhta ixpãnhã mẽ awýr wrýk kêt nẽ. Tã kot paj ma akupým api nẽ amnhã pãnhã mẽ awýr kurë. Jakamã kwa mẽ ja ma nẽ tãm ajamaxpêr o ri apa. ⁸ Koja ixpãnhã mẽ awýr wrý hãmri nẽ mẽ kêp ixtkwý hkêt xwýnhjê mã mẽmoj to axkrunêpxi nẽ ho amnhírít. Koja mẽ kãm mẽ kot tanhmã amnhã tomnuj to xà ho amnhírít. Nẽ mãänën mẽ kãm tanhmã mẽ kot amnhã to mex to xà ho amnhírít. Nẽ mãänën Tirtum kot nhýrmã mẽ kot amnhã tomnuj mýrapê tanhmã mẽ homnuj to xàta nhãm mãänën mẽ kãm ho amnhírít. Koja mẽ kãm ja piitã ho amnhírít.

⁹ —Jakamã koja mẽ ja kukamã tanhmã hamaxpêr to nẽ hamaxpêr o: “Kwa kot paj xep amnhã tomnuj kaga nẽ amnhã kaxyw Tirtum Kra Jeus mã ijamaxpêr nẽ hkôt amnhã xãm kêt nhãm Tirtum nhýrmã ixte amnhã tomnuj mýrapê tanhmã ixto. ¹⁰ Nà kot paj hkôt amnhã xãm hãmri nẽ ra uràk nẽ Tirtum kapêr kôt tãm ri amnhã nhípêx o ixpa. Na pre Jeus tãm ri amnhã nhípêx o pa nhãm Tirtum amnhã wýr ho api pa mẽ axte jar nhýri omunh kêt nẽ. ¹¹ Na xep Tirtum nhýrmã kot ma kuwy hwýr mẽ kêp Jeus kwý hkêt xwýnhjê nhõ pahi maatija měnh ã ra amnhã kukamã hã amnhã jarë. Jakamã kwa arã ixpê hkwý jakamã kot paj tokyx Jeus kôt amnhã xãm kêt nhãm hkôt kuwy hwýr inhmẽ.” Anhýr o hamaxpêr. Koja ã wa Ixkarõja mẽ kêp ixtkwý hkêt xwýnhjê mã mẽmoj to amnhírít mex anẽ.

¹² —Nẽ na pa kormã mẽ amã mẽmoj piitã ho amnhírít kêt nẽ. Kormã mẽ ate aprã hã mẽmoj pumunh nẽ mar mã tãm kêt. ¹³ Tã koja ixpãnhã wa

Ixkarō mē awȳr wrȳ nē mē akarō mā agjē hāmri nē hprī hā mē amā Tīrtūm kot amnhī nhīpēx o amnhīrīt o mē akōt pa ho pa. Nom koja amnhī krā hkōt tanhmā mē amā ho amnhīrīt to hkēt nē. Koja ām Tīrtūm pix xō ri mē amā ho amnhīrīt o mē akōt pa. Jao hprī hā mē amā ixs̄kōt mē ate amnhī nhīpēx nyw o mē amā amnhīrīt o mē akōt pa. Ā koja hprī hā ra ixte mē amā ixujarēn xà hkōt axte mē amā mēmoj to amnhīrīt mex o pa anē.

14 —Nē koja hprī hā mē amā pa ixto amnhīrīt o pa. Jao mē amā inhmex o inhmex ā ixto amnhīrīt o mē akōt pa. **15** Inhīpēxā mē wa ixs̄kapērja ām htixpi. Tā koja wa Ixkarō ixs̄kapēr xō ri ā mē amā mēmoj to amnhīrīt anē. Jao ra wa ijamē wa ixs̄kapēr o amnhīrīt mex o pa. Koja ā wa mē apē ixs̄kwȳ hā mē ato mex o pa anē. Anē.

Mē kot akupȳm Jejus tīr ā omunh ā mē harēn

16 Nhūm Jejus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Nē kot paj tokyx mē ano pē akunok ka mē axte amnhī kaēx ā ixs̄pumunh kēt nē. Nom kwa kēr ka mē tee ri ixs̄kapērja kukamā ajamaxpēr kēt nē. Kot paj ixtā apkati grēre ka mē axte ixs̄pumu. Anē.

17-18 Nhūm pre ā Jejus hkōt mē ixs̄pa ho mē ixs̄pa xwȳnhjē mā kapēr anē. Pa mē tee ri ā kapēr anhȳr ā kuma nē axpēn mā:

—Kwa mo na ri ā amnhī jarēn anē? Nē tokyx mē pano pē pikunor tā hā apkati grēre nhūm axte mē pahte omunh ā amnhī jarē nē akupȳm Hipēxā hwȳr àpir ā amnhī jarē. Pēr kapērja ām ri katii. Anē.

19 Nhūm amnhī tā mē inhma nē mē inhmā:

—Kwa xà na ka mē kormā aprī hā ixkapēr ā inhmar kêt nē? ²⁰ Kot paj ty nhūm mē kēp ixfkwÿ hkêt xwÿnhjaja ijarēnh ma nē hkīnh nē. No mē kajaja kot kaj mē akaprī nē amÿr o apa. Nē gaa nē akupÿm akīnh nē. Kwa mē ixkapērja ma nē kām ajamaxpēr tÿx o apa. ²¹ Te mē ate mē hpijagri xwÿnh kot amnhī nhÿpêx pyràk. Na htem õhy xà nē gaa nē ra õhy xà htÿx nē. Nē hkīnh kêt nē tee ri amnhī nhÿpêx o hikwÿ. Tā gaa nē hpijagri nhūm hkrare kato nhūm omu nē akupÿm hkīnh nē axte õhy xà htÿx mā hamaxpēr kêt nē. ²² Tā ā mē ate amnhī nhÿpêx anhÿr kaxyw. Kot kaj mē akīnh kêt nē ri apa. Tā kot paj akupÿm tokyx ixtîr nē axte mē awÿr ixkato ka mē ixpumu nē akīnh nē. Hāmri nē akīnh rāhā ri apa ho apa. Nhūm mēhō mē apumu nē tee ri tanhmā mē akīnh nē mē ato kapry ka mē arī akīnh rāhā ri apa ho apa.

²³ —Nē ixte akupÿm kaxkwa hwÿr ixàpir nē amnhī pānhā mē awÿr wa Ixkarō rēnh nhūm mē awÿr wrÿk nē hprī hā mē amā mēmoj piitā ho amnhīrít jakamā kot kaj mē axte amā mēmoj tā ixukjér prām kêt nē. Anē.

*Jesus kwÿjaja kot àmnhix mēmoj tā Tûrtum wÿr
Matêwre 18.19-20; Juāw 14.13-14*

Nhūm Jesus arī mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—E kwa mē ā ixkapēr anhÿrja ma nē amnhī krā kamā kām ajamaxpēr tÿx nē ho apa. Kot kaj mē apē ixfkwÿ hā mēmoj tā Inhÿpêêxâ wÿ nhūm mē ama nē mē ate hā axàhwÿr xà hkôt mē amā mēmoj tanhmā ho ry mē amā mēmoj gō. ²⁴ Na ka mē kormā apē ixfkwÿ hā mēmoj tā axàhwÿr kêt nē. Tā kēr ka mē amā mēmoj tā hwÿr prām nē māmrī

mēmoj tā hwȳr o apa. Kē mē ama hāmri nē tanhmā mē amā mēmoj nhīpēx to ka mē amnhī tā omu nē akīnh nē.

²⁵ —Nē na pa pre mē amā mēmoj jarēnh kaxyw nē mēmoj tā haxwȳ nē mē amā ixujarēnh rax nē. Nom kot paj axte ā mē amā ri ixujarēnh anhȳr kēt nē. Kot paj tā ixprī hā mē amā tanhmā Inhīpēêxà jarēnh to ka mē aprī hā mar mex kurē kumrēx. ²⁶ Hāmri nē mē kamjaja mē apē ixkwȳ hā tanhmā amnhī to hwȳr to ho apa. Jakamā mo kaxyw kot pa kēt axte tanhmā mē ato hwȳr to? Kot kaj mē kamjaja amnhī to hwȳr jakamā arī ixte mē ato hwȳr kaxyw ixto presija hkēt nē.

²⁷ —Na ka mē ra amā ijapē nē. Nē ixte Inhīpēêxà rūm mē awȳr ixwryk ā ixpumu. Jakamā nhūm Inhīpēêxàja īxtā māänēn kām mē ajapē nē. Tā kot kaj mē kamjaja mēmoj tā amnhī to hwȳr o apa nhūm mē ama nē kām mē ajapē htȳx kām mē amā mēmoj gō.

²⁸ —Na pa pre Inhīpēêxà rūm amnē mē awȳr wrȳ. Hāmri nē kām hprām xà hkōt tanhmā amnhī nhīpēx to hpar o mō nē ra akupȳm hwȳr inhnojarēt kaxyw. Anē.

Nhūm pre ā Jejus mē inhmā amnhī jarēnh anē.
²⁹ Pa mē tā ixprī hā mar mex nē. Hāmri nē kām:

—Tȳ. Nà na pa mē tā ixprī hā ate amnhī jarēnh ma. Ka amnhī tā haxwȳr nē axujarēnh kēt jakamā pa mē tā ixprī hā amar mex nē. ³⁰ Pēr ām ate mēmoj piitā omunh par xwȳnh na ka. Jakamā ate mē ijamaxpēr piitā hkōt aprī hā mē ixpumunh par kumrēx kēnā kot ka tanhmā mē ijamaxpēr to hā mē ixkukja. Ām hāmri na ka Tīrtūm rūm awryk ā amnhī jarē. Anē.

³¹ Hāmri nhūm mē inhma nē mē inhmā:

—Xà ãm hāmri na ka mē ixtkōt ajamaxpēr tŷx nē?

³² Kwa mē o kora. Kot kaj mē tokyx mē umaj ixre nē anhgrà nē ma ahpŷnhā mē anhō krī hwŷr mra. Mē kot ixtkōt tanhmā mē anhīmex to pymaj kot kaj mē ã amnhī nhîpêx anē kām ga. Kot paj ahte mē kām ixām pyràk o amnhī nhîpêx nom ahte ixām kêt nē. Inhîpêêxà aa kot ixrere hā.

³³ —E ixkukwak ri mē ajamakêtkati nē axàmnhīx mē apa kaxyw na pa ã mē amā ixkapēr anē. Nom mē kēp ixkwŷ hkêt xwŷnhjaja koja nhŷrmā ixtā mē atomnuj tŷx o pa. Tâ kér ka mē amā mē uma nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o ri apa hkêt nē. Nhŷrmā ixte mēmoj punuj piitā ho ijapêx par ã arîgrotâ ã kot paj mē atā mē ho ijapêx par kumrēx. Anē.

17

Jejus kot amnhī to Tîrtūm wŷr ã harênh

Rõmân 8.34; Eprêw 7.25

¹ Tâ nhūm Jejus mē inhmā kapēr pa nē hpânhā kaxkwa hwŷr rît nē Tîrtūm mā amnhī jarē nē kām:

“Pa Papaj. E na pa ra amā hprãm xà hkôt tanhmā amā amnhī nhîpêx to hpar o mō nē akupŷm awŷr inhnojarêt kaxyw. Jakamā kot kaj ixpê Akra hā ma akupŷm amnhī wŷr ixtō api. Mē kot ja hā ixpumunh nē amā amex o amex ã ajarênh o pa kaxyw. ² Na ra pyka piitā hkôt ri mē pa xwŷnh kwŷjaja amnhī kaxyw ixtkôt hamaxpēr nē ixtkôt amnhī xunhwŷ nom ka na ka pre inhmā mē agō. Ixte mē htîr tûm nē mē pa mā xwŷnh ã mē harênh kaxyw. Jakamā koja mē nhŷrmā ixkukwak ri pakuri htîr tûm nē pa

ho pa. ³ Na mē ra ixkapēr mar mex nē. Nē ixpē Jejus Kris pē ate mē hwȳr inhmēnh xwȳnhja kōt hamaxpēr mex nē. Nē apē Tīrtūm ā ām apyxi mex ā māänēn akōt hamaxpēr mex nē. Nē amex o amex ā akōt hamaxpēr nē kām akīnh nē. Jakamā koja mē nhȳrmā pakuri htīr tūm nē pa ho pa. Nà koja mē anē.

⁴ Amnepēm amnē pyka ja hwȳr inhnojarêt nhūm ate tanhmā ixte amnhī nhīpēx to hā inhmā karōta na pa ra hatur xām mēnh kaxyw. Na pa xatā mē kām akapēr jarēnh o ri mē hkōt ixpa. Jao ra mē kām apē Pahi Maati hā apixi mex ā ajarē nē amex o amex nē axāhpumunh o axāhpumunh ā mē kām ajarēnh o ri ixpa. ⁵ Jakamā e Papaj. Kēr ka tokyx ixpē akra hā ma akupȳm amnhī wȳr ixto api. Pa akupȳm awȳr pōj nē te amnepēm akuri ixpaja pyrā nē axte akuri ixpa ho ixpa.” Anē.

Jejus kot hkwȳjē ho Tīrtūm wȳr ā harēnh

Nhūm Jejus arī Tīrtūm mā kapēr nē kām:

⁶ “E Papaj. Nà ra ate pyka hkōt inhmā mē òr xwȳnhjaja na pa ra mē kām akapēr jarēnh ryy ho ri mē hkōt ixpa nhūm mē akapēr kōt pix mā amnhī nhīpēx o pa. ⁷ Tā ixte anhī hā tanhmā amnhī nhīpēx to ho ri ixpaja ra mē kot ja hā ixpumunh mex. ⁸ Na pa pre hte axō ri mē ahkre ho ri ixpa nhūm mē amnhī kaxyw ixkōt hamaxpēr mex nē. Nē ate mē hwȳr inhmēnh nhūm mē hwȳr ixwrȳkja ā mē kot ixpumunh mex.

⁹⁻¹⁰ Tā ot pa mē ho awȳr o xa. Nom na pa mē kēp ixbwȳ hkhēt xwȳnhjē ho awȳr kēt nē. Ām ate

inhmā mē òr xwÿnhjê pix o na pa awÿ. Mē kēp akra jakamā määñen mē kēp ijkraa. Jakamā na htem pamā pamex o pamex ã pajarēn o ri pa.

¹¹ Axihtyx o axihtyx jakamā na ka pre amnhī xwar inhmā axihtyx xà hkwÿ gō pa te ixte axihtyx pyràk. Tā na pa ra akupÿm awÿr inhnojarêt kaxyw. Kot paj jar pyka hkôt ri ixpa ry hkêt nē. Nom ijkwyjaja koja mē arñ kamā pa jakamā kwa Papaj. Kêr ka inhmā mē omunh mex nē kē mē inhÿ hā tām ri amnhī nhÿpêx o pa. Nē pahpyrà nē te ixlre tipxi kamā mē htixxi nē mē pa pyràk o axpēn kôt pa.

¹² Kormā mē kamā ixpata ã ate inhmā axihtyx xà hkwÿ nhÿrta o pa mē htānopxar mex o ri mē hkôt ixpa. Jakamā nhūm mē ri ijkôt amnhī nhÿpêx o pa. Æm Jut Kariot pix koja mē hkñhā tanhmā amnhī tomnuj to nē hapêx. No Æm ra akapēr ã kagà kot hkukamā ã kot amnhī nhÿpêx anhÿr ã harënh xàja kôt koja ã amnhī nhÿpêx anē nē hapêx.

¹³ Tā na pa ra akupÿm awÿr inhnojarêt kaxyw jakamā na pa ixte tokyx mē rer mā xwÿnhjê ho awÿr o xa. Kormā mē hkôt ri ixpa ri. Mē kot inhmar nē ixyprà nē hkñh nē hamakêtkati nē ri pa kaxyw. ¹⁴ Na pa pre ra mē kām akapēr jarënh ry nē nhūm mē ixyprà nē akôt pix mā amnhī nhÿpêx o ri pa. Jakamā nhūm hte mē kēp ijkwy hkêt xwÿnhjaja tee ri ja hā mē omu nē axtem nē kām mē hkurê nē. Nom mē kēp mē hkwÿ hkêt jakamā na htem ã mē kamā gryk anē.

¹⁵ Tā na pa ã mē ho awÿr anhÿr o xa. Nom mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjê hkàx ã mē pa kaxyw

na pa mē ho awȳr kêt nē. Koja mē arī mē hkôt ri pa. Nom mē uràk nē amnhī tomnuj o pa pumaj na pa ã mē ho awȳr anē. ¹⁶ Mē kēp mē hkwȳ hkêt. Axtem mē kot amnhī nhīpêx. Te mē kot mē pahte amnhī nhīpêx pyràk jakamā kē mē amarī mē hkôt pa htā mē kot amnhī nhīpêx kôt amnhī nhīpêx o pa hkêt nē. Ām pahkôt pix mā amnhī nhīpêx o pa. ¹⁷ Akapēr pix na mex o mex jakamā koja mē hkôt amnhī nhīpêx o pa nē gaa nē te pahte amnhī nhīpêx pyràk o amnhī nhīpêx.

¹⁸ Na ka pre amnē mē hwȳr inhmē pa pre ixte mē kām akapēr jarēnh o ri ixpa kaxyw mē hwȳr wrȳ. Nē amnhī pyrà nē mē kot akapēr jarēnh o mē hkôt pa kaxyw pa mē kurê nē ma mē hwȳr mē kurē. ¹⁹ Inhmā mē hapê jakamā kot paj amnhī grônh kôt nhām mē kot axpēn mā ri inhgrônh o pa xwȳnhjê mā amnhī gō. Amā hprām xà hkôt. Ixkwȳjaja kot ja hā ixpumunh nē ixpyrà nē amā hprām xà hkôt pix mā tanhmā amnhī nhīpêx to ho pa kaxyw.” Anē.

Jejus kot hkrajē piitā ho Tīrtūm wȳr

²⁰ Nhūm Jejus arī Tīrtūm mā amnhī jarē nē kām: “Tā na pa ã jajē ho awȳr anē Papaj. Nom ixkôt mē pa ho mē pa xwȳnhjê pix o na pa awȳr kêt nē. Māänēn mē ô ri nhȳrmā mē kot ixkôt amnhī xunhwȳr mā xwȳnhjaja na pa mē ho ixpimrāà tā mē ho awȳ. ²¹ Kē mē pahpyrà nē te hamaxpēr tipxi pyrà nē ri axpēn to pa. Nē pahte amnhī nhīpêx kôt pix mā amnhī nhīpêx o pa. Koja mē ã amnhī nhīpêx anhȳr o pa nhūm mē kēp pahkwȳ hkêt xwȳnhjaja pahtā mē omu nē ate mē hwȳr inhmēnh ã apumunh kurê kumrēx.

22 Nē koja mē ixkukwak ri panhŷ hā te pah-pyrà nē hamaxpēr tipxi nē ri pa pyràk o amnhī nhîpêx o pa. **23** Na pa htem te ixkre tipxi kamā mē ixtipxi pyràk o axpēn nhîpêx o ri ixpa. Te pahte axpēn nhîpêxta pyràk. Tā koja mē ixwakre kamā ã axpēn nhîpêx anhŷr o pa nhûm mē kēp pahkwŷ hkêt xwÿnhjaja ja hā mē omu nē hamaxpēr o: ‘Nà pēr ãm hâmri na pre Tirtūm tām mē pahwŷr Jejus mē. Kām hapê htŷx tā mē pahwŷr kumē nhûm wrŷ nē amnhī xwar kām hkwŷjê japê nē.’ Anhŷr o koja axpēn mā pajarênh o pa.

24 Amnepêm amrakati ri pa pre amã ijapê hā ri ixpa. Tā ot pa jajê ho awŷ. Ka na ka pre inhmā mē agō. Tā ma awŷr inhmôr mā xâta wŷr na pa inhmā mē àpir prâm nē. Koja mē nhýrmā ma pahwŷr api pu mē pahpiitâ pahpimrâatâ pamā axpēn japê hā ri papa ho papa.

25 E Papaj. Amex o amex tā mē kēp ixfkwŷ hkêt xwÿnhjaja na kormā ate mē hwŷr inhmênh xwÿnh ã ixfkôt hamaxpēr kêt nē. Nom mē kot ixfkôt amnhī xunhwŷr xwÿnhjaja na mē kurom ja hā ixfkôt hamaxpēr mex nē.

26 Na pa ra ixprî hā mē kām akapêr o amnhîrît o ri ixpa. Tā kot paj axte mē kām akapêr kwŷ jarê. Amã ijapêta pyrà nē mē kām axpêñ kînh ã axpêñ to pa kaxyw na pa mē kām hā karõ. Kot paj inhî hā mē hkôt ixpa hkêt tā koja Pahkarõja mē hwŷr wrŷ nē mē hkarõ mā agjê nē te pa mē hkôt ixpa pyràk o mē hipêx. Ja na pa inhmâ hprâm. Tā koja anê. Jakamā na pa ã mē ho awŷr anê. Tā ãm ja pix Papaj.” Anê.

Nhūm pre ã Jejus õ Papaj mā mē inhnoo mā amnhī jarēnh anē pa mē ixpiitā hā kuma.

18

Mē kot Jejus pynênh ã mē harēnh

Matêwre 26.47-56; Makre 14.43-50; Rukre 22.47-53

¹Tā nhūm Jejus mē ixto Hipêêxà hwȳr pa. Hāmri nē ixkreja rūm ma tē nē Jerujarē rūm kato nē ma gô pê Kirō hwȳr tē pa mē hkôt ixpa ho ixpa xwȳnhjaja ma hkôt mra. Nē gô hā rē nē hikjē hā mē kot mēmo pī hkô hkre xwȳnhja wȳr mra nē parpê ixkrī hpa. ²Na pre hte Jejus xatā hwȳr amnhī kôt mē ixto pa ho kuhē. Jakamā nhūm Jut Kariot kot mē kām õr mā xwȳnhta ra kot hwȳr mē ixpa ho ikuhē xàta pumunh mex. ³Jakamā pa mē hwȳr pôj nē ixkrī hpa nhūm mē mē ixwȳr mra. Jut Kariot mē pôristijaja. Rōm nhō xwȳnhjē nhō pôristijē mē patre nhō pôristijaja nhūm mē mē ixwȳr Jut Kariot kôt mra. Ijaew nhō pahijē nhŷ hā mē ixwȳr mra. Piitā wapohti jamȳ nē pô hpôk nē kanē jamȳ nē mē ixwȳr hpôk o kato. ⁴⁻⁵Hāmri nhūm Jejus amnhī wȳr mē omu nē kànhmā xa nē ma mē kutā tē. Jut Kariot kot mē kām õr kaxyw nhūm amnhī tā omunh mex jakamā amnhī wȳr mē omu nē ma mē kutā tē. Hāmri nē mē hkaxpa nē mē omunh o xa nhūm Jut Kariot mē kuri xa nhūm Jejus mē omu nē mē kām:

—Pa. Mēmoj japêr na ka mē pô hpôk o ri apa?
Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà Jejus pê Najare nhō xwȳnh japêr o na pa mē ri ixpa. Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Tỳ ot pa xa. Pa na ixpē Jejus. Anē.

⁶ Hāmri nhūm mē kuma nē tee ri axpēn pumu nē umaj katē ho axkamē nē kuhē. Nom katē ho pikamēnh o ra rôrôk pa nē hikwÿ. ⁷ Hāmri nē kānhmā kuhē hpa nhūm Jejus axte mē kām:

—Kwa mē inhmā amnhī jarē. Mēhō japēr o na ka mē apa? Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Jejus pê Najare nhō xwÿnhhta japēr o na mē ri ixpa kēnā. Anē.

⁸ Hāmri nhūm mē kām:

—Kwa ra ixte mē amā amnhī jarēnh kēnā. Paa. Ijapēr o na ka mē ri apa. Jakamā kwa kēr ka mē ixtōt ri mē pa xwÿnhhta tanhmā mē ho hkēt nē. Kē mē māmrī anhgrà nē ma mra.

⁹ Anhÿr o mē inhnē mē kām kapēr. Na pre ra ham Hipêêxà mā mē ixtā kām amnhī jarē nē kām:

—Kormā mē kamā ixpa ri ate inhmā ixihty় xà nhōrta o na pa mē htānopxar mex o ri mē hkōt ixpa.

Anhÿr o mē ixtā kām amnhī jarēnh jakamā nhūm ā mē inhnē mē kot unēnh mā xwÿnhjē mā kapēr anē.

Simāw Pêtre kot mēhō pê hamak krāhyr ã harēnh

Matêwre 26.51-54; Makre 14.47; Rukre 22.49-51

¹⁰ Hāmri nhūm Simāw Pêtre tee ri Jejus ã mē omu hāmri nē õ wapo kapa nē jam ho apē nē ho hamak nhīkjē krāhta. Mawti jamak krāhta. Mawtija mēō patre mā apēnh xwÿnhjē hō na pre nhūm Simāw Pêtre hamak krāhta. ¹¹ Hāmri nhūm Jejus ja hā omu nē nē kām kapēr nē kām:

—Tk. Kwa nà amarī xa nē akupÿm awapota hkàm haxà. Ixte mē anē amnhī xà htìx kamā

ijamak kaxyw na pa pre Inhīpēêxà rūm amnē mē awyr pika hwyr wrȳ. Kêt inhmā kām hprām xà hköt pix mā na inhmā tanhmā amnhī nhípēx to ho ixpa hprām. Jakamā kwār mē māmrī tanhmā kām ixto hprām xà hköt māmrī tanhmā ixto. Anē.

*Mē kot Anas wyr Jejus o htēm ã mē harēnh
Matêwre 26.57-58; Makre 14.53-54; Rukre 22.54*

¹² Tā nhūm pôristi mē mē hkrâhtūm nē mēō patre nhō pôristijaja Jejus pynē nē hpa hpre hpa ¹³ nē ma Anas wyr o tē. Anasja Kajpas piinhō na pre. Nhūm Kajpas kormā amgràja ã Anas pyrà nē kēp mēō patre maati. ¹⁴ Jakamā na pre ra Ijaew nhō pahijē mā Jejus jarēnh o:

—Nà kot puj mē Jejus pîr tokyx anē. Kê tapxipix ty pu mē arī mýrpê pahpiitā pajamakêtkati nē ri papa. Anē.

Jakamā nhūm mē Jejus pynē nē kormā ma patre maati hwyr o tē.

Simāw Pêtre kot Jejus kôt pa hkêt ã kot amnhī jarēnh

Matêwre 26.69-75; Makre 14.66-72; Rukre 22.54-62

¹⁵ Hāmri pa ixpê Juāw mē ixkrâmnhwȳ Simāw Pêtre mē pa wa ma mē hköt wa tē. Nhūm mē ra mē inhō patre maati nhôrkwy hwyr Jejus o axà. Nhūm patre maati kot ixpumunh jakamā nhūm kām àpênh xwÿnhja ixpumu nē inhmā anē pa mē hköt axà. ¹⁶ Nom nhūm Simāw Pêtre arī kapôt ã hakwa krem xa. Hāmri pa omu nē akupym hwyr tē nē mēhō niti kot hakwa kre jamār o ãm xwÿnhja mā anē nhūm kām kahê xà mē nhūm mē ixfköt axà. ¹⁷ Hāmri nhūm nita hprī hā omu nē kām:

—Xêê. Pēr apê mē kot unênh nē o mōr mūj kôt ri mē pa xwÿnhjê hō na ka mē? Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tk. Nà ixte mēhō myti ata pumunhre hā. Anē.

¹⁸ Hāmri nhūm ra kôt ã kamàt nē ra kryy nē nhūm mē àpênh xwÿnh kwÿ mē mēo patre nhō pôristi hkwÿjaja amnhīm kuto nē hā ànhunh o kuhê. Nhūm Simāw Pêtre mē omu nē mē hwÿr tē nē mē ïhkô hā ànhunh o xa.

Patre maati kot Jejus kukjêr ã harënh

Matêwre 26.59-66; Makre 14.55-64; Rukre 22.66-
71

¹⁹ Rôm nhūm Anasja hêx rom tanhmā Jejus kukjêr to nē kām:

—E kwa inhmā amnhī jarë. Tanhmā na ka hte we akôt mē pa ho mē pa xwÿnhjê jahkre hto ho apa wehe? Anē.

²⁰ Hāmri nhūm amnhī tā kām:

—Nà na pa hte mē piitā mē noo mā ri mē kām ixkapēr o ixpa. Tîrtûm kapēr o mē ahkre xà hā ixkre kamā nē Tîrtûm mā amnhī jarënh xà hā ixkre kamā pa hte mē piitā mē noo mā ri mē kām tanhmā ixkapēr to ho ri ixpa. Na pa hte nhÿri ixpimxur pê ri mē kām tanhmā ixkapēr to ho ri ixpa hkêt nē. ²¹ Tā ka ixtā mē kot inhmar o kuhê xwÿnhjaja tanhmā ixtā mē hkukjêr to hkêt nē. Ām papxipix ri ixkukja. Kwa ixtā mē hkukja kē mē kot tanhmā ixkapēr mar to xà hkôt tanhmā amā ijareñh to nà? Anē.

²² Hāmri nhūm patre nhō pôristi hōja kuma nē hwÿr tē nē kām:

—Tk. Kwa na htem ã patre maati mā kapēr anhŷr kêt nē. Na htem hā hpijaàm o kām kapēr. Tā na ka axtem nē ri ã kām akapēr anē. Anē.

Hāmri nē hinep hkura.

²³ Hāmri nhūm Jejus amnhī tā omu nē kām:

—Kwa kot pa tanhmā mē amā amnhī to ixêx to ka mē hā inhma nē rī kormā tanhmā axpēn mā ixto akapēr to rȳ hā ixtak. Nom ãm hāmri ixte mē amā amnhī jarēnh tā ka axtem nē ri inhînep ixtak. Anē.

²⁴ Hāmri nhūm Anas tanhmā mar to hpa hāmri nē umre Kajpas wȳr kumē. Na pre Kajpasja kormā hitom kām ri tanhmā amnhī nhîpêx to ho nhŷ nhūm Anas mē kām anē nhūm mē kuma nē hwȳr Jejus o tē nē ho axà. Arī hpa hpre rāhā hwȳr o tē nē ho axà nhūm xa nē kām amnhī jarē.

Simāw Pêtre kot axte Jejus kôt pa hkêt ã amnhī tā àprâr ã harênh

Matêwre 26.71-75; Makre 14.69-72; Rukre 22.58-62

²⁵ Nhūm Simāw Pêtre arī mē ĩhkô hā ànhunh o xa nhūm mēhōja kām kapēr nē kām:

—Kwa pēr apê Jejus kôt ri mē pa xwÿnhjê hō na ka. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tk. Kokŷ ixte mēhō nēj pumunhre hā. Anē.

²⁶ Hāmri nhūm hpānhā mēō patre maati mā àpênh xwÿnhja māänēn omu. Simāw Pêtre kot kêp hamak krâhyr xwÿnhhta kwȳ na pre. Jakamā nhūm hprī hā omunh mex kurê kumrēx nē kām:

—Kwa nà ka na ka mütar pī hkôta kamā mē ĩhkô hā xa pa apumu. Anē.

27 Hāmri nhūm tee ri kuma nē axte mē kām amnhī tā aprār kām hihtȳx nē. Jao ra mē kām amnhī tā aprār o axkrunēpxija mē nhūm krāhyre hkār kurē kumrēx. Ra Jejus kot hkukamā harēnh xà hköt kēp hkwȳ hkêt ã amnhī tā aprār o axkrunēpxi.

*Jejus kot Pirat mā amnhī jarēnh
Matēwre 27.1-2, 27.11-31; Makre 15.1-20; Rukre 23.1-5, 23.13-25*

28 Hāmri nhūm mē ixpē Ijaew hkrāhtūmjaja ra Kajpas rūm Jejus o kato nē ma Pirat wȳr o tē. Piratja na pre te Rōmjē nhō pahi pē Sesti mā mē ixpē Ijaew jamār o pa nhūm mē ma hwȳr o tē. Nhūm ra myt kator grire nhūm mē hwȳr o tē nē ūrkwȳ kapem o xa. Pirat kēp Ijaew kēt jakamā nhūm mē ūrkwȳ hwȳr gjēx kēt nē kapōt ã kuhē. Na hte Ijaew kormā Pas ã hkīnh hāmri nē nhām mē kēp Ijaew kēt xwȳnhjē nhōrkwȳ hwȳr gjēx kēt nē. Koja mē hwȳr agjē nē amnhī tomnu nē Pas ã apkur kēt nē. Jakamā nhūm mē Pirat wȳr Jejus o tē no ām hwȳr o àr kēt nē. Ām ixkre kapem o xa. **29** Hāmri nhūm Pirat mē hwȳr kato nē omu nē hā mē hkukja nē mē kām:

—Kwa tanhmā na we amnhī tomnuj to ka mē ixwȳr o tē? Anē.

30 Hāmri nhūm mē kām:

—Nà kot amnhī tomnuj o pa xwȳnh kēnā. Jakamā na pa mē awȳr o tē. Ate tanhmā kot amnhī tomnuj to hā harēnh mar nē mȳrapē tanhmā ho kaxyw. Anē.

31 Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tk. Kwa mē kamjaja ma amnhī kôt o tē nē amnhī krā hkôt tanhmā ho. Mē ate tanhmā kot amnhī nhūpêx to hā omunh xà hkôt. Anē.

Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Kwa amnepêm mē ixpê Ijaewjaja na pa pre htem kēn o mē kot amnhī tomnuj xwýnhjê tak o mē kupa. Tā na ra Rōm nhō pahihtija mē pamjaja mē ixte mē hpar nē mē ixturē. Tapxipix kām mē hpar ã àmnênh prām. Jakamā kot kaj ÿ hā mē inhā tanhmā hā axàmnênh to kē mē kupī. Ra ja kaxyw mē kot mē ixtaxyw axām kēnā. Anē.

³² Rōm nhō xwýnhjaja na htem mē kot amnhī tomnuj xwýnhjê hpar kaxyw nē pī kahpa hā mē hanhō nē mē kupa. Nhūm Jejus amnhī kukamā tanhmā mē kot hpīr to hā mē omunh mex jakamā ra hprī hā mē inhā mē kot tanhmā hipêx to hā mē harē. Jakamā nhūm pre ã Ijaew Pirat kot mē kām hpīr prām xàj ã kām kapēr kām xihtyx anē.
³³ Hāmri nhūm mē kuma nē akupým ūrkwy hwyr axà nē amnhī wyr Jejus ã karō nhūm hwyr axà nhūm kām:

—E kwa inhā amnhī jarē. Xà apê Ijaew nhō pahi na ka? Xà ka na htem amnhī wyr akām hamak o pa? Anē.

³⁴⁻³⁶ Hāmri nhūm kām:

—Tỳ ãm hāmri na ka ã ijarēnh anē. Nom jar pikā ja kamā ixpê mēõ pahi hkêt. Axtem ixpê mēõ pahi na pa. Mo kaxyw na ka ã ixtukjēr anē? Xà na pre mēhō ixte mē anhō pahi Sesti kutā ixām ã amā ijarē ka ama nē tee ri ixtukamā ajamaxpēr? Nà xà ãm hāmri amā Tīrtūm kot Ijaew wyr inhāmēnh ã ixpumunh prām? Mo kaxyw na ka ã ixtukjēr anē? Anē.

Hāmri nhūm tee ri kuma nē kām:

—Tk. Mo kot pa kêt ri axtem nē Tīrtūm kot Ijaew wyr amēnh ã akukja? Mē apyrà nē ixpê Ijaew kêt kēnā. Mē kot ixwyr ato htēm xwýnhjaja na mē ã ate amnhī jarēnh anhŷr ã ajarēnh anē. Nà mē akwŷjé mē mē anhō patre krähtūmjaja na mē ã inhmā ajarēnh anē. Jakamā e aprī hā inhmā amnhī jarē. Tanhmā na ka we amnhī tomnuj to nhūm mē ixwyr ato tē? Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kē axte kām:

—Nà ixpê pyka ja kamā mē õ pahi hkêt. Kop ãm ixpê pyka ja kôt mē õ pahi ronhŷx ra ixkôt ri mē pa xwýnhjaja tanhmā ixtā mē ato. Nom jar ixpê mē õ pahi hkêt. Æm axtem ixpê mē õ pahi na pa. Æm hāmri na pa ã amā amnhī jarēnh anē. Anē.

³⁷ Nhūm ã kām amnhī jarēnh anē hāmri nhūm tee ri kuma nē kām:

—Xà apê mē õ pahi hō na ka? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—TÙ. Nà ãm hāmri na ka ã ijarēnh anē. Na pa pre amnē pikaja wyr wrŷ nē jar mē akamā ixkato nē mē akamā ixaptär. Ixte tanhmā mē kām ixkapēr to ho ri ixpa kaxyw na pa pre wrŷ nē mē akamā ixpa nē ãm hāmri mē kām ixkapēr o ri ixpa. Na pa hte tām ixkapēr o ri ixpa. Tā mē kot ixkapēr mar nē ixkôt ri amnhī nhîpêx o mē pa xwýnhjaja na htem ixpê mē õ pahihti hā ijarēnh o pa. Anē.

³⁸ Hāmri nhūm Pirat kot tām kām kapēr ã amnhī jarēnhja ã kuma nē kām:

—Tk. Aa ixte pika ja kamā mēhō pumunh nhūm tām kapēr o pare hā. Anē.

Hāmri nē kapēr ā kuma nē tee ri hkukamā hamaxpēr. Hāmri nē akupȳm Ijaew wȳr ho kato nē mē kutā o xa nē mē kām:

—Kwa tanhmā kot amnhī tomnuj tore hā. ³⁹ E mē inhma. Na pa hte amgrà mē arīgro pē Pas kām mē amā mē hagjēn xà rūm mē akwȳjē ho hpȳnh nē mē hapōj nhūm mē hamakētkati nē amnhīx ri pa. Ka mē ja hā omu nē Pas ā akīnh nē. Jakamā e. Pa mē amā mē anhō “pahihti” jarēnhja mā inhūre. E na pa ra kām inhūre. Anē.

⁴⁰ Hāmri nhūm mē tee ri ā kapēr anhȳr ā kuma nhūm ja mē kēp omnuj tȳx nē. Nhūm mē hā kàx pē gryk kamā kām kapēr kām hihtȳx nē kām:

—Tk. Kwa nà kām anhūrer kêt nē. Kêt Parapas mā mān anhūre. Anē.

Parapasja na pre hte tanhmā amnhī tomnuj tȳx to ho ri pa nhūm prem mȳrapē unē nē haxà. Tā nhūm mē axtem nē Pirat kot kām urer prām xàj Jejus kaga.

19

Mē kot Jejus tak ā mē harēnh

Matēwre 27.27-31; Makre 15.16-21; Rukre 23.20-25

¹ Tā nhūm Pirat akupȳm ūrkwȳ hwȳr Jejus o axà nē ū pôristijē mā hā amŷnē nhūm mē hwȳr mra nē htak o kuhē. ² Hāmri nē kēp pahi hā hpēr o pikēnh kaxyw kām pahi hā mē ahkà nhīpēx nē hkrām haxà. Nom axtem mēmo mrōnhī te kot ronh kanêre pyràk xwȳnhja nhūm mē hikāx nē hkrām haxà. Nē kēp pahi hā mē ū kamrēk py nē kām haxà. ³ Hāmri nē xatā hwȳr mra nē hinep htak nē hā hpēr o pikēnh o xa nē kām:

—E apē Ijaew nhō pahi punuti na ka. Anē.

⁴ Hāmri nhūm Piratja akupŷm Ijaew wŷr kato nē mē kām:

—E koja inhō pôristi akupŷm mē awŷr ho kato ka mē omu. Na pa tee ri kot tanhmā amnhī tomnuj to hā hkukja. Pēr tanhmā kot amnhī tomnuj to hkêt kēnā. Anē.

⁵ Hāmri nhūm Jejus kato nē arī pahi hā àhkà tu nē ê kamrék jaxà nē o xa nhūm Pirat mē kām:

—E kwa mē omu nē kamā axukaprī hkêt wehe. Anē.

⁶ Hāmri nhūm patre krāhtūmjê mē mēō pôristijaja tee ri ja hā kuma nhūm ja mē kēp omnuj nē. Hāmri nē hā kām kapēr kām hihtŷx nē kām:

—Tk. Kwa nà pī kahpa hā mān anhô. Kê pī kahpa hā mān ajêt nē ty. Anē.

Hāmri nhūm tee ri hā mē kuma nē mē kām:

—Nà mē kam nē ma amnhīm o tē nē mē kam amnhīm ho anē. No pa kot paj ho anhŷr kêt nē. Mo mŷrapê kot pa kêt hā amŷnē nhūm mē kupī? Nà kwarī kot pa ho anhŷr kêt nē. Anē.

⁷ Hāmri nhūm mē tee ri kuma nē kām:

—Kwa kēp Tîrtūm Kra hā amnhī jarēnh kēnā. Mē inhīgêtjaja na prem ā mē ixte amnhī jarēnh anhŷrja nē mē inhmā kapēr pa htem ā amnhī jarēnh anhŷr kêt nē. Koja mēhō ā ri amnhī jarēnh anē nhūm mē ja mŷrapê kupī. Anē.

⁸ Hāmri nhūm Pirat tee ri Jejus kēp Tîrtūm Kra hā amnhī jarēnhja ma nē kām uma nē kām tanhmā ho hprām kêt nē. ⁹ Hāmri nē akupŷm ūrkwŷ hwŷr ho axà nē axte hkukja nē kām:

—Kwa aprī hā inhmā amnhī jarē. Nhŷhŷnh na ka pre mē ixwŷr mō? Anē.

Nom nhūm axte tanhmā kām nē hkēt nē. Ām arī akryk mar o xa. ¹⁰ Nhūm tee ri omu hāmri nē kām:

—Kwa xà ate ipumunh kēt? Inhŷ hā na htem mē kupa nē inhŷ hā akupŷm mē hapōj. Tā ka pēr aprī hā inhmā tanhmā amnhī jarēn to hkēt nē ri akryk akuhē. Anē.

¹¹ Hāmri nhūm Jejus kām:

—Nom Tīrtūm nhŷ hā pix mā na ka hte ā amnhī nhīpêx anē. Kēp ām Tīrtūm kām ja prām kēt ronhŷx ka tee ri tanhmā amā ixtō hprām hkapry. Tām kot mē ixkaxyw axām kēnā. Tā mē kot awŷr inhmēn nē ri ixtyk ā ijarēn xwŷnh pē Ijaew nhō pahijaja. Ra mē kot ixkaga jakamā na mē ā amā ijarēn anē. Jakamā mē kot amnhī tomnuj tŷx o ajakrenh. Anē.

¹² Hāmri nhūm Piratja tee ri ā kapēr anhŷr ā kuma nē kot kām urer prām nē. Hāmri nē akupŷm Ijaew wŷr kato nē hā mē kām kapēr nhūm mē tee ri kot kām urer kaxyw ā amnhī jarēnha ma nē kām ja prām kēt kumrēx. Jakamā kāxpē nē kām kapēr nē kām:

—Kwa nà ra kēp mē inhō pahi hā kot amnhī to hēx kēnā. Kot mēhō ā ri amnhī jarēn anē nhūm Rōm kamā mē panhō pahi Sestija ja hā harēn ma nē kamā gryk tŷx nē. Tā kot kaj kām anhûre nhūm ajarēn ma nē akamā gryk nē. Anē.

¹³ Hāmri nhūm tee ri mē kuma hāmri nē ma pahi kot tanhmā mē harēn to xà hā kēn pota wŷr ma tē nē hā nhŷ. Mē ixpē Ijaew kapēr kām mē ixtē kām: “Kapata” jarēn xwŷnhta wŷr kot tanhmā Jejus jarēn to kaxyw ma hwŷr tē nē hā nhŷ nhūm mē hwŷr o tē.

¹⁴ Hāmri nhūm ra arīgro pē sêsta. Mē ixpē Ijaew-jaja mē ixtē Pas ā amnhī tomnuj mŷrapē mry hkwŷ

hpar nē Tīrtūm kōt pix mā amnhī nhīpēx ã amnhī jarēnh xà hā arīgroja kato. Jakamā nhūm kaxkwa nhīpōk ri myt nhȳ nhūm Piratja mē kot Jejus kator ã harēnh prām xàj arī mē kām ho mē õ pahi hā harē nē mē kām:

—E ota mē anhō Pahihtita. Anē.

¹⁵ Hāmri nhūm mē tee ri ã harēnh anhȳrja ã kuma nē kām:

—Kwa apī ri. Ma o tē nē pī kahpa hā anhō kê tokyx ty.

Anē nhūm tee ri mē kuma nē mē kām:

—Kwa nà. Kēp mē anhō pahi kēnā kot paj kēt ri axtem nē mē apē kupī. Anē.

Hāmri nhūm mē kām:

—Nà kēp mē inhō pahi hkēt. Pahi Sesti pix na kēp mē inhō pahi. Anē.

Mē kām Sesti hkīnh kēt tā ã kām Jejus htyk prām xàj ri harēnh anē. ¹⁶ Hāmri nhūm Pirat tee ri ja hā mē kuma nē tā Jejus ã pōristi mā karō nē mē kām:

—E mē māmrī ma o tē nē pī kahpa hā anhō kê ty. Anē.

Hāmri nhūm mē kuma nē ma o tē.

Mē kot pī kahpa hā Jejus nhōr ã mē harēnh

Matēwre 27.32-44; Makre 15.21-32; Rukre 23.26-43

¹⁷ Hāmri nhūm pōristija Jejus mā õ pī kahpa gō nhūm kutu nē ma mē hkōt hkjēnh o mō. Nhūm mē krī rūm ho kato nē ma hixēt prēk wȳr o tē. Hixēt prēkja mē kot harēnh o: “Korkot” anē. No mē ixpē Ijaewjē kapēr kām na pa pre htem harēnh o “Mē hkrā hi xà” anhȳr xwȳnhta wȳr nhūm mē ma o tē nē hā ho api. ¹⁸ Hāmri nē pikap pī kahpa xi nē hā Jejus xi nhūm hā nō nhūm mē prek o īhkra ho htȳx nē hpar o htȳx. Hāmri nē kaxyw hkakwȳ nē

hkakwŷnh pa nē kamā pī kahpata xām nē hity hpa nhūm Jejus kŷx pē ajêt. Hāmri nhūm mē māänēn wa ho hamēxkrut nē pī kahpa hā wa kunhō nhūm wa kuri ajêt. Wa kot tanhmā amnhī tomnuj to xwŷnhja wa ho akutā Jejus nhījē nhūm wa uràk nē kŷxpē ajêt.

¹⁹ Hāmri nhūm Piratja ō pôristi mā anē nhūm mē tap ō py nē hā tanhmā kagà hto nē kagà ho:

IJAEW NHŌ PAHI JEJUS NA JA
KĒP NAJARE NHŌ XWŶNH

²⁰ Nom mē ixpē Ijaew kapēr pix kām hā kagà hkêt nē. Māänēn Gresjē kapēr kām nē Raxījē kapēr kām nhūm mē māänēn hā kagà nē Jejus mȳri kunhō. Hāmri nhūm Ijaew kwŷjaja Jerujarē rūm hwŷr mra nē mē kot ā hā kagà nhîpêx anhŷrta pumu nē kamā harē. Jerujarēja hixêt prêta wŷr jawŷ jakamā nhūm mē kurūm ohtō nē hwŷr mra nē omunh o kuhê. ²¹ Hāmri nhūm patre hkrâhtūmjaja tee ri ā Jejus jarēnh anhŷr ā kagàta pumu nhūm ja mē kêp omnuj nē. Jakamā nhūm mē ma Pirat wŷr mra nē kām:

—Kwa mon ka ri hā mē kām anē nhūm mē axtem nē ā ri kagà nhîpêx anē? Kwa nà kêp mē inhō pahi hkêt. Ām htŷx ri kot ā kot amnhī jarēnh anhŷr o pa kênā. Kwa hā kagâja o anhŷpa nē hpânhā hā kagà ho: “Kêp Ijaew nhō pahi hā kot amnhī to hêx xwŷnh.” Anhŷr o hpânhā hā hipêx nē anhō nà? Anē.

²² Hāmri nhūm mē kuma nē mē kām:

—Tk. Nà pa ho ixpinhpanh kêt nē. Ra ixte hā kagà hpar kênā. Anē.

*Pôristijaja kot axpēn mā Jejus xē ho pigranh
Matêwre 27.35-36, 27.55-56; Makre 15.24; Rukre
23.34*

²³ Hāmri nhūm pôristijaja kot axpēn mā Jejus xē o pigranh kaxyw amnhī tā haxwyr o tē. Mē kēp 4 no nhūm Jejus xē kēp 5 jakamā nhūm mē amnhī kōt ho 4 nē haxwȳ nhūm pyxi nē hprā. ē rytita. Na pre hipēx muxre. Nhŷhŷnh hkayr xà pumunh kêt kumrēx. ²⁴ Jakamā nhūm mē omu nē kām hkīnh nē. Hāmri nhūm hō kot amnhīm hpyr nē ho arīk kaxyw nhūm mē hā kēnre ho jōka. Na pre ra Tirtūm kapēr ā kagà htūm kot mē hkukamā ja hā mē harēnh nē mē harēnh kot:

Na prem axpēn mā ixē o anhgrà nē hā kēnre ho jōka
ho hkrī.

Anhŷr o kot mē hkukamā mē harēnh. Tā nhūm mē ra hkôt ā amnhī nhîpêx anhŷr o hkrī.

Jejus kot Juāw nhîhkram katorxà jaxàr ā harēnh

²⁵ Nhūm Jejus par pē katorxà xa. Nē htōx nē Kropti hprō Marir nē Marir Matarēn mē nhūm mē Jejus katorxà nhîhkô hā Jejus pumunh o kuhē. Nhūm amnhī tā mē omu ²⁶ nē mē kuri pa ixpê Juāw pumu. Hāmri nē kēp ixkràmnhwȳ mex ā ixtā katorxà mā kapēr nē kām:

—E ota Juāwta. Koja ixpānhā te kēp akra pyràk o anhîpêx nē tanhmā ato ajuta hto ho pa. Anē.

²⁷ Hāmri nē hpānhā pa inhmā kapēr nē inhmā:

—E Juāw. Kêr ka te kēp akatorxà pyràk o inhmā hipêx mex o ri apa.

Anhŷr jakamā pa kuma nē kot inhmā hā karō xà hkôt inhōrkwy hwȳr haxà nē amnhī kôt ri ho ixpa.

*Jejus htyk ã harēn
Matêwre 27.45-56; Makre 15.33-41; Rukre 23.44-49*

28 Tā nhūm Jejus ra amnhī pumu hāmri nē hamaxpēr o:

—Nà Inhīpēêxà kot mēmoj tā inhmā karōta na pa ra kām ho anhŷr o hitep xà xir kaxyw. Anē.

Hāmri nē kām kôr ã amnhī jarē. Nom ra hkukamā Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kot htyk kaxyw nē kām kôr kukamā harēn jakamā nhūm ã amnhī jarēn anē nē kapēr o:

Nà na pa ra inhmā kôr nē. Anē.

29 Nhūm hpar pê guhkrax kām wīhti punureta ām jakamā nhūm mē ã kot amnhī jarēn anhŷrja ma nē kaxyw mēmo rerek py nē o tē nē kaxyw pī ryti hō py nē ho hkanhwȳ. Nē akupŷn o tē nē ho wīhti mā haxà nē kām kupē. **30** Nhūm hkaôr nē hkaôr pa hāmri nē kapēr o:

E nà hāmri na pa ra mē piitā mē kot amnhī tomnuj pānhā amnhîrer pa. Jao ra Inhīpēêxà kām hprām xà hkôt kām tanhmā amnhī nhīpēx to jatur xàm kumē.

Anhŷr o amnhī jarēnhja kôt ahpar mā hkrā nē ty.

*Mē kot kô xwa ho Jejus kamnhwȳr ã harēn
Wam Juāw 5.6-8*

31 Nhūm ra sêsta nhūm apkati nhūm mē inhō arīgromnu pê sap kaxyw. Sapja ã na hte mē ixpē Ijaew mē ixfñh pê Pas ã ixfñh rūnh o ixpa. Nhūm mē kām sap ã arī mē htyk nē mē harir xwÿnhjē pumunh prām kêt jakamā nhūm Ijaew krähtūmjaja ma Pirat wȳr mra nē kām:

—Kwa pôristi mā anē kē mē tokyx mē hte hi kukē kē mē htyk tokyx anē. Kē mē tokyx mē o wrȳ nē ma mē o mra nē mē hagjē. Kormā sap kêt ri. Anē.

³² Hāmri nhūm mē kuma nē ō pôristijē mā anē nhūm mē ma mē hwȳr mra nē akutā wa kot Jejus nhījē nē jêt xwȳnhta wa kumrēx wa hte hi hkwȳr.

³³ Hāmri nē hpānhā Jejus wȳr tē nē omu nhūm ra htyk mex nē ajêt nhūm mē ja hā omu nē kēp hte hi hkwȳnh kêt nē. ³⁴ Nhūm pôristi hōja kō xwa py nē ho ihkjē rūm hkanhwȳ nhūm hkamrō mē ī kagō ahkà nē hprōt nhūm mē hkwȳja omunh o kuhē.

³⁵ Nē ixpē Juāw na pa pre ijaxwȳja mē īhkō hā xa nē ja hā omunh jakamā pa ã mē amā hā kagà anē. Ām hāmri na pa mē amā harē nē hā kagà. Mē ate kamā harēnh nē harēnh mar nē hkôt ajamaxpēr kaxyw. ³⁶ Na pre ra Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kamā ra hkukamā tanhmā kot mē pahwȳr mēnh xwȳnhja jarēnh to nē hā kagà. Nē hā kagà kot:

Koja mē nhīhȳnh hi hkwȳnh kêt nē. Anē.

Tā nhūm mē ra hā kagàja kôt ã hipēx anē nē kēp hi hkwȳnh kêt nē. ³⁷ Nē Tīrtūm kapēr ã kagà htūmja māänēn ja hā harēnh kot:

Mē kot hpīr nē hkanhwȳr xwȳnhja koja mē hpar pē omunh o kuhē. Anē.

Tīrtūm kapēr ã kagà htūm kamā ã Jejus tyk kukamā harēnh kot anhȳr.

Mē kot Jejus jaxàr ã mē harēnh

Matêwre 27.57-61; Makre 15.42-47; Rukre 23.50-56

³⁸ Tā nhūm Juje pē Arimatej nhō xwȳnhja Jejus ra htyk ã omu nē ma Pirat wȳr tē nē hā kām kapēr. Kot ma o mōr nē tokyx haxàr kaxyw. Na pre ra

Jejus kôt amnhĩ xãm nom Ijaew krähtümjê pymaj mě kãm amnhĩ to amnhřít kêt nẽ. Jakamã nhũm ma Pirat wýr tẽ nẽ hã kãm kapêr nẽ kãm:

—Pa e ot pa awýr tẽ. Ixte měmoj tã amã ixkapêr kaxyw. Kot kaj apu inhmã “ý” anhýr japêr. Kwa xà kot pa ma Jejus o mõ nẽ haxà? Anẽ.

Hãmri nhũm kuma nẽ kãm: “Nà mãmrí ho anẽ.” Anẽ hãmri nhũm ma hwýr tẽ nẽ ho wrý nẽ kumý nẽ ma haxàr mã o mõ. ³⁹ Nhũm Nïkotëja ma hköt tẽ. Amnepê mã kot kamàt kãm Jejus wýr htêm nẽ wa axpën mã kapêr o ýr xwýnhta. Jakamã ma Juje hköt tẽ. Nẽ amnhĩ kôt mě hkuxwa xà hkwý ho mõ. Âm ho mõr rax kumrëx. Ho 34 kir nẽ kutu nẽ o mõ. Mě hkuxwa xàja na pre mě kot měmo kuxwa xà mã “míra” nẽ “aroe” anhýr jarênhja nhũm kaxyw hkwý jakà nẽ ho ahkà nẽ ho mě hkuxwa xà nhípêx. Hãmri nẽ kutu nẽ ma Juje kot Jejus jaxàr nhũm kot ho hkuxwa kaxyw hköt o mõ. ⁴⁰ Hãmri nhũm wa ho kupêxê kukõnh pa nẽ ho Jejus kupu. Mě ixpê Ijaew mě ixte mě htykjê jagjênh kaxyw ã mě hipêx anhýr xà hköt nhũm wa ã hipêx anẽ nẽ haxà. ⁴¹ Nhũm ra mě kot pí kahpa hã nhôr xà tã mě kot měmo pí ho pa nẽ hkre xwýnh kwý kuhê. Nẽ kamã kẽn kre nyw. Kormã mě kot kamã mě htykjê hõ jaxàr kêt xwýnhta. ⁴² Jakamã nhũm wa omu nẽ axpën mã:

—E kwa pu hwýr Jejus o tẽ nẽ kamã män tokyx haxà. Kêr pu kormã sap kêt ri ra tanhmã amnhĩ to hpa. Anẽ.

Hãmri nẽ hwýr kumý nẽ o tẽ nẽ kamã haxà nẽ hã hitom pa hãmri nẽ ma akupým krím wa tẽ.

20

Jejus akupỹm htĩr ã harẽnh

Matêwre 28.1-10; Makre 16.1-8; Rukre 24.1-12

¹ Tã nhũm sap tẽ nẽ hapêx nẽ hpãnhã semãñ nyw krax xà pê tômik. Hämri nhũm Marir Matarẽn kwÿhtã kànhmã nhÿ. Kormã myt kator kêt ri kànhmã nhÿ nẽ ma kẽn kreta wÿr tẽ. Nẽ hwÿr pôj nẽ tee ri hitom xà hã kẽn rax pumu. Nhũm ra nhãm hakwa kre kuhpa hã ri hikwÿ nhũm omu nẽ tee ri hkukamã hamaxpêr pê omunh o xa. ² Hämri nẽ awjanã nẽ ma akupỹm hprôt nẽ nhÿri Simãw Pêtre nẽ pa ixpê Jejus krämnhwÿ mex ã wa ixpumu nẽ hkaprĩ kamã wa inhãmã harẽ nẽ wa inhãmã:

—Xê na pêr mẽ pahpê mẽ panhõ Pahihti kapã nẽ nhÿhÿm ma o tẽ. Xê nhÿhÿm män pre wem o tẽ? Anẽ.

³ Hämri pa wa kuma nẽ hwÿr ixprôt kurê kumrëx. ⁴ Hämri pa Simãw Pêtre mä wa nẽ ixkumrëx hwÿr pôj. ⁵ Nom kormã kẽn kre hwÿr ixär kêt ri kormã hakwa krem inhïköt nẽ kaxwÿnh kãm nõr xà kamã Jejus japêr ixrít o xa. Nhũm kupêxê nhîrê pix nõ pa omu. ⁶ Hämri nhũm Simãw Pêtre ixköt tẽ nẽ ixrom krem àr kurê kumrëx nẽ kupêxê nhîrêta pumu. ⁷ Nẽ hkrã kupu xà pumu nhũm axtem hkrã muxre nẽ ahte nõ. ⁸ Hämri pa hköt axà nẽ nõr xà kaprÿ pumu nẽ ijamaxpêr o:

—Hêxta waa nẽ. Nà män akupỹm htĩr. Hã na nõr xà hkaprÿ mex nẽ. Nà män akupỹm htĩr kãm ga. Anẽ.

⁹ Ra Tîrtüm kapêr ã kagà htũm kot ja kukamã akupỹm htĩr ã harẽnh tã pa wa kormã ixpri hã ja hã omunh kêt nẽ. Tã kẽn kre kaprÿ pumu nẽ kãm

ijamaxpēr kurê kumrēx. ¹⁰ Hāmri nē wa ixsato nē awjanā nē ma akupȳm wa ixkwŷjē hwŷr wa tē.

*Jejus kot Marir Matarēn wŷr kator ā harēnh
Makre 16.9-11*

¹¹ No nhūm Marir Matarēnja arī kēn kre kapem hkaprī nē mŷr o xa. Nē mŷr pē hikôt nē kēn kre kamu ¹² nē kamā Tīrtūm kapēr o wrŷk xwŷnh wa ho axkrut nē wa omu. Nhūm wa ê jakajre kamā wa nhŷ. Nhūm hōja hkrām nhŷ nhūm hōja htem nhŷ.

¹³ Hāmri nē wa Marir Matarēn mā kapēr nē kām:

—Kwa mon ka ri omu nē amŷr o xa? Anē.

Nhūm kām:

—Xê nhūm. Na prem ma nhŷhŷm mē ixpē mē inhō Pahihtija mŷ nē ma o tē nē hpānhā nhŷri kuxi. Anē.

¹⁴ Rōm nhūm Jejus tām tē nē hkatut kôt xa nhūm Marir Matarēn ho hakēx nē omu nom hprī hā omunh kêt nē. Omu nē htŷx ho axtem mēhō hā hkamnhīx. ¹⁵ Hāmri nhūm kām:

—Kwa mon ka ri amŷr o xa? Mēhō na ka ri hapēr arīt pē amŷr o xa? Anē.

Hāmri nhūm kuma nē htŷx ho pī hkre jamār xwŷnh ā hkamnhīx nē kām:

—Xê xà ka na ka mē ixpē mē inhō Pahihti ho ahkī nē ma o tē nē nhŷri axi mē? Xê ka japēr nē akatât kôt inhmā harē. Nhŷri inhmā nōr xà jarē pa ma hwŷr tē nē kumŷ nē man akupŷn o tē nē akupŷm kēn kre kamā kuxi. Anē.

¹⁶ Hāmri nhūm Jejus kām hixi jarē nē kām:

—Kwa Marir Matarēn. Amnē ixpumu nē arī ā akapēr anē nā. Anē.

Hāmri nhūm jatā hprī hā kuma nē ho hakēx nē amnhī jaēr pē hprī hā omu nē kām:

—Xê Pahihti. Xep ka na ka. Hêxta gâà nē. Anē.

Nom mē ixpê Ijaew kapēr kām Pahita jarēnh o: “Raponî” anē. Nhūm ã kām kapēr anē hāmri nē axte ma nhÿhÿm kēp htēm pymaj hpa hā kupy.

17 Hāmri nhūm kām:

—Kwa inhmā anhûre. Na pa kormā ma akupÿm Inhÿpêêxà hwÿr ixàpir kêt nē. E tokyx ma akupÿm tē nē ixtō nē ixtôxjê mā ijarē. Na ka prem apê ixkràmnhwÿ pix tā ra mē apê ixtō nē ixtôx na ka mē. Jakamā ma akupÿm mē hwÿr tē nē mē kām ijarē. Nē mē kām: “Na Jejus mē awÿr pêr mēnh o: ‘Kot paj tokyx ma akupÿm Inhÿpêêxà Tirtûm wÿr api. Nom kēp pa Inhÿpêêxà pix kêt māänēn kēp mē Anhÿpêêxà na. Nē māänēn kēp mē anhô Tirtûm na.’ Anhÿr o mē awÿr pêr mē.” Anē. E ma akupÿm mē hwÿr tē nē tokyx ã mē kām ijarênh anē. Anē.

18 Hāmri nhūm kuma nē ma akupÿm mē ixwÿr tē nē mē inhmā awjarē nē mē inhmā:

—Xê na pa ham mē panhô Pahihtita pumu. Na akupÿm mē pamā htîr. Anē.

Hāmri nē mē inhmā kot tanhmā kām kapēr to hā harē pa mē kuma nē tee ri hkukamā ijamaxpêr.

Jejus kot hkwÿjê hwÿr kator ã harênh

Rukre 24.36-43

19 Tā nhūm tômik nē kamât pa mē Jejus kôt ixpa ho ixpa xwÿnhjaja axpēn wÿr akuprō hāmri nē Ijaew krâhtûmjê pymaj hakwakre kahê hpa nē axpēn mā ixkapêr o ixkri. Nhūm Jejus mē ijaêr pê nhÿhÿnh mē ixwÿr axà nē mē ixkuri xa nē mē inhmā:

—Pa. Xà kormā mē anhôt kêt? Anē.

20 Hāmri nē mē inhmā amnhî nhîhkra kamā prek tatak xà jahkre nē hakÿx kôt mē kot hkanhwÿr

xàja nhūm mē inhmā hahkre. Pa mē akupŷm htīr kām omu nē ixtñh tÿx kumrëx. ²¹ Hāmri nhūm mē inhmā:

—E kwa kēr ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o amā ma ho ri apa hkêt nē. Na pre Inhípêêxàja mē awÿr inhmē pa pre wrÿ. Tā kot paj amnhī pyrà nē mē piitā mē hwÿr mē arē. Anē.

²² Hāmri nē mē ixtaxyw htÿyxà mē nē mē inhmā Tīrtūm mē wa Karō jarē nē mē inhmā:

—E koja Tīrtūm mē wa Ixkarōja wrÿ nē mē akarō mā gjêx pa. ²³ Ka mē ÿ hā ma mē piitā mē hwÿr apa nē mē kām Tīrtūm kapēr jarënh o ri mē hkôt apa. Nē nhÿri mēhō pumu nē inhÿ hā kām: “Kot kaj Tīrtūm kôt amnhī xām nhūm amnhī tā apumu nē anē ate amnhī tomnuj rêngh pa.” Anē. Ka mē ã kām akapēr anē nhūm mē ama nē hkôt amnhī xām nhūm Tīrtūm amnhī tā omu nē nê kot amnhī tomnuj rêngh pa. Nom koja mē ama nē ãm mē ama nē hkôt amnhī xām kêt japêr ka mē inhÿ hā kām: “Nà kot kaj Tīrtūm kôt amnhī xām kêt nē nhūm anē ate amnhī tomnuj rêngh kêt nē.” Anhÿr o kām akapēr nhūm Tīrtūm ho anē nē nê rêngh kêt nē. E kēr ka mē ã inhÿ hā amnhī nhípêx anhÿr o ri apa. Anē.

Nhūm pre ã Jejus mē inhmā kapēr anē hāmri nē kato nē ma nhÿhÿm tē.

Jejus kot Tomas mā kapēr ã harënh

Matêwre 28.17

²⁴ No nhūm mē inhñh pê Tomas pihpohtita kormā mē ixtñhā akupŷm Jejus htīr kām omunh kêt nē. Na pre ma kape hā tē nhūm wakre kamā mē ixwÿr axà nē mē inhmā kapēr hāmri nē ma nhÿhÿm tē. Jakamā nhūm Tomas akupŷn mē ixwÿr

tē nē axà pa mē kām harē nhūm tee ri mē inhma nē mē ixkōt hamaxpēr kêt nē. ²⁵ Nē mē inhmā:

—Nà kot pa īhkra kamā prek tatak xà pumu nē kamā inhīhkra hkrā jaxà. Nē hakŷx kôt hkanhwyr xàta pa mā ho anē nē omu nē kamā inhīhkra hkrā jaxà nē rī kormā akupŷm htīr kôt ijamaxpēr. Anē.

²⁶ Tā nhūm semān pyxi nē hapêx pa mē axte axpēn wyr akuprō nē axte Ijaew krāhtūmjē pymaj amnhī tā kahē htŷx nē ixkrī. Nhūm Tomas tā mē ixkuri nhŷ. Hāmri nhūm Jejus axte nhŷhŷnh mē ixwyr axà nē mē inhmā:

—Pa. Na ka mē rī akrī. Anē.

²⁷ Hāmri nē Tomas pumu nē hwyr tē nē kām īhkra pē nē kām:

—E ota inhīhkra kamā prek tatak xàta. Māmrī kamā anhīhkra hkrā jaxà. Nē hpānhā ijakŷx kôt mē kot ixkanhwyr xà kamā mā ho anē nē haxà nē akupŷm ixtīr kôt ixpumunh kurê kumrēx. Anē.

²⁸ Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Nà pēr ām hāmri apê inhō Pahihti Tīrtūm na ka. Anē.

²⁹ Hāmri nhūm kām:

—Tỳ. Ām ano ho ixpumunh kôt pix mā na ka ixkōt ajamaxpēr. Tā no ām koja mē nhŷrmā mē amŷr pē mē pa xwŷnhaja mē akînhā mē no ho ixpumunh kêt tā akupŷm ixtīr ã ijarēnh mar pix tā ixkōt hamaxpēr. Ja na mex kumrēx. Anē.

Juāw kot tanhmā amnhī jarēnh to hā harēnh

Rōmān 15.4; Wam Juāw 5.13

³⁰ Na pre Jejus kormā mē ixto pa ri mē inhnoo mā mēmoj tanhmā hipêx to rax nē nom kot paj kagâja kamā piitā hā kagâ hpar kêt nē. ³¹ Ām hkwŷ pix na pa mē amā hā kagâ. Mē ate mē ixpyrâ nē

omunh nē kēp Tīrtūm Kra hā kot mē pakaxyw ām xwÿnh ã omunh nē hkôt amnhī xunhwyr kaxyw na pa ã mē amā harēnh nē hā kagà anē. Tā kot kaj mē amnhī kaxyw hkôt ajamaxpēr nē hkôt amnhī xunhwyr hāmri nē nhýrmā atyk tā nhūm akupým mē ato mē atīr ka mē ixpyrà nē kuri amex nē atīr tūm nē apa ho apa. Tā pa ã mē amā mēmoj piitā harēnh nē hā kagà anē.

21

*Jejus kot hkwÿjē hwyr kator ã harēnh
Matêwre 26.32, 28.7, 28.10*

¹ Tā nhūm Jejus axte hkôt mē ixpa ho mē ixpa xwÿnh kwÿjē hwyr kato. Himô pê Tipeja mÿri. ² Pa mē ixpê 7 nē axpēn wyr akuprō. Na pre Simāw Pêtre nē Tomas pihpohti nē Natānaew. Natānaewja Garirej kamā krī pê Kanā nhō xwÿnh na pre. Nē wa pa wa ixpê Jepetew krata wa nē wa inhñō wa pijakruuta wa. Pa prem wa mē nhýri axpēn wyr akuprō. ³ Hāmri nhūm Simāw Pêtre mē inhmā:

—E pa jarähā ma tep wyr tē nē hkwÿmnê. Anē.

Pa mē kuma nē kām:

—Tôe. Nà pa mē ijaxwÿja ma akôt mō. Anē.

Hāmri nē mē ma himô rax pê Tipeja wyr mō nē kanôre mā agjē nē gôx kām kryhti rēnh o ixkuhê. Nom tee ri ho tep õmnênh kaxyw rēnh o ixkuhê nē hōmnênh kêt nē ixtā apkati nhūm tep amrakati kumrëx.

⁴ Tā nhūm myt kato nhūm Jejus gô mÿri xa. Pa mē ixpiitā omu no ām ixprī hā kēp Jejus ã omunh kêt nē. Tā no nhūm tām xa. ⁵ Hāmri nē mē inhmā kapēr nē mē inhmā:

—Pa. E mān ka mē ra tep kwȳmnênh rax nē nà?
Anē.

Hāmri pa mē kām:

—Tk. Nà mo tep? Amrakati kumrēx kēnā. Anē.

⁶ Hāmri nhūm mē inhmā;

—Xō wehe? Tōe. Axte mē axupôk rūm kryhti mē
nē omu. Anē.

Hāmri pa mē mar xà hkôt ho anē nē kumē. Hāmri
nhūm kamā tep hipu rax kumrēx nhūm utī rax nē.
Pa mē tee ri ixte ho ixàpir kaxyw ri hkukjē. ⁷ Hāmri
pa kēp Jeus ā omunh kurê kumrēx nē Simāw Pêtre
mā kām:

—Kwa pēr mē panhō Pahihtita na. Anē.

Hāmri nhūm inhma nē hkīnh tȳx nē akupȳm
hinôkà jaxà nē gôx kām mrō nē ma hwȳr ho nana
ho tē. ⁸ Hāmri pa mē hkôt kanôre kamā kryhti kjēnh
o mō. Ra amgrà hwȳr amgrire. Wȳr 100 met pix
jakamā pa mē hwȳr ixpôx tokyx anē. ⁹ Nē pàr o
hkre kura nē kuxi nē ijapôx pa nē Jeus wȳr ixprôt
nē mra. Nhūm ra mē ixfutêp kuto nē par nhîpêx
nē nhŷhŷnh tep kwȳ par kām haxwȳ nē ho àr o
nhŷ. Nē kaxyw pâwti nē amnhî ri haxwȳ nē o nhŷ.
¹⁰ Hāmri nē mē ixpumu nē mē inhmā:

—E mē amnē anhō tep o mra pu mē hkuxôt nē
kuku. Anē.

¹¹ Hāmri nhūm Simāw Pêtre akupȳm pàr wȳr tē
nē kryhti ho htȳx xà hpôt nē amgrà hwȳr hkjênh
o mō. Kamā tep rûnh pix. Nē ohtô nē. Kamā
kēp 153 nē hikwȳ htā nhūm nhŷhŷnh kryhti hkwȳ
pikaxônh kêt nē. ¹² Hāmri nhūm Jeus mē inhmā:

—E kwa mē tokyx mra pu mē apkü. Anē.

Hāmri pa mē kuma nē hwȳr mra nē ixkrî pa.
Hāmri nē tee ri omunh o ixkrî. Mē ixprî hâ omunh

mex kêt tā kot ã mē inhmā amnhī nhīpēx anhŷr
 ã omu nē kēp mē inhō Pahihti hkôt omunh kurê
 kumrēx jakamā hixi hā hkukjêr kêt nē. Ām akryk
 omunh o ixkrī. ¹³ Hāmri nhūm mē inhmā pāwti ho
 hkry pa. Nē hpānhā tep jamŷ nē mā ho anē nē ho
 hkry pa nē ho mē inhīpēx pa pa mē ixāpkur o ixkrī.

¹⁴ Nhūm Jejus akupŷm htīr kām ra ahpŷnhā mē
 ixwŷr hapôx o axkrunēpxi.

Jejus kot akupŷm tām Simāw Pêtre xām

Atre 20.28-31; Wam Pêtre 5.1-4

¹⁵ Tā pa mē ra ixāpkur pa nē kànhmā ixfuhê nē
 gô mŷ ri mra. Hāmri nhūm Jejus Juāw hkra Simāw
 Pêtre mā tanhmā kapēr to. Nom ixpê Juāw nhūm
 kēp ixfra hkêt axtem Juāw ō hkra na pre. Jakamā
 nhūm Jejus kām kapēr nē kām:

—Kwa Simāw. Xà we amā ijapê ho ate pika hkôt
 mēmoj piitā hakrenh par nà? Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tŷ inhmā ajapê htŷx kēnā Pahihti. Ra ate ja hā
 amnhī tā ixpumunh mex. Inhmā ajapêê. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tōe. Nà kēr ka inhmā mē kot ixfôt amnhī
 xunhwŷr xwŷnhjê jahkre mex o ri mē hkôt apa. Te
 ho ôwêhti hkrare jamâr xwŷnh kot hamâr mex o ri
 hkôt pata pyràk. Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Tōe. Nà kot paj amā mē ho anē. Anē.

¹⁶ Tā nhūm hā ahtûmre nhūm kē axte kām:

—Kwa Simāw. Xà we ãm hāmri na ka inhmā
 amnhī jarē. Xà we amā ijapêê nà? Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Tŷ. Ra ate inhmā ajapê hā ixpumunh kēnā.
 Anē.

Hāmri nhūm kē axte kām:

—Tōe. Kēr ka inhāmā mē kot ixtkōt amnhī xunhwyr mā xwýnhjē jahkre mex o ri mē hkōt apa. Te ho ôwēhti jamār xwýnh kot ôwēhti jamār mex o hkōt pa xwýnh kot amnhī nhípêx pyràk. Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Nà kot paj amā mē ahkre mex o ri mē hkōt ixpa. Anē.

¹⁷ Tā hāmri nhūm hā ahtūmre nhūm kē axte kām:

—Kwa Simāw. Xà we ām hāmri na ka inhāmā amnhī jarē? Xà we amā ijapē htýx kumrēx nà? Anē.

Hāmri nhūm tee ri amnhī tā kuma nē hkaprī nē. Ra kot amnhī tā hkukjēr o axkrunēpxi jakamā nhūm hkaprī nē tee ri hamaxpēr. Hāmri nē kām:

—Kwa Pahihti. Ate mēmoj piitā omunh par. Nē ate inhāmā ajapē htýx ā ixpumunh par kēnā. Anē.

Hāmri nhūm kē axte kām:

—Tōe. Kēr ka inhāmā mē kot ixtkōt amnhī xunhwyr mā xwýnhjē jahkre mex o ri mē hkōt apa. Te ho ôwēhti jamār xwýnh kot hamār mex o ri pata pyràk. Anē.

Hāmri nhūm kām:

—Nà kot paj amā mē ho anē Pahihti. Anē.

Simāw Pêtre tanhmā htik to hkukamā harēnh

¹⁸ Nhūm Jejus arī Simāw Pêtre mā kapēr nē kām tanhmā htik to hkukamā harēnh to nē kām:

—Kwa ixtkapēr ma nē amnhī krā him haxàr týx nē hā apa Simāw Pêtre. Nà kormā anyw ri na ka pre hte ma nhýhým apa kaxyw nē anojarêt hāmri nē anhñôhkà mex jagjē nē ma nhýhým amā apa hprām xà hkōt ri apa. Tā kot kaj apigēt nhūm mē apynē nē akahti hpre nē apa hpre nē ma nhýhým ato mō ka mē kām amnhī gō nē amnhī nē tanhmā

mē kām nē hkêt nē. Amā mē hkôt amōr prām kêt tā māmrī mē kām amnhī gō kē mē ma nhÿhÿm ato mō.

19 Tā kēr ka arī ixtkôt amnhī xām tÿx nē atīr prām xàj mē umaj axte ixkaga hkêt nē. Hāmri nhūm mē apī nē tanhmā atyk to hā apumu nē amā Tīrtūm kīnh ã apumunh mex kurê kumrëx. Hāmri nē atā Pahi Maati Tīrtūm mex o mex ã harē. Anē.

Nhūm pre ã Jejus Simāw Pêtre tyk kukamā kām ujarēnh anē. Hāmri nē kām:

—E kēr ka ixte amnhī to htÿx nē amarī mē kām ixām nhūm mē kot ixpîrja pyrà nē ã amnhī nhîpêx anē. Anē.

Hāmri nhūm kuma nē kām:

—Tôe. Nà kot paj hāmri tā ã amnhī nhîpêx anē Pahihti. Anē.

Juāw tyk kukamā tanhmā harēnh to hkêt ã harēnh

20 Nhūm pre ã Jejus Simāw Pêtre mā tanhmā htyk to hkukamā harēnh anē. Hāmri nhūm kuma nē ixpê Juāw ã ixto hakēx nē ixpê Jejus kràmnhwÿ mex ã ixpumu. Kormā Jejus htyk kêt ri kamàt kām mē ixàpkur o ixkrīta ã na pa pre īhkô hā ixàpkur o nhÿ nē kot mē kām òr mā xwÿnhta nhixi hā hkukja.

21 Jakamā nhūm Simāw Pêtre ixto hakēx nē ixpumu nē ixtā Jejus kukja nē kām:

—Kwa no pēr pahkôt mōr mūj? Tanhmā koja we htyk to? Anē.

Hāmri nhūm kām:

22 —Nà kot paj amā tanhmā htyk to hkukamā harēnh hkêt nē. Kot pa inhmā arī kritpêm pa rāhā pa akupÿn ixwrÿk prām nhūm arī pa nē htyk kêt rāhā pa akupÿn wrÿ. Kêr ka ri htyk kukamā tee ri tanhmā ajamaxpēr to hkêt nē. Æm ixtkôt pix mā ate

amnhī nhīpēx tȳx pix kukamā mān ajamaxpēr o ri apa.

²³ Anhŷr o kām ijarēnh jakamā nhūm mē ixkwŷjaja kot ā ijarēnh anhŷrja ā kuma ma nē htyx nhŷrmā ixtyk kêt ā ixkamnhīx. Nē gaa nē rī piitā axpēn mā ā ijarēnh anhŷr o pa. Nom na pre ā ijarēnh anhŷr kêt nē. Na kêt pre ijarēnh o:

—Kot pa inhmā arī ri kritpēm pa rāhā pa akupŷn ixwryk prām nhūm arī pa nē htyk kêt rāhā pa akupŷn wrŷ.

Anhŷr o ijarē. Nom ām hāmri ixtyk kêt rāhā nhūm akupŷn wrŷk ā ijarēnh kêt nē.

Juāw kot Jejus kot tanhmā amnhī to hā kagà hpar kêt ā kot amnhījarēnh

Juāw 20.30-31

²⁴ E na pa mē amā Jejus kot tanhmā amnhī nhīpēx to ho pa hā harē nē hā kagà. Ixpē hkôt ri ixpa ho ixpa xwŷnhjê hō na pa ām hāmri ā hā kagà anē. Ka mē kamā harē nē ama nē ām hāmri ixte kagà nhīpēx kôt ixpumunh mex kurê kumrēx.

²⁵ No na pre Jejus ām ja pix o anhŷr o pa hkêt nē. Na pa ām mē amā hkwŷ pix jarē nē hā kagà. Na pre tanhmā ri mēmoj to rax kumrēx o ri pa. Nom kēp ām ixte kot tanhmā ri amnhī nhīpēx to piitā hā kagà hpar ronhŷx hā kagàja katutxô rax kumrēx. Jao te ra kaxkwa htêp o mōr pyrâk.

Tā ām ja pix. Na hapêx.

**Tírtūm kapér ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f